

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA PEDAGOGIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VÝVOJ DĚTSKÉ LESNÍ ŠKOLKY VĚTVIČKA

The development of the outdoor preschools called Větvička

MgA. Veronika Formánková

Předškolní a mimoškolní pedagogika, obor Učitelství pro mateřské školy

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Sovová, Ph.D.

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni 30. června 2015

.....
vlastnoruční podpis

„Život nedává nic zadarmo. Utečeš od praktického seznamování svých dětí s přírodou k pohodlnějšímu předávání informací pomocí slova a obrazů. Ušetřil sis čas, námahu a různé komplikace s deštníky, přepravou, bolením nohou, žízni a co já vím, čím ještě mohou děti obtěžovat rodiče na cestách za poznáním. Dítě jsi ale trvale ochudil o hloubku skutečných pravdivých zážitků, o nedeformované chápání souvislostí mezi vším, s čím jste mohli přijít do kontaktu.“

Emilie Strejčková

Poděkování

Děkuji Martině Novákové, která mě k tématu dětských lesních školek přivedla. Děkuji Mgr. Pavle Sovové, Ph.D. za cenné připomínky k bakalářské práci. Děkuji předsedkyni Asociace lesních školek PhDr. Tereze Valkounové, Ph.D. a Mgr. Magdaleně Kapucíánové, místopředsedkyni Asociace - byly mým zdrojem informací a důležitých poznámek k práci. Děkuji dalším členům Asociace lesních MŠ za sdílení cenných zkušeností s provozem lesních školek a vzájemnou podporu.

Děkuji všem dětem v Dětské lesní školce Větvíčka, jejich rodičům a průvodcům – podněcovali mě k tvoření a podporovali při psaní práce. Dále děkuji svým dvěma dětem a manželovi za inspiraci, trpělivost, lásku a pomoc při psaní bakalářské práce.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINAL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK.....	2
ÚVOD.....	3
1 HISTORIE LESNÍCH MŠ.....	5
1.1 HISTORIE LESNÍCH MŠ VE SVĚTĚ	5
1.2 HISTORIE LESNÍCH MŠ V ČR	7
1.3 HISTORIE DĚTSKÉ LESNÍ ŠKOLKY VĚTVIČKA.....	14
1.3.1 od myšlenky ke spuštění provozu.....	14
1.3.2 první školní rok v DLŠV a teoretická východiska vzdělávání v DLŠV.....	19
1.3.3 školní rok 2013/2014 a 2014/2015	26
2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC LESNÍCH ŠKOLEK.....	31
2.1 LEGISLATIVA V DOBĚ VZNIKU DĚTSKÉ LESNÍ ŠKOLKY VĚTVIČKA.....	31
2.2 ZAŘAZENÍ LŠ DO REJSTRÍKU MŠMT	33
2.3 ZÁKON „O DĚTSKÝCH SKUPINÁCH“	36
3 STANDARDY KVALITY LESNÍCH MŠ	48
3.1 PROCEDURÁLNÍ STANDARDY.....	50
3.2 PERSONÁLNÍ STANDARDY.....	55
3.3 PROVOZNÍ STANDARDY	58
4 EVALUACE DOSAVADNÍHO FUNKOVÁNÍ DLŠV	62
4.1 GENEZE EVALUACE, STANOVENÍ PROBLÉMU	62
4.2 CÍLE EVALUACE	62
4.3 METODY EVALUACE	63
4.4 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU	64
4.4.1 vyvození závěrů k jednotlivým otázkám v dotazníku	65
4.5 ZÁVĚR EVALUACE V DLŠV.....	71
ZÁVĚR – KUDY A JAK DÁL?	72
RESUMÉ.....	74
SEZNAM LITERATURY	76
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	79
PŘÍLOHA I - PŘEHLED PODMÍNEK ZAKLÁDÁNÍ A PROVOZU LMS – ROK 2012	I
PŘÍLOHA II – PRŮVODCI V DLŠV	VI
PŘÍLOHA III - STANDARDY KVALITY LESNÍCH MŠ	X
PŘÍLOHA IV – DOPIS POSLANCŮM ČR ZASTUPUJÍCÍCH PLZEŇSKÝ KRAJ.....	XVI
PŘÍLOHA V – STRATEGIE ŠKOLKY 2014/2015 – PODKLADY PRO ŠVP DLŠV	XVIII
PŘÍLOHA VI – DOTAZNÍK PRO ZKVALITNĚNÍ PROVOZU A BYTÍ DĚTSKÉ LESNÍ ŠKOLKY VĚTVIČKA	XXIV
PŘÍLOHA VII – VÝVOJ ZÁZEMÍ DLŠV VE FOTOGRAFIÍCH.....	XXVII

SEZNAM ZKRATEK

ALMŠ	Asociace lesních mateřských škol
bc	vysokoškolský titul bakalář
ČR	Česká republika
DLŠV	Dětská lesní školka Větvička
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
Koš	Komunitní škola
LMŠ	Lesní mateřská školka
MŠ	Mateřská škola
MŠS	Mateřská škola Semínko
Mgr.	vysokoškolský titul magistr
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NVÚ	Národní vzdělávací ústav
o.p.s.	obecně prospěšná společnost
o.s.	občanské sdružení
PF ZČU	Pedagogická fakulta Západočeské univerzity
PhD.	akademický titul <i>philosophiæ doctor za jménem</i>
PhDr.	akademický titul doktor filozofie před jménem
RVP PV	Rámcový vzdělávací plán pro předškolní vzdělávání
SVSMP	Správa veřejného statku města Plzně
ŠVP	Školní vzdělávací plán
UK v Praze	Univerzita Karlova v Praze
ÚMO 1	Úřad městského obvodu 1
VUR	Vzdělávání k udržitelnému rozvoji
VÚP	Výzkumný ústav pedagogický

ÚVOD

Moje babička žila ve vesnici u Plzně. Vyrůstala mezi různě starými dětmi, hospodářskými i domácími zvířaty. Hrála si tam, kam došla po svých a vracela se do setmění; ve vsi v době jejího dětství nebylo zavedeno veřejné osvětlení.

Její dcera, moje máma, vyrůstala v Plzni na Slovanech, v cihlovém domě. Hrála si s mnoha různě starými dětmi ve vnitrobloku, když povyroستla, tak i v lese na Homolce.

Já žiju ve stejném domě jako moje máma. Moje děti si ve vnitrobloku nehrají, protože je tam parkoviště. Známe několik málo stejně starých dětí z okolí, se kterými se potkáváme v lesoparku Homolka. Samotné děti jsem tam zatím nepustila.

Se zmenšováním přírodního prostoru, ve kterém se děti můžou pohybovat, samy pohybovat, hrát si, objevovat, má zkušenost většina městských matek, které mají stejně staré děti jako já. Místo na hraní je menší a náš strach do něj děti pustit je větší.

Počátkem roku 2011 jsem byla přesvědčená, že má, tehdy dvou a půl letá, dcera začíná projevovat snahy rozšiřovat své životní obzory, přijímá do svého objevování a poznávání světa nejen svou rodinu, ale i další lidi, prostředí, zvyky – zkrátka, že potřebuje pobývat nejen se svými rodiči. Nechtěla jsem jí ochuzovat o toto poznávání a začala se rozhlížet po vhodném zařízení, skupině, kde by se jí dostalo dobrých vztahů a která by jí obohacovala. Docházely jsme spolu na různá cvičení, kroužky, plavání, ale chyběl mi prostor, kde by se vše dělo uceleně, nešlo jen o přípravu nebo nějaký výkon a hlavně, kde by byl kladený důraz na dobré mezilidské vztahy, kde by se s dětmi komunikovalo respektujícím způsobem (výraz respektující komunikace přejímám od PhDr. Evy Lukavské, Ph.D. a Mgr. Evy Mikešové, které vedou kurzy Zkušeností k respektování, určené těm, kteří chtějí zlepšit svoji komunikaci s druhými)¹. Vlastně už nevím, co mě tehdy vedlo k tomu, že jsem rovnou hledala mateřskou školu, dnes bych velmi pravděpodobně postupovala jinak, ale tehdy jsem začala pátrat po dobré „mateřince“.

Moje představa byla taková, že se s manželem rozhlédnu po plzeňských mateřských školách a vybereme si tu, která nám bude vyhovovat. Jaká naivita! Nejen, že

¹ <http://www.koventina.cz/kurzy-a-sluzby/kurzy-a-prezentace/>

jsem si nemohla vybrat „tu svoji“ školku, nemohla jsem vybrat žádnou, protože v té době byl v naší rodině kromě budoucí předškoláčky i sedmiměsíční syn.

Plzeňské mateřské školy byly přeplněné, nestačily přijímat ani děti pracujících rodičů, natož matek na rodičovské dovolené.

V této době, kdy jsem byla jednak rozčarovaná nastalou situací a také mírně frustrovaná jakousi vnitřní profesní stagnací, kdy jsem si uvědomovala, že pokud se nepřestěhuju někam na vesnici, budou mé děti velmi limitované městským prostředím, jsem dostala zajímavý e-mail, díky kterému jsem poprvé zaregistrovala výraz lesní školka² – byla to pozvánka na cestu, na jejímž začátku byl „jen“ dobrý nápad, na cestu, která po čtyřech letech putování vedla k fungující dětské lesní školce, na cestu, která vede pořád dál.

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila Vývoj Dětské lesní školky Větvíčka. **Chci popsat cestu naší školky, pojmenovat současný stav dění v ní, na základě evaluace vybrat směr kudy jít dál.** V práci se zabývám i historií lesních školek; jsou pro mě důležité souvislosti – ať už pro inspiraci ke změnám ve vlastní práci nebo pro argumentaci tam, kde musím existenci lesních školek, potažmo Větvíčky, obhajovat. Byla jsem u zrodu první lesní školky v Plzeňském kraji, měla jsem šanci pomáhat při procesu vzniku některých důležitých pedagogických dokumentů, boj o legislativní platnost lesních školek v podobě, jakou si představuju, byl i můj boj. Lesní školky v České republice stále hledají svoji tvář, svoji současnou účast na tomto hledání beru jako přirozený důsledek započaté práce.

² Terminologické ujasnění pojmů a zkratk týkající se problematiky lesních školek: Podle legislativy ČR mohou označení „mateřská škola“ používat ta předškolní zařízení, která jsou zařazená ve státním rejstříku škol. Z toho vyplývá, že nelze používat označení lesní mateřská škola těmi organizacemi, které v rejstříku nejsou. Proto je přípustný a často používaný název: lesní mateřská školka, případně jeho zkratka LMŠ. Paradoxně však organizace, která v ČR lesní školky zastřešuje – Asociace lesních mateřských škol – v názvu používá sousloví mateřská škola, ne mateřská školka. Pod tímto názvem byla i zaregistrovaná (jako občanské sdružení). Zřejmě jde o právní problém, který však nebylo doposud aktuálně vyřešit - například přejmenováním. Asociace – slovy své předsedkyně – o problému ví, sama doporučuje nově vznikajícím organizacím vyhnout se problematické terminologii. Pokud je v této práci použito zkratky LMŠ nebo lesní MŠ – myslí autorka lesní mateřské školky; Asociace lesních MŠ nebo ALMŠ – Asociace lesních mateřských škol. Zkratky jsou použité podle plynulosti textu.

1 HISTORIE LESNÍCH MŠ

1.1 HISTORIE LESNÍCH MŠ VE SVĚTĚ

Tato práce není první odbornou prací, která se zbývá tématem lesních mateřských školek. Poměrně podrobně jsou počátky lesních mateřských školek ve světě i v ČR a odborná terminologie, která se tématu týká, popsány v několika již publikovaných pracích (např. Kapuciánová, 2010; Morávková, 2013; Čížová, 2014). Autorka této práce nenašla žádné nové, další zdroje a prameny, které by již nebyly dříve v jiných pracích vytěžovány. Jedním ze zásadních zdrojů je publikace Terezy Vošahlíkové a kol. *Ekoškolky a lesní mateřské školy – praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Spolu s informacemi, které jsou dostupné na webu Asociace lesních MŠ, tvoří primární zdroj, ze kterého vychází téměř všichni (autoři známí) autoři kvalifikačních prací.

Protože na počátku vzniku DLŠV stála také výše zmíněná příručka a osobní konzultace s Terezou Vošahlíkovou (v současné době již Valkounovou), bude historický exkurz kompilací výše zmíněných dostupných zdrojů.

V současné době není pojem lesní školka neznámý nejen v odborných pedagogických kruzích, dovoluji si vyslovit domněnku, že není neznámý ani části veřejnosti. A to pro celkem **nedávné bouřlivé projednávání zákona o poskytování péče o dítě v dětské skupině**, respektive jeho novele³. Dle zjišťování autorky (cílová skupina dotazovaných: spolužačky studijního oboru učitelství pro mateřské školy, rodiče dětí docházejících do Dětské lesní školky Větvíčka, dále i DLŠV⁴) je běžný prekoncept: *myšlenka lesních školek přišla ze Skandinávie, nejvíc jich je v Německu*.

Podle informací z Asociace lesních MŠ, dále i ALMŠ⁵ jsou lesní mateřské školky již několik desetiletí úspěšně provozovány v Dánsku, Německu, Švédsku a v dalších zemích Evropy; nejčastěji jsou nazývány v němčině „Waldkindergarten“, anglicky pak „outdoor preschool / nature preschool / forest kindergarten“.

³ úplné znění této novely zde: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=366&CT1=0&v=PZ>; více v kapitole Legislativní rámec

⁴ zdroj: ústní sdělení

⁵ dostupné na: [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFI2QOEAN/\\$FILE/%28Lesni%20materske%20skoly%20historie%20a%20soucasnost.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFI2QOEAN/$FILE/%28Lesni%20materske%20skoly%20historie%20a%20soucasnost.pdf)

Počátek historie lesních mateřských školek sahá do 50. let minulého století. První datum a místo založení lesní mateřské školky pochází z Dánska. Za zakladatelku je považována Ella Flatau, matka čtyř dětí, která čas s dětmi trávila pravidelnými výlety do lesa. Brzy se k ní přidali sousedé se svými dětmi a jejich známí. Toto jednoduché řešení zapříčiněné i nedostatkem míst v klasických mateřských školách se rozvinulo v pravidelnou dopolední péči o děti. V roce 1954 vznikla na základě jejich zkušenosti občanská iniciativa sdružující příznivce této myšlenky a byla založena historicky první lesní mateřská škola.

Kořeny pravidelného pobytu předškolních dětí ve skupině podle Kapuciánové sahají ještě hlouběji:

Historie lesních mateřských škol pochází ze skandinávských zemí. Švédové i Norové tráví v přírodě hodně času. Švédský stát pobyt lidí venku vždy podporoval a podporuje. Roku 1892 vznikla ve Švédsku organizace „friluftsfraumjandet“, která nabízí celoročně aktivity v oboru přírodní pedagogiky pro všechny věkové skupiny. V roce 2010 bylo ve Švédsku kolem 180 LMŠ. (Kapuciánová, 2010).

Historie lesních školek není spojena jen se Skandinávií, ve Velké Británii založily v roce 1914 Rachel a Margaret McMillan „open-air nursery“ (školku pod širým nebem). Školka byla pro 30 dětí ve věku od 18 měsíců do sedmi let. (Kapuciánová, 2010).

V Německu dostává úřední povolení k otevření první lesní mateřské školy v roce 1968 Ursula Sube ve Wiesbadenu. Zařízení bylo financováno z prostředků rodičů dětí, protože Sube neměla pedagogické vzdělání. (Kapuciánová, 2010). Podle Čížové (Čížová, 2014) však tato školka nevycházela z dánské koncepce a za první německou lesní školku je tak považován projekt Kerstin Jebesen a Petry Jäger ve Flensburgu, založený v roce 1993. Další podobné projekty rychle následovaly a přes počáteční skepsi německých úředníků vznikl v roce 2000 Spolkový svaz přírodních a lesních mateřských („Bundesverband der Natur- und Waldkindergärten“) a další zemská sdružení a pozice lesních mateřských škol byla posilována. (Čížová, 2014). V roce 2008 byl jejich počet podle Kapuciánové již kolem 1000.

1.2 HISTORIE LESNÍCH MŠ v ČR

První lesní školka v České republice – v podobě, v jaké je vnímáme v poslední době (tzn. v posledním desetiletí) – vznikla v roce 2007 na Liberecku. Založila ji Linda Kubale pod názvem Zelená školka.

Myšlenka vyvést děti z budov do přírody, a tam je vzdělávat, se ale nedotýká jen moderní historie, sahá až k Janu A. Komenskému. A při hlubším exkurzu do historie této problematiky můžeme narazit na řadu pedagogických jmen a programů. Velmi podrobně je toto popsáno v diplomové práci M. Kapuciánové (Kapuciánová, 2010).

Autorce této bakalářské práce se zdá být významná historická stopa lesních školek v ČR – vzhledem k nedávno proběhlým událostem ohledně Zákona o péči o dítě v dětské skupině - které doprovázely diskuze pedagogických odborníků a především politiků a úředníků.

Jan Amos Komenský (1592 – 1670)

- cíl výchovy spatřuje v harmonické jednotě člověka s přírodou, lidmi i Bohem. Klade důraz na tělesnou výchovu, na rozvoj smyslů jemné a hrubé motoriky (Opravilová, 2009, in Kapuciánová, 2010).

hnutí za novou výchovu

- konec 19., počátek 20. století; proměna pedagogického přístupu ke vzdělávání u nás korespondovala se světovým, tj. byly přijímány myšlenky, podněty a inspirace od významných představitelů hnutí nové výchovy, jako byli např. John Dewey (pragmatická pedagogika), Maria Montessori, Peter Peterson (Jenský plán), Rudolf Steiner (waldorfská pedagogika), Célestin Freinet (freinetovská pedagogika). Tedy několik jmen, resp. pedagogických koncepcí, které jsou v dnešní době známé jako „alternativní pedagogiky“.
- „Škola mateřská co nejvíce čerpá venku v přírodě a z přírody.... Pobyt v přírodě, na vzduchu a tělesný pohyb je tu nejpřirozenější a nejžádoucnější“, bylo deklarováno na Sjezdu učitelů v roce 1920. (Kapuciánová, 2010)

Škola na volném vzduchu

- Praha, Žižkov, učitel F. Lev; pro děti ohrožené tuberkulózou

Zahradní škola při Olivově léčebně v Říčanech (1923)**Lesní škola u Domštátu (1923)**

- vyučování v přírodě v pokusných třídách – Praha, stěhování vyučování na několik měsíců do přírody – i hor a k moři

Dětská farma Eduarda Štorcha

- byla provozována v letech 1926 – 1930, zanikla pro ztrátu pozemku a finančních prostředků zakladatele.

Eduard Štorch, autor knih o pravěku, patří mezi nejznámější osobnosti českého reformního pedagogického hnutí meziválečného období. Tento učitel obecných a měšťanských škol dospěl k principům tzv. zážitkové pedagogiky nejen prostřednictvím odborné literatury, ale hlavně vlastní výchovou a vzdělávací praxí na školách ležících v průmyslových regionech Čech (Mostecko, Praha - Karlín, Praha - Libeň), které byly pro život a vývoj dětí nepříznivé. Jeho názory na zlepšení životních podmínek dětí a mládeže prostřednictvím dlouhodobých pobytů v přírodě vycházely přímo z potřeb praxe. Své přesvědčení Štorch opíral o zjištění prof. MUDr. Stanislava Růžičky, tehdy přednosty Ústavu hygieny lékařské fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, který byl přesvědčen, že „*hlavní původ všech nemocí z 80% společný jest ten, že lidstvo ztratilo základní přirozenou cestu života.*“ (Štorch, 1929: str. 162, in Kapuciánová, 2010) a zvláště *život ve městě nevyhovuje požadavkům zdravotní vědy* (Rýdl, 1999, in Kapuciánová, 2010). Tato slova zkušeného hygienika přece neznamenají nic jiného, nežli důtklivou výzvu k zakládání škol v přírodě (Štorch, 1929, in Kapuciánová, 2010).

- děti byly vzdělávány venku, pracovaly na zahrádce, staraly se o domácí zvířata
- farmu povolily školní úřady, byla velmi pozitivně přijímána rodiči dětí – kladně se o ní zmínil i prezident Tomáš G. Masaryk
- přes velký úspěch po sedmi letech zanikla z výše popsaných důvodů

Sadová škola v Kinského zahradě (1926)**Emilie Strejčková a Mateřská škola Semínko (provoz spuštěn 31. 8. 2004⁶)**

Emilie Strejčková, zakladatelka pražského ekologického centra Toulcův dvůr. Její snahy o otevření lesní třídy však narazily na nevoli úředníků odvolávajících se na přísné hygienické normy evropské unie. Evropská unie však problém s lesními mateřskými školami nemá, jejich počet v zemích Evropy rok od roku roste.

Provozováním mateřské školy Semínko, ve které jsou děti společně s učiteli většinu času venku pod širým nebem, ukazovala Strejčková zaměstnancům státní správy, že pobyt venku v přírodě je slučitelný s předškolním vzděláváním. Děti ze Semínka dokazovaly svou pohyblivostí, zdravotním stavem, citovými i rozumovými dovednostmi, že je jim v přírodě dobře a prospívají. O tom, že jsou děti dobře připraveny na školu, získává mateřská škola zpětnou vazbu každoročně ze základní školy. (Kapuciánová, 2010)⁷

Na sklonku svého života se Emilie Strejčková stala poradkyní ministra životního prostředí i ministryně školství. Na její popud se podařilo vytvořit pracovní skupinu, která se nazývala Pracovní skupina pro kontakt dětí s přírodou⁸. Skupina propojovala ministerstva (MŠMT, MTP, MK, MZd, MZe, MPSV) a hledala způsoby, jak dětem v kontaktu s přírodou pomoci. (Kapuciánová, 2010).

- Emilie Strejčková je autorkou termínu „odcizování dětí přírodě“
- také popsala tzv. „syndrom padajících dětí“ – kongeniálně s kanadskou profesorkou Bai, nicméně o 5 let dříve, popisuje problémy žáků či studentů s koordinací - často padají vždy, když sejdou ze široké udržované cesty na lesní či polní pěšinku. Strejčková upozornila na mnohem větší spektrum problémů, např., že dnešní děti obvykle nevědí spoustu dříve samozřejmých informací, např., že mléko získáváme dojením krav⁹

⁶ zdroj: www. Asociace lesních MŠ

⁷ současnou ředitelkou MŠ Semínko je autorka citované diplomové práce Mgr. Magdalena Kapuciánová

⁸ Pracovní skupina pro kontakt dětí s přírodou fungovala na Ministerstvu životního prostředí od roku 2010. Skládala se z odborníků z rezortů, vysokých škol a neziskových organizací. V rámci pracovní skupiny se řešila např. problematika rozvoje lesních mateřských škol a dalších mateřských škol, které mají úzký vztah k přírodě a environmentálnímu vzdělávání. Další oblastí byla problematika rozvoje přírodních školních zahrad a dětských hřišť v přírodním stylu. (Vošahlíková a kol., 2012)

⁹ zdroj: Jančaříková Kateřina, ústní sdělení, 2013

První novodobé lesní školky (kluby)

Zelená školka – 1. 9. 2007 (Jítrava), 1. 9. 2009 (Liberec)

Dětský klub Šárynka – u založení stála výše zmiňovaná Linda Kubale; provoz spuštěn 1. 9. 2008 pod názvem Dětský dopolední klub Šárynka. Idea tohoto dětského klubu byla formována autory výzvy „Zpátky pod stromy“¹⁰.

Klub v Pejškově – dnes Tišnovsko - říjen 2008

lesní školka Taras – Dobřichovice u Prahy - 2010

Lesníček při MŠ Semínko – duben 2010

MŠMT schválilo provoz Lesníčku pro pokusné ověřování. Pilotní projekt tzv. integrované lesní MŠ - sdílí kuchyň a jídelnu MŠ Semínko v pražském Toulcově Dvoře.¹¹

Asociace lesních mateřských škol

Asociace lesních mateřských škol (ALMŠ i Asociace lesních MŠ) je akreditovaná vzdělávací instituce, která sdružuje organizace i jednotlivce usilující o přímý kontakt předškolních dětí s přírodou. Od svého vzniku v roce 2011 Asociace lesních MŠ napomáhá rozvoji organizací, které se této činnosti s dětmi systematicky věnují. Zároveň usiluje o uznání lesní mateřské školy jako plnohodnotné formy předškolního vzdělávání a to jak u široké veřejnosti, tak u zákonodárců a státní správy.

Dlouhodobou vizí Asociace lesních MŠ je ukotvení lesních mateřských škol a dalších forem venkovního vzdělávání v kurikulu a právním řádu České republiky.

¹⁰ informace o výzvě k výchově dětí v kontaktu s přírodou na: <http://zpatkypodstromy.skolkablizkapriode.cz/>

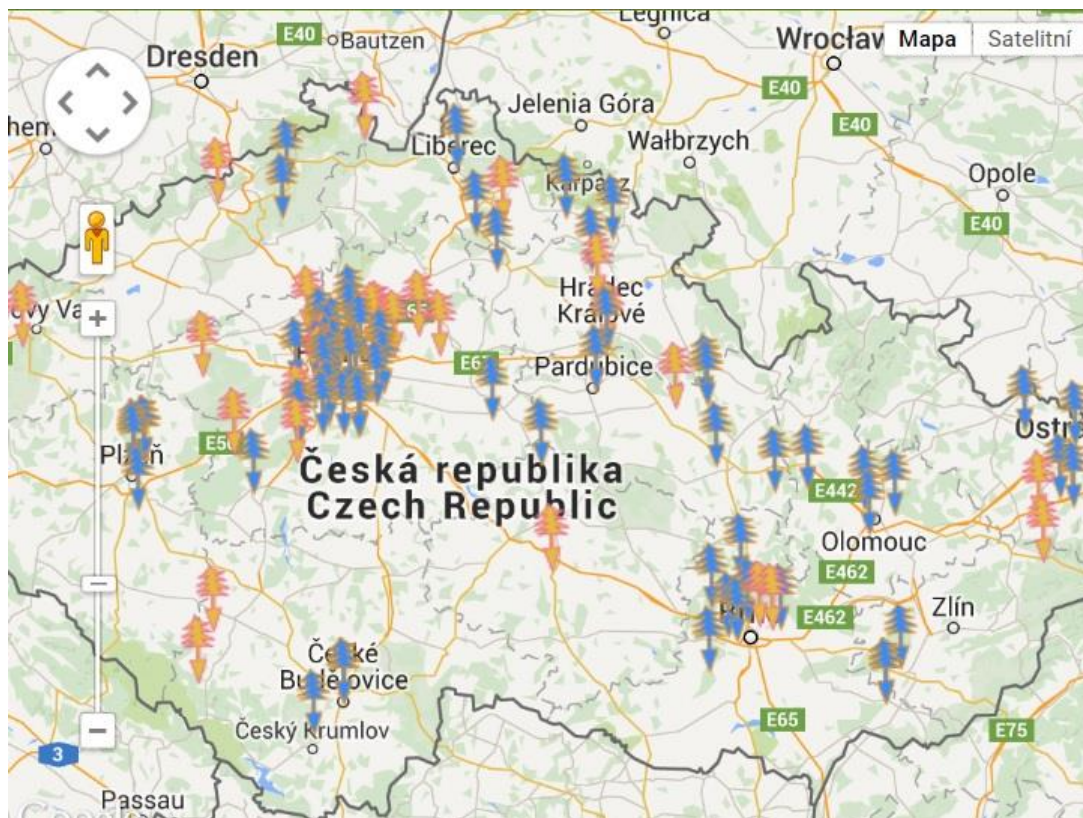
¹¹ vyhlášení výsledků pokusného ověřování <http://www.msmt.cz/file/10806>; více v kapitole Legislativní rámec

K tomuto cíli Asociace lesních MŠ směřuje tím, že

- realizuje výzkum zaměřený na přínosy pravidelného kontaktu dětí s přírodou
- jedná se zákonodárci a zástupci státní správy
- podílí se na osvětě v oboru
- nabízí know-how zájemcům o realizaci vzdělávání formou lesní mateřské školy.

Asociace byla registrována jako občanské sdružení dne 19. ledna 2011.¹²

V současné době registruje Asociace lesních MŠ 115 členských organizací, další fungují mimo strukturu této zastřešující organizace. Jejich lokalizaci nastiňuje obr. č. 1.

Obrázek č. 1 Lokalizace lesních školek nebo klubů. Zdroj: [www.stranky ALMŠ](http://www.stranky.alms.cz).

¹² zdroj: [www.stranky ALMŠ](http://www.stranky.alms.cz)

Vývoj lesních školek v ČR v současnosti výrazně ovlivňují tři osobnosti. A to svou aktivní pedagogickou a publikační činností, která přispívá k přijetí kvalitních lesních školek v ČR jako plnohodnotných předškolních zařízení. Pracují na naplnění významu sousloví „kvalitní lesní školka“. Uvedené autorky samozřejmě nepůsobí individuálně, ale mají zázemí v širších týmech.

PhDr. Tereza Valkounová (rozená Vošahlíková)

V roce 2006 absolvovala Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze – učitelství pro 2. stupeň a gymnázia, aprobace biologie a environmentální výchova/základy společenských věd. V rámci následného doktorského studia absolvovala od března 2009 stáž na Leuphana Universität Lüneburg v Německu, kde také pravidelně navštěvovala místní lesní mateřské školy a další příklady dobré praxe předškolního vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Je spoluzakladatelkou a předsedkyní Asociace lesních mateřských škol. Podporuje výzkum a implementaci vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Připomínkovala vznikající Akční plán Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky 2010 – 2015.

Spolupracuje s Českým portálem ekopsychologie, se sítí ekologických mateřských škol Mrkvička, Zeleným kruhem, Nadací Proměny atd.

Je lektorkou seminářů zaměřených na lesní mateřské školy, předškolní vzdělávání pro udržitelný rozvoj a environmentální výchovu. (Vošahlíková a kol, 2012)

Z pozice své role v Asociaci lesních MŠ byla vůdčí osobností při vyjednávání – pro lesní školky - příznivého znění zákona o péči v dětské skupině¹³ (autorka peticí na podporu lesních školek, vyjednávání s příslušnými úřady a institucemi).

PhDr. Kateřina Jančaříková, Ph. D.

Vedoucí Centra environmentální výchovy a vzdělávání, odborný asistent Katedry biologických studií na Pedagogické fakultě UK v Praze.

PhDr. Kateřina Jančaříková, Ph.D. (rozená Macurová) vystudovala odbornou biologii a ekologii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a následně získala doktorský titul z pedagogiky na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy.

¹³ zákon o péči o dítě v dětské skupině viz kapitola Legislativní rámec

Pracovala jako vedoucí přírodovědně-turistického oddílu, učitelka v domácím vzdělávání. Intenzivně se věnuje environmentálnímu vzdělávání a moderním pedagogickým metodám.

V současné době pracuje na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, působila jako expert projektu "Modelové očekávané výstupy k Průřezovým tématům" Výzkumného ústavu pedagogického, odborný garant Dětského dopoledního klubu Šárynka inspirovaného lesními mateřskými školami občanského sdružení Ekodomov aj. Podle autorky této bakalářské práce je významná svojí pedagogickou a publikační činností v oblasti environmentální výchovy a předškolního vzdělávání (Publikace Ekolístky, Vědění a participace, Environmentální činnosti v předškolním vzdělávání, Činnosti se zvířaty v předškolním vzdělávání, Činnosti venku a v přírodě v předškolním vzdělávání).

Mgr. Magdalena Kapucánová

Místopředsedkyně Asociace lesních mateřských škol, kontaktní osoba pro MŠ se zájmem o zapojení prvků LMŠ či vytvoření "lesní třídy". Absolvovala Střední pedagogickou školu, ukončila magisterské studium předškolní pedagogiky na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Pracovala jako lektorka programů pro rodiče s dětmi v mateřském klubu Mateřídouška ve Středisku ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr. V Toulcově dvoře spolupracovala na projektu: „Odcizování městských dětí přírodnímu prostředí“. Byla jedním z iniciátorů výzvy „Zpátky pod stromy“ – o hledání cest jak neztrácet kontakt s přírodou.

S Mgr. Emilií Strejčkovou spolupracovala na založení Mateřské školy Semínko, o.p.s. Ve školce Semínko od počátku učila. Nyní je ředitelkou této neobvyklé mateřské školy, jejíž součástí je třída typu lesní mateřské školy Lesníček. Lesníček byl ministerstvem školství zařazen do pokusného ověřování¹⁴.

Své zkušenosti a poznatky předává dál na konferencích a seminářích o ekologické výchově. V rámci projektu Univerzity Karlovy vede semináře dalšího vzdělávání učitelů. Byla členkou pracovní skupiny Ministerstva životního prostředí: „Pro kontakt dětí s přírodou“. Je spoluzakladatelkou Asociace lesních mateřských škol.

¹⁴ více v kapitole legislativní rámec

1.3 HISTORIE DĚTSKÉ LESNÍ ŠKOLKY VĚTVIČKA

1.3.1 OD MYŠLENKY KE SPUŠTĚNÍ PROVOZU

Myšlenka založit dětskou lesní školku v Plzni napadla Martinu Novákovou¹⁵ – pozdější průvodkyni¹⁶ v DLŠV – po shlédnutí televizní reportáže o německé lesní školce zhruba v roce 2010. Ona byla původní iniciátorkou založení školky – společně s Marií Pekařovou Kadlecovou, se kterou se sešla na informačním semináři „Lesní mateřské školy a školní zahrady a hřiště v přírodním stylu“; konal se na MŠMT a pořádalo jej MŽP v září 2010. Společně chtěly založit lesní školku, ale chyběli jim další spolupracovníci; v případě Marie i patřičná energie (nakonec se odstěhovala z Plzně a účinkování v plzeňské lesní školce přestalo být aktuální), v případě Martiny patřičné zkušenosti a kontakty v oboru – nepohybovala se ani v neziskovém sektoru ani v pedagogickém, oboje se ukázalo jako důležité.

Dobrý den Veroniko,

nelekejte se, kdo Vám píše. Kontakt jsem dostala od Evy Lukavské a chtěla bych Vám nabídnout nějakou formu spolupráce na jednom nápadu. Jsme malá skupina žen (zatím:o), které oslovila myšlenka lesních MŠ, ovšem v ČR zatím jen lesních mateřských klubů. V Plzni zatím nic takového neexistuje. Rádi bychom založili zastřešující občanské sdružení, které by takovému zařízení pomohlo funkčně existovat. Zatím je vše v počátku a jsme ve fázi tvoření týmu lidí, kteří mohou jakkoliv přispět k tomu, aby se situace pomalu hýbala dál a myšlenka zrála dobrým směrem. Ať už byste chtěla přispět nápady, okruhem známých nebo držením palců, budeme rádi. Plánujeme na březen setkání těch pár lidí, kteří by chtěli plánovat dál nebo jen plodně přispět do diskuze. Možná Vás naše snažení zaujalo...

Každopádně přeji krásné (před)jarní dny.

s přátelským pozdravem

Marie Pekařová Kadlecová

¹⁵ medailonek viz přílohu II

¹⁶ v DLŠV se používá pro označení dospělých, kteří pracují s dětmi, výraz „průvodce“ - místo „pedagog“

Tento mail z 28. 2. 2011 stál u počátku vzniku DLŠV. Oslovená byla předsedkyní občanského sdružení Koš, které sídlí na 1. ZŠ a velmi úzce s ní spolupracuje¹⁷, matka dvou dětí předškolního věku.

V době vzniku DLŠV již fungovala Asociace lesních MŠ, nebyl ovšem k dispozici informační balíček „Zakládáme lesní mateřskou školu“ – tak, jak je tomu dnes.

Informační balíček „Zakládáme lesní mateřskou školu“ vznikl díky stejnojmennému projektu financovanému Ministerstvem životního prostředí v roce 2012 s cílem poskytnout nově vznikajícím iniciativám inspirovaným myšlenkou lesních MŠ informace a materiály, které jim usnadní první kroky k zahájení provozu.¹⁸

Dětská lesní školka Větvíčka vznikla doslova díky nápadu, myšlence a dojmu, že předškolní vzdělávání dětí v přírodě za každého počasí je smysluplné. Její zakladatelky – Martina Nováková a Veronika Formánková neměly zpracovanou žádnou koncepci, vybudovaný tým spolupracovníků a konzultantů schopných poskytnout poradenství právní, ekonomické, pedagogické.

V období od února 2011 do prosince 2011 probíhala příprava na založení školky formou:

samostudia výše zmiňovaných – vyhledávání informací o lesních školkách z různých zdrojů, návštěvy fungujících školek.

Informací o lesních školkách nebylo mnoho, významným zdrojem byla Asociace lesních MŠ a první vydání její publikace *Ekoškolky a lesní mateřské školy. Praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. (Vošahlíková a kol., 2010)

Významná byla návštěva školky občanského sdružení Jeden strom v Černošicích u Prahy¹⁹ a rozhovor s její ředitelkou Mgr. Alenou Lalákovou. Přestože tato školka nebyla školkou lesní, o fungování alternativního předškolního zařízení paní ředitelka nezištně podala cenné informace (později se mimo jiné stala významnou konzultantkou ALMŠ).

¹⁷ o sdružení více v kapitole Legislativní rámec

¹⁸ zdroj: <http://lesnims.cz/node/2276>

¹⁹ <http://www.jedenstrom.cz/>

navštěvováním cyklu seminářů Školka blízka přírodě

Zakladatelky školky V. Formánková a M. Nováková se zúčastnily prvního ročníku během školního roku 2011/2012. Pořádala ho Asociace lesních MŠ společně s Leuphana Universität Lüneburg. Vzdělávací cyklus ALMŠ stále pořádá, je akreditovaný MŠMT, školní rok 2014/2015 je jeho čtvrtým ročníkem; DLŠV získala titul Školka blízka přírodě mezi prvními absolventy, obhájila ho i v následujícím roce.

Školka blízka přírodě je cyklem seminářů, jejichž absolvování je potvrzeno titulem, který získají takové školky, které dokázaly proměnit a přiblížit svůj program, provoz, komunikaci a snad i každodenní pohled na svět směrem **k udržitelnému rozvoji**²⁰. K tomu jim pořádající Asociace lesních mateřských škol poskytuje podporu v podobě exkluzivního školení, učebních materiálů a možnosti konzultací.²¹

hledáním vhodného místa pro zázemí školky

Od počátku zakládání školky bylo jako vhodné místo pro zázemí lesní školky vybráno arboretum Sofronka v Plzni Bolevci. Toto místo se zdálo být vhodné pro

- dosažitelnost – pěšky z MHD nebo autem
- čisté prostředí – do roku 2010 bylo arboretum výzkumnou plochou, bezzásahovou zónou bez přístupu veřejnosti; kolem arboreta (zhruba 20 m²) je plot zamezující mimo jiné volnému pohybu psů
- přirozený les – v okolí města Plzně jsou spíše městské parky, pro naplnění myšlenky lesních školek byl hledán les.

Výběr lokality zakladatelky přivedl k spolupráci se Správou veřejného statku města Plzně, která arboretum obhospodařuje. Prvním kontaktem byla schůzka se správcem arboreta Ing. Janem Kaňákem. Ten proti myšlence založení dětské lesní školky v arboretu nic nenamítal, velmi vyšel zakladatelkám vstříc vlastními návrhy zázemí (tzv. pracovní domek nebo bývalá výzkumná laboratoř). Proběhla další jednání se zaměstnanci SVSMP (v červnu 2011), jejichž výsledkem byla dohoda (písemně potvrzená nájemní smlouvou), že DLŠV bude využívat (jako platící nájemce) především prostory arboreta Sofronka v Plzni – Bolevci.

²⁰ o termínu dále

²¹ zdroj: <http://www.skolkablizkaprirode.cz/>

rozšiřováním přípravného týmu

Díky zveřejněné informaci o zakládání lesní školky v Plzni (na webových stránkách Asociace lesních MŠ) se ke dvěma zakladatelkám přidala Petra Čechurová²², která procesu vzniku školky přispěla svými odbornými znalostmi (učitelka biologie, zakladatelka Ekocentra Tymián v Kladrubech u Stříbra) i zkušenostmi s prací s dětmi v MŠ. Další posilou byla Markéta Kašpárková, která vznikající iniciativě pomohla v oblasti propagace – založením a správou prvních webových stránek DLŠV (říjen 2010).

Obě se školkou udržují stálý kontakt.

komunikací a schůzkami s úředníky

(s cílem představit záměr založit dětskou lesní školku, předejít tak potencionálním problémům plynoucím z nedostatku informací o lesních MŠ, a získat na její provoz finanční zdroje)

Kontaktovány s žádostí o schůzku byly:

- odbor životního prostředí Magistrátu města Plzně (proběhla schůzka s tajemnicí odboru, zástupcům o. s. Koš byly poskytnuty informace o možnosti žádostí o dotaci; vyjádřena verbální podpora záměru)
- odbor školství, mládeže a tělovýchovy tamtéž (schůzka proběhla s paní J. Slámovou, opět informace o možnosti žádat o dotace prostřednictvím řádných výzev; vyjádřena verbální podpora záměru – paní Slámová o existenci lesních školek již byla informovaná)
- odbor životního prostředí Plzeňského kraje, radní města Plzně pro odbor školství Ivanou Rottovou – schůzka proběhla i s paní E. Prokopovou, se závěrem, že není možné takový projekt podpořit, zakladatelky odkázány na ÚMO 1 a jeho starostu, pod který územně spadá arboretum Sofronka)

zapsáním připravované lesní školky mezi čekatele na členství v Asociaci lesních MŠ

O legislativním procesu při zakládání DLŠV více v kapitole Legislativní rámec.

²² medailonek viz přílohu II

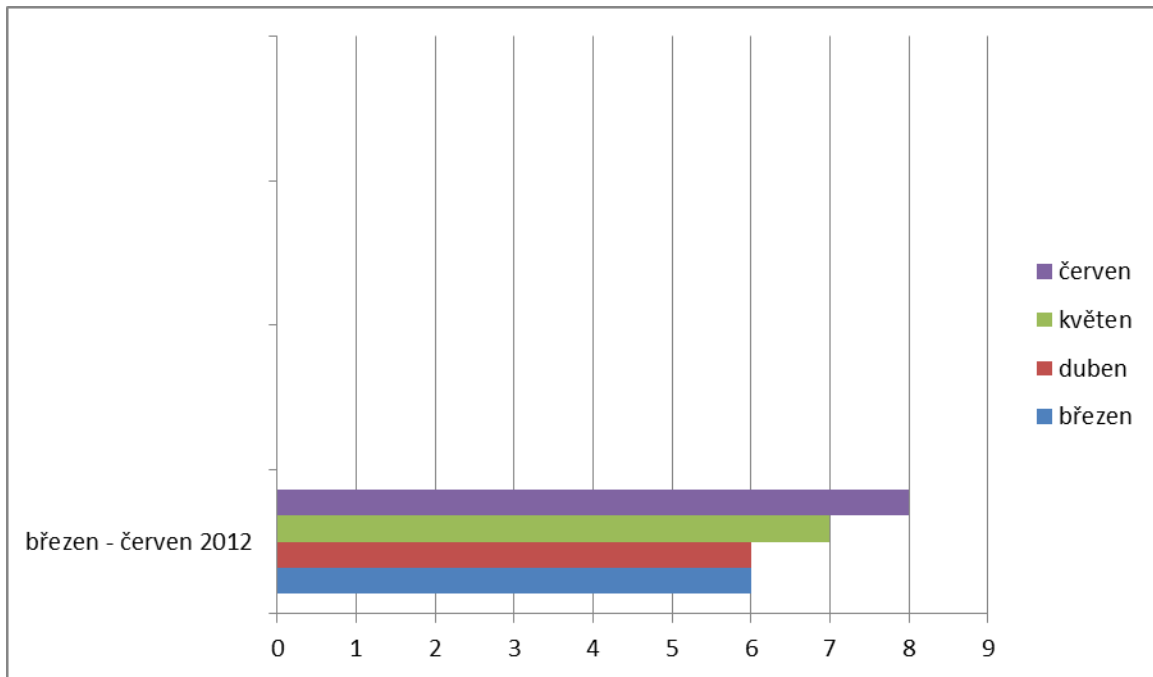
Přehled důležitých dat v historii DLŠV před zahájením jejího provozu:

3. 11. 2011 účast na 1. konferenci pro udržitelný rozvoj v předškolním vzdělávání pořádanou ALMŠ v Praze
12. 1. 2012 občanské sdružení Koš společně s Ekocentrem Tymián uspořádali besedu na téma Dětské lesní školky, hostem byla předsedkyně ALMŠ Tereza Vošahlíková (dnes Valkounová). Beseda byla pro veřejnost, po jejím ukončení přibyli do pracovního týmu DLŠV Milan Vřešťál²³ jako budoucí průvodce dětí ve školce, paní Michaela Horáčková, učitelka MŠ v důchodu, budoucí možná zástupkyně průvodců v případě jejich onemocnění a také rodiče prvních dětí, které do školky posléze začaly docházet. Schůzce byla přítomná také zástupkyně sdružení Envic, která vznikající školce Větvíčka poskytla informaci o potencionální možnosti čerpat na vybudování zázemí školky dotaci od Státního fondu životního prostředí.
12. 1. 2012 vychází jeden z prvních článků o DLŠV v regionálním tisku (Plzeňský deník: V Plzni vzniká unikátní MŠ, děti stráví veškerý čas venku)
- 1/2 2012 jednání se zástupci možných náhradních zázemí v případě nepříznivého počasí (ZOO Plzeň – bez konečné domluvy, Knihovna města Plzně, pobočka Bolevec – občasná možnost, 1. ZŠ v Plzni – dohoda o možnosti využít zázemí školy, skautské středisko Střela sídlící u Seneckého rybníka – bez konečné domluvy)
16. 2. 2012 informační schůzka pro rodiče – zápis do DLŠV. Presentace projektu, dle zpětné vazby (e-maily dvou zúčastněných rodičů) neprofesionální a nejasná (chyběla řádná pedagogická koncepce, jasně definované poslání a cíle školky, jasně byly jen organizační záležitosti); přesto přihlášeno další dítě.
15. 3. 2012 ukázkový den v Sofronce pro - do té doby - přihlášené děti – „Jak to může v lesní školce vypadat“
21. 3. 2012 zahájení provozu DLŠV

Provoz od března do června 2012 byl určen na tři dny v týdnu (pondělí, středa, pátek), od 8 – 13 hodin. Jako zázemí využíváno severní části Sofronky, ohniště a lavičky u rybníka Vydymáček a přilehlý les.

²³ medailonek v příloze II

Průvodci dětí byli tři – Martina Nováková, Milan Vřešťál a Petra Šmrhová.²⁴ Docházku dětí přibližuje graf č. 1.

Graf č. 1 - docházka dětí březen - červen 2012

1.3.2 PRVNÍ ŠKOLNÍ ROK V DLŠV A TEORETICKÁ VÝCHODISKA VZDĚLÁVÁNÍ V DLŠV

Pro udržení provozu a jeho rozšíření bylo nutné připravit zázemí, ve kterém by děti s průvodci mohli strávit období nepříznivého počasí. S cílem získat finance na vyhrávanou maringotku, která by takovým zázemím mohla být, byla iniciována schůzka se starostou ÚMO 1, panem Miroslavem Brabcem. Základním materiálem, se kterým zakládající tým (Formánková, Nováková, Vřešťál) 30. 3. 2012 starostu městského obvodu Plzeň 1, navštívil, bylo znění podmínek vzniku LMŠ aplikovaných na DLŠV – podle publikace Terezy Vošahlíkové Ekoškolky a lesní mateřské školy.²⁵

Starosta ÚMO1 obdržel znění podmínek a další popis projektu před schůzkou, seznámil se s nimi. Při jednání došlo k shodě na tom, že pokud se najdou rodiče, kteří by chtěli posílat své děti do takového zařízení, má mít šanci na zkušební provoz – nebyla ale stanovena žádná zkušební lhůta. Legislativně nebyl projekt shledán napadnutelným. Občanskému sdružení KoŠ byla přislíbena finanční podpora na zakoupení maringotky

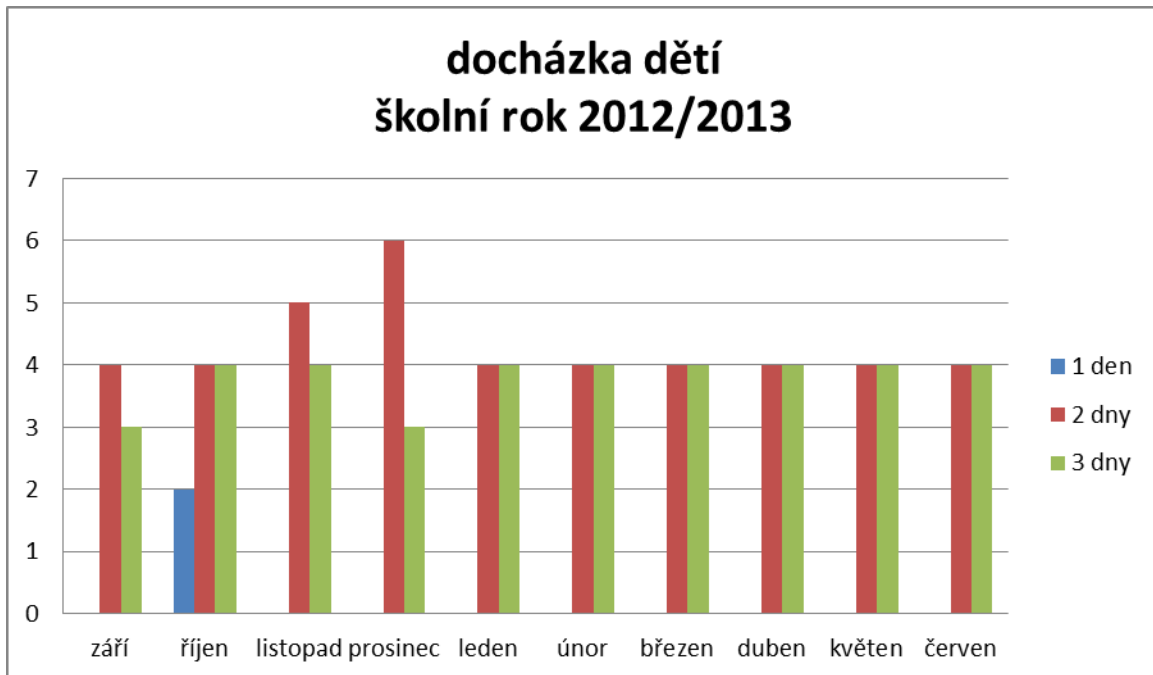
²⁴ medailonek v příloze II; zakladatelka školky V. Formánková té době byla na rodičovské dovolené s mladším synem a věnovala se koordinaci školky jako dobrovolník

²⁵ Znění podmínek viz přílohu I

(řádná žádost o dotaci v rámci grantů a dotací vyhlášených ÚMO1). Dotace byla později v plné výši (v srpnu 2012) skutečně použita na nákup a dovoz repasované maringotky.

Průvodcovský tým se mimo jiné rozrostl o dodnes v týmu působící Ivetu Šoulovou.

Docházku dětí ilustruje graf č. 2.

Graf č. 2 - docházka dětí školní rok 2012/2013

Školka měla svůj provoz pouze během tří dnů v týdnu, od 8 – 16 hodin.

Koordinátorka školky a všichni průvodci pracovali na pozitivním mediálním obraze DLŠV, získávání dalších dotací a grantů (ÚMO 1, Plzeňský kraj, Nadační fond Zelený poklad) na vybavení školky i rozšíření jejího zázemí, osvětové práci – další beseda o lesních školkách, tentokrát s hostem PhDr. Kateřinou Jančaříkovou, Ph.D. – a především na získání dalších dětí, které by do lesní školky docházely - při větším počtu dětí by se provoz školky mohl rozšířit na více dnů.

Teoretická východiska vzdělávání v DLŠV

Pro existenci DLŠV se stále zdálo být stěžejním zajistit provozní záležitosti a organizaci školky. Vznikal provozní řád, stabilizoval se způsob komunikace s rodiči, zařizovalo se zázemí školky. Pracovalo se tedy na formě. Obsah dění ve Větvičce, promyšlené vzdělávání a filozofie školky byl postupně formován a vzešel z následujících východisek.

Dění ve školce je plánováno s ohledem na cíle EVVO popsané – mimo jiné – v koncepci EVVO plzeňského kraje.²⁶

Vzdělávání pro udržitelný rozvoj (dále VUR) v Dětské lesní školce Větvička vychází ze Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky 2008–2015 (Strategie VUR ČR)²⁷.

Pojem Udržitelný rozvoj definuje český zákoník: (udržitelný rozvoj je) „*takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*“ (Sbírka zákonů ČR, 1992).

Termín udržitelný rozvoj je ponejvíce spojovaný s potřebou environmentálního vzdělávání (viz český zákoník; § 6 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí) má ovšem širší záběr – neopomíjí ekonomický a sociální aspekt; někdy je ovšem ze sociálních souvislostí vyčleňována ještě potřeba kulturní (Vošahlíková, 30. 6. 2011). Cíle vzdělávání pro udržitelný rozvoj, respektive klíčové kompetence, které jsou tímto vzděláváním rozvíjeny, nalezneme přirozeně v RVP PV. Nejsou však soustředěny pod hlavičkou „vzdělávání pro udržitelný rozvoj“ – objevují se v různých oblastech vzdělávání, tak jak je popisuje RVP PV. Podle Terezy Valkounové (dříve Vošahlíkové), má přesto RVP PV v tomto ohledu jisté mezery: „*V analýze RVP PV se ukazuje nejvyšší podpora rozvoje iniciativy*

²⁶ koncepce dostupná zde: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/aktualizace-koncepce-environmentalniho-vzdelavani-vychovy-a-osvety-plzenskeho-kraje>

²⁷ strategie dostupná zde: <http://www.msmt.cz/dokumenty/strategie-vzdelavani-pro-udrzitelny-rozvoj-ceske-republiky>

dítěte (kompetence být iniciativní), naopak zcela chybí kompetence jednat spravedlivě a myslet celostně a systémově“. (Vošahlíková, 30. 6. 2011).

Obecně se dá říct, že vzdělávání pro udržitelný rozvoj není zcela novým druhem vzdělávání, pokud se na něj chceme zaměřit, je třeba se „jen“ podívat na obsah vzdělávání z jiného úhlu pohledu.

Metody a formy VUR vychází z konstruktivistické pedagogické teorie²⁸, která čerpá především z žáků samotných, je založená na aktivitě dětí a jejich činnosti – mluvíme o metodách aktivního či činnostního učení (Průcha a kol., 2003). Mezi metody a organizační formy VUR Vošahlíková řadí

- projektové učení;
- situační učení;
- místně zakotvené učení;
- zážitkovou pedagogiku;
- angažované učení. (Vošahlíková, 30. 6. 2011).

Obzvláště je u této autorky, v naší zemi velké specialistky na VUR, upozorňováno na situační učení. V jednom ze svých odborných článků představuje toto učení např. podle pedagogiky Reggio Emilia (Vošahlíková, 12. 7. 2011). Nezmiňuje se ovšem o učení pomocí příběhů, čímž se naopak zabývá Kateřina Jančaříková.

Jančaříková zavádí do prostředí české pedagogiky pojem „**ekonarologie**“. Podle jejího výkladu jde o teoretickou disciplínu, která „*zkoumá potenciál příběhu pro rozvoj a realizaci témat environmentální výchova, ekologická výchova, výchova k udržitelnému rozvoji, ochrana přírody apod.*“ (Jančaříková, 2010).

Opírá se při tom o poznatky pedagogického psychologa Jeroma Brunera, který definoval existenci dvou kognitivních modů, kterými lidé získávají poznatky. Popisuje

²⁸ Pedagogický konstruktivismus vychází z výzkumů psychologů Piageta, Vygotského, Brunera a dalších odborníků. Zatímco transmisivní a esencialistická pedagogika klade důraz na fakta a jejich zapamatování, pro konstruktivisty je důležitější porozumění.

(On-line získáno: http://www.hluchak.cz/ssp/4_programy_konstruktivismus.html)

modus paradigmatický (založený na analýze, dedukci, na faktech....) a *modus narativní* (založený na intuici, příbězích, představách, fikci). (Jančaříková, 2009).

Tyto dva mody, které rozvíjejí lidské poznání jen v harmonii, nikoliv upřednostňováním jednoho či druhého, byly v minulosti vnímány tzv. západním světem jako nerovnocenné. Narativní přístup byl znevažován, zařazen jako vhodný „nanejvýš“ pro děti. V současné době se názory mění. I západní věda přiznává naraci významné místo v poznávacích procesech, tvrzení, že lidé si většinou informace více pamatují, pokud k nim přichází ve formě historek, příběhů (tzv. narativní paradigma, Jančaříková 2009) je potvrzováno různými výzkumy.

Význam příběhů – a tady konkrétně pro vzdělávání předškolních dětí – zdůrazňují i další autorky pedagogických publikací (i odbornice z oblasti předškolního vzdělávání).

Hana Švejdomá uvádí: „*Práce s konkrétním příběhem, který má přímou souvislost se životem dětí, je vždycky velmi cenná, protože umožní dětem odpoutání od sebe samých a zkoumání tématu prostřednictvím někoho jiného, jehož problémy či životní skutečnosti jsou totožné nebo příbuzné. Vzdělávání pak zároveň získá na dějovosti a zajímavosti, což se výrazně promítne v pozornosti i aktivitě předškolního dítěte.*“ (Svobodová a kol, 2010, s. 131)

Švejdomá dělí práci s příběhem na několik základních technik a metod, rozlišuje naraci a storytelling (Svobodová a kol., 2010) – na rozdíl od Jančaříkové, která se ve své práci obecně zabývá vyprávěním příběhů – narativitou, odůvodněním potřeby vyprávět: „*Odcizení, které u moderního člověka psychologové zaznamenávají, je totiž z velké míry způsobeno deficitem pocitu, že mu je nasloucháno, postrádá kontakt s někým, kdo by naslouchal jeho příběhům s porozuměním a láskou.*“ (Jančaříková, 2009, s. 180).

To, že má příběh v předškolní výchově své nezastupitelné místo je obecně přijímaným faktem, nenašla jsem zpochybnění tohoto tvrzení. Naopak lze najít další publikace a autory, kteří se tímto tématem zabývají – např. publikace *Do školky za zvířátka – metodika práce s příběhy v MŠ* autorek Evy Svobodové, Aleny Váchové a Miluše Vítkové; *Metody a techniky dramatické výchovy v mateřské škole* autorek Evy Svobodové

a Hany Švejdové; Výchova prožitkem Veroniky Kirchnerové a Radky Rubešové a Z pohádky do zahrádky Aleny Uhříčkové. Poslední dvě jmenované publikace mají přímo environmentální zaměření, které koresponduje se zaměřením DLŠV viz Strategie školky 2014/2015 v příloze V.

Vzdělávání dětí v Dětské lesní školce Větvička vychází z osobností dospělých – jejich osobnostních předpokladů, dosaženého vzdělání, motivace doprovázet děti. Průvodci nebyli přijímáni na základě dosaženého vzdělání, ale po posouzení možného přínosu, kterým by mohli děti ve školce obohatit²⁹. Způsob jejich práce je různorodý, společné jsou postoje ke způsobu komunikace s dětmi – tzv. respektující přístup, chápání dětské potřeby volného hraní³⁰ a dále učení pohledem udržitelného rozvoje, učení prožitkové.

Podle Kapuciánové³¹ termín prožitkové učení užíváme jako zkrácenou formu pro pedagogický (didaktický) styl učitelky, v němž se uplatňuje způsob, kterým se dítě předškolního věku učí a naučí samo spontánně, přes prožitek a zkušenost. Výhodiskem prožitkového učení je citové prožívání a iniciativa toho, kdo se učí. Abychom mohli v MŠ hovořit o prožitkovém učení, měly by řízené činnosti připravované učitelkou naplňovat následující znaky:

- **Spontaneita**

Tento znak označuje přístup dítěte k činnostem aktivně, tzn., že do činnosti vstupuje samo ze svého vlastního popudu.

²⁹ Vzdělávání dospělých v DLŠV se ubírá dvěma směry: tzv. klasickou cestou - koordinátorka školky v roce 2012 započala studium na Pedagogické fakultě ZČU v Plzni, obor učitelství pro mateřské školy (tato bakalářská práce má být jeho ukončením). Milan Vřešťál a Iveta Šoulová absolvovali akreditované studium pedagogiky a pedagogiky volného času v Krajském vzdělávacím centru v Plzni. Pod vlivem tohoto vzdělávání došlo ke konsenzu, že pedagogické plánování v DLŠV bude vycházet z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání vydaném NVÚ v Praze. A v souladu s RVP PV vznikne ŠVP (školní vzdělávací plán). Znalost a respektování RVP PV nicméně vyžaduje i druhá cesta, kterou se dospělí ve Větvičce vydávají a která ovlivňuje jejich pedagogický přístup: tzv. alternativní cesta – semináře a kurzy pořádané ALMŠ, ale i jinými organizacemi (např. vzdělávací kurzy nadačního fondu Zelený poklad aj.)

³⁰ volná hra chápána ve významu, který je popsán v knize Volná hra autorem M. Caiatiové, S. Delačové a A. Müllerové

³¹ zdroj: text přednášky M. Kapuciánové prezentované 12. 4. 2012 na semináři cyklu Školka blízka přírodě

- **Objevnost**

Tento znak je naplněn za podmínek, kdy učitelka připravuje činnosti tak, aby děti samy objevovaly, samy řešily a tím uspořádávaly, zpracovávaly a uplatňovaly své dosavadní zkušenosti. Jde o nastolení úkolů pro děti jako problému, na nějž mohou najít odpověď ve svém nejbližším okolí.

- **Komunikativnost**

Pro komunikativnost je otevřený prostor zejména při spolupráci. Je tedy dobré zadávat úkoly nikoli pro jednotlivce, ale pro skupinu, kdy je potřeba, aby děti mezi sebou spolupracovaly.

Tento znak je možné dodržet také prostřednictvím připravených materiálů, o něž se děti musí dělit, a tak se domlouvat.

- **Aktivita a tvořivost**

Aktivitu a tvořivost dosáhneme, když připravíme natolik bohaté prostředí, že se v něm děti mohou rozhodovat mezi nabídnutými tématy či materiály a mohou v něm experimentovat. Nelze jich dosáhnout jednoznačně zadanými úkoly splnitelnými pouze jednou, námi zadanou a popsanou cestou.

- **Konkrétnost**

Konkrétní činnosti jsou ty, při nichž děti samy něco dělají, tvoří či zkoumají. Nepatří k nim činnosti, při nichž děti sedí a pouze poslouchají dospělého, čímž přijímají informace.

- **Celostnost**

Zapojení co nejvíce smyslů

Zkráceně se dá říci, že **východiskem je prožitek**, pokud možno společný všem dětem. Na tomto prožitku je pak postavena řízená činnost organizovaná pro skupinu dětí. Do této činnosti děti vstupují na základě svého rozhodnutí, bez vnější pobídky od učitelky. Pokud mohou děti v rámci řízené činnosti rozhodovat např. o materiálech či technikách, které si zvolí pro provedení, a musí se na rozložení společné práce domlouvat, pak činnost splňuje všechny znaky prožítkového učení.

Vzdělávací program, ŠVP, filozofie školky se od jejího založení stále vyvíjí. Zaváděním Standardů kvality lesních školek³² a dalším plánovaným rozvojem školky je

³² viz kapitolu Standardy kvality

pisemná forma výše zmíněného nevyhnutelná. Písemné zpracování náležitých dokumentů bude prováděno na společných pracovních schůzkách týmu DLŠV.

1.3.3 ŠKOLNÍ ROK 2013/2014 A 2014/2015

Další školní léta Dětské lesní školky Větvíčky jsou stále roky růstu, směřování ke stabilizaci jak provozu, tak programu školky. Projekt se ukázal být životaschopným a udržitelným. Provoz se rozšířil na čtyři, resp. pět dní v týdnu.

Je platný tento provozní řád:

Předávání dětí

- na železniční zastávce Plzeň Bolevec (parkoviště) v 8:00 – 8:15 hod; je možné předat dítě už 7:30, v tomto případě je nutné se na tomto předem telefonicky domluvit s pedagogy (tel. číslo: 607 106 331)
- nebo do 9 hod v Arboretu Sofronka, v místě stání jurty a maringotky

Vyzvedávání dětí

v areálu arboreta Sofronka, v místě stání jurty a maringotky do 15:30 hod – nebo v 16 hod na parkovišti u žel. zastávky Plzeň Bolevec po obědě do 13 hod u jurty a maringotky

Jídlo

Svačiny a pití: donesené z domova

Oběd: dovoz poloviční porce z jídelny zdravé výživy Vegetka (polévka, hlavní jídlo, zel. salát)

Mytí rukou

- pedagog má k dispozici misku, teplou vodu, mýdlo; dále gelovou dezinfekci

Toaleta

- u maringotky v Sofronce je suché WC a dále dvě kompostovatelné WC;

v lese pedagog určí místo pro vykonání potřeby (má u sebe lopatku na zahrabání exkrementů);

Klíšťata

- dohoda s rodiči o používání (nebo nepoužívání) vlastních repelentů, v případě přisátí klíštěte pedagog klíště odstraní, místo přisátí označí lihovým fixem (zakroužkuje)

- pedagogové podstoupili školení o poskytování první pomoci dětem.

Kontakt s pedagogy

- běžné provozní problémy se můžou řešit při odevzdávání a vyzvedávání dětí

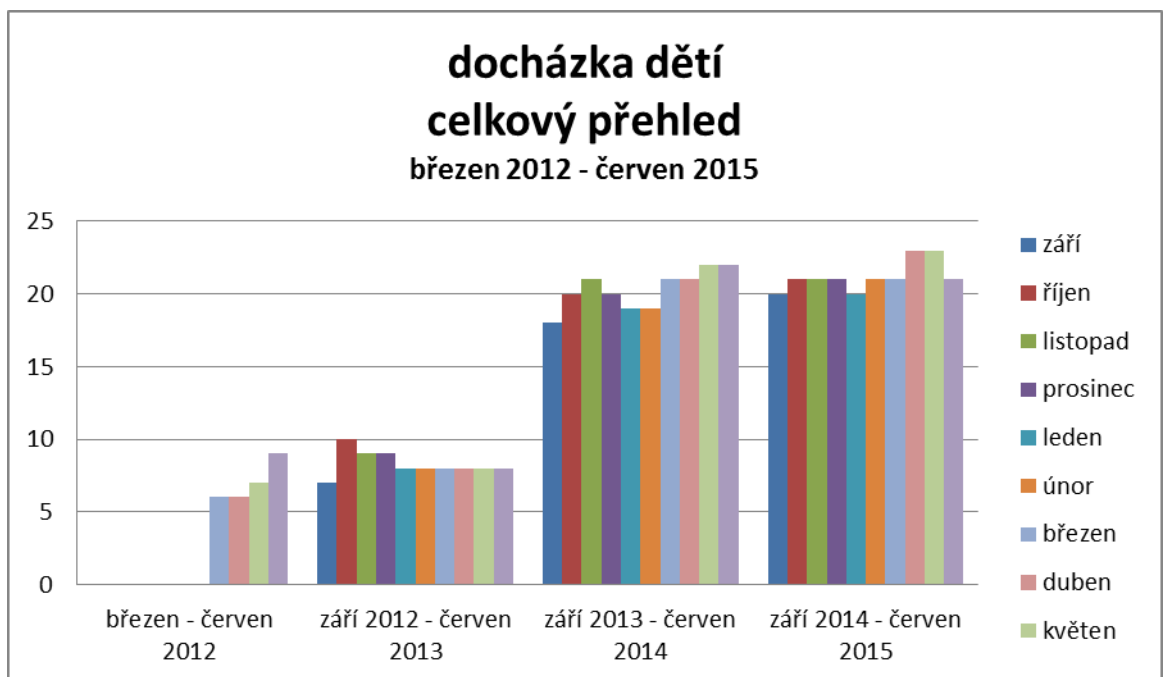
- v lese mají pedagogové jeden služební mobilní telefon (tel. číslo: 607 106 331), který je k dispozici v nutném případě (bude-li pedagog řešit nějaké složitější problémy telefonicky, nemůže se dostatečně věnovat vašim dětem; koordinátorka: 603 430 253)

- každý pedagog – po předchozí domluvě – nabízí „konzultační hodiny“ a možnost dalšího kontaktu (např. e-mailová adresa)

- rodiče každý týden v předem určený den (neděle podvečer) dostanou e-mail s instrukcemi týkající se programu, změny místa srazu apod.

Základními cíli těchto dvou let bylo vybudovat dobré zázemí školky, zvýšit počet docházejících dětí, stabilizovat průvodcovský tým, pracovat na filozofii a programu školky.

Počet docházejících dětí se stále navyšoval – viz graf č. 3 - a maringotka jako jediné zázemí přestala vyhovovat. Přes léto bylo pro potřeby úkrytu před nepříznivým počasím zapůjčeno a postaveno týpí, na zimu

Graf č. 3 - docházka dětí březen 2012 - červen 2015

bylo využito dotace z nadačního fondu Zelený poklad na zapůjčení mongolské jurty. Jurta byla zapůjčena na období říjen 2013 – duben 2014. Měla dřevěnou odizolovanou podlahu a kamna. Vyhovovala prostorovým potřebám (nejvíce 15 dětí denně), ale přestávala stačit

z hygienických důvodů. Přes péči, která jí byla věnována (větrání, topení) i v době, kdy ve školce nebyl provoz, byla v dubnu objevena pod svrchní plachtou plíseň. Jurta byla odborně vyčištěna a vrácen majiteli.

Na základě zkušeností rodič jednoho z dětí ve školce vyprojektoval dřevěný srub (tvarem inspirovaný mongolskou jurtou), který vyhovoval jak potřebám školky, tak nájemci arboreta (instalace mobilního zařízení, nikoli stavba) a v neposlední řadě také Státnímu fondu životního prostředí, od kterého byla získána dotace na jeho vybudování (Operační program životního prostředí, prioritní osa 7.1, spolufinancováno nadačním fondem Zelený poklad).

Budovala se nejen „dřevojurta“, ale také přírodní divadlo v její blízkosti. Jejich kolaudací v prosinci 2014 dosáhla DLŠV zázemí, které by mělo plně vyhovovat potřebám lesní školky i dalším subjektům, které ji mohou využívat³³.

Z projektu, na jehož základě byla DLŠV udělena dotace:

Dřevojurta Větvička – zastřešený vytápěný prostor, který vyhovuje skupině nejvíce 15 dětí a dvou dospělých.

Kruhový prostor jurty je vhodný pro setkávání s dětmi – je dobrý, neboť ho lze do nekonečna prostorově uspořádat. Nevznikají mrtvé kouty a tvar přímo vybízí ke komunikaci, vytvoření debatního kroužku. Kruh je zastoupen v přírodě ve formě obrazců na vodě, duhy, polární záře, zeměkoule, měsíce, stromu, života atd. Kruhové stavby nejefektivněji využívají prostor. Je to ideální tvar „domu“ z hlediska minimalizace energetických ztrát polokoule (nejmenší povrch, největší objem).

Přírodní divadlo: chybí nám podobný „komunikační“ prostor. Divadlo má být místem nejen pro vzdělávání (např. dramatická výchova), ale také setkáváním s rodiči dětí nejen při školkových slavnostech.

Pódium by mělo v příznivém počasí sloužit pro odpočinek a spaní dětí. Doposud jsme toto řešili spaním na OSB deskách položených na europaletách (spaní na trávě se vyhýbáme kvůli riziku přisátí klíšťat, kterých je v Sofronce velké množství).

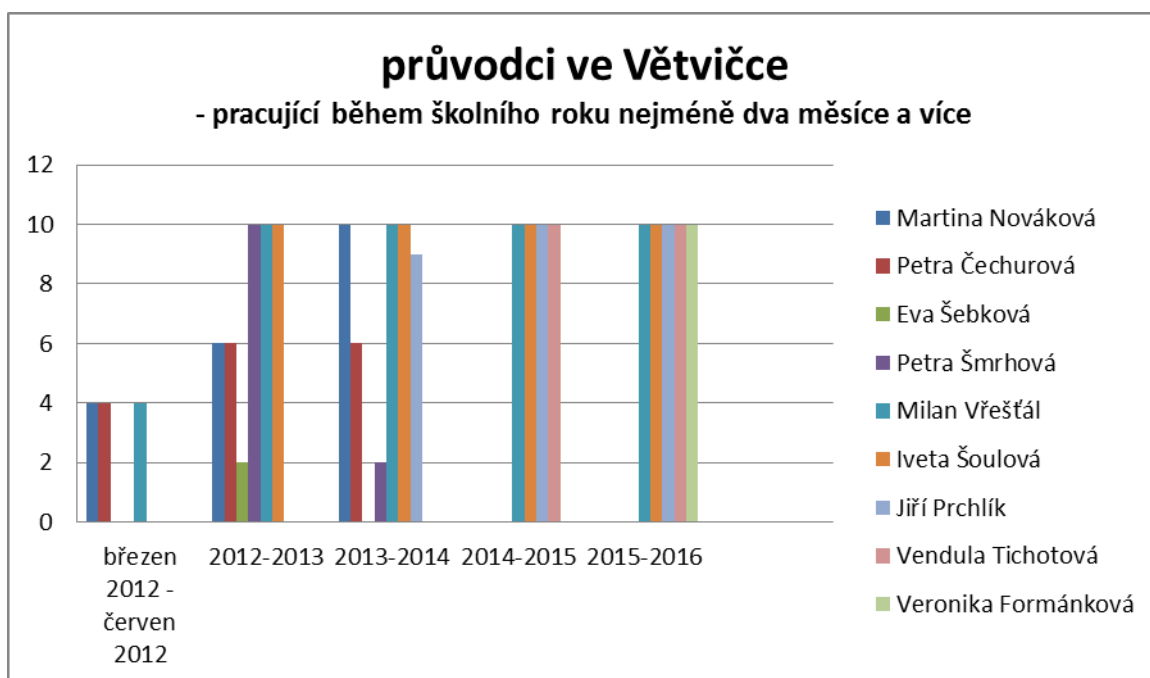
³³ více v příloze V

Další využití pódia se týká takového vzdělávání, kterému více vyhovuje rovná podlaha (nebo velká rovná plocha) – např. konstruktivní a grafické činnosti, výše popsanou plochu vyžadují také určité pohybové činnosti – a lesní školka Větvička chce poskytovat plnohodnotné předškolní vzdělávání.

Obě plánovaná zařízení – mají sloužit nejen lesní školce Větvička, ale i dalším subjektům, které Sofronku navštěvují. Lze je využít třídou základní školy nebo jiné mateřské během jejich vyučovacího procesu, můžou se zde pořádat různé přednášky, dětská představení, koncerty, SVSMP může divadlo využít v rámci některých svých akcí v arboretu.

Během let 2014-2015 se stabilizoval průvodcovský tým DLŠV – viz graf č. 4, přesto, že jej opustil jedna ze zakladatelek školky, Martina Nováková.

Průvodci se ve školce střídali po dvojicích, každý den byl s dětmi zpravidla muž a žena. Pro lepší soudružnost týmu, jako prevence konfliktních situací vznikajících rozdílným přístupem k řešení problémů, byla celému týmu DLŠV zprostředkována týmová supervize. Supervizorkami byly zkušené lektorky o. p. s. Step by step. Podle zpětné vazby průvodců³⁴ byla supervize efektivní, pomohla pečovat o dobré klima skupiny.

Graf č. 4 - průvodci v DLŠV

³⁴ rozhovory

Dětská lesní školka Větvicka od svého založení do června 2015 prošla velkým vývojem, ale stále není stabilizovaný její program i provoz. Školní rok 2015/2016 by měl být v tomto směru zlomový. Doposud byla DLŠV koordinována a řízena svou koordinátorkou vedle jejího stávajícího zaměstnání, při probíhajícím studiu. Od září 2015 bude mít školka poprvé vedle průvodců dalšího zaměstnance v řídicí roli. Celý tým školky, včetně rodičů zapsaných dětí, tento krok vnímá jako posun k profesionalizaci DLŠV. Rozhodující roli hrají finance – při jejich nedostatku bude fungování Větvicky ohroženo.

2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC LESNÍCH ŠKOLEK

2.1 LEGISLATIVA V DOBĚ VZNIKU DĚTSKÉ LESNÍ ŠKOLKY VĚTVIČKA

DLŠ VĚTVIČKA byla založena jako projekt již fungujícího občanského sdružení – občanského sdružení Koš (Komunitní škola).

Ze stanov sdružení:

Občanské sdružení Koš vzniklo v roce 1997 (pod názvem Škola a volný čas). Jeho cílem je sjednocení výchovného působení rodiny, školy, místních organizací a dalších výchovných institucí. Dále pak sjednocení okruhu lidí ochotných vyvíjet nejrůznější aktivity přispívající ke splnění programu a vytvoření vzdělávacího centra pro širokou veřejnost a různé věkové skupiny.

Posláním sdružení je zapojení dětí i dospělých z nejrůznějších sociálních a etnických skupin do života sídliště a města a rozvoj mezilidských vztahů.

Základní cíle sdružení:

- a) aktivní využití volného času dětí i dospělých a vytvoření kulturního a vzdělávacího centra
- b) maximální podpora rozvoje osobnosti na základě individuálních vlastností a zájmů
- c) začlenění společných akcí rodičů a dětí a prohloubení spolupráce rodiny se školou
- d) zvyšování motivace a zlepšování podmínek k celoživotnímu vzdělávání
- e) rozvíjení pozitivních sociálních vztahů jedince a skupiny
- f) dobrovolná pomoc členů s materiálními a finančními prostředky při zajišťování činnosti

O. s. Koš sídlí na 1. ZŠ, s touto základní školou velmi úzce spolupracuje, bylo založeno pro potřeby dětí i dospělých, kteří jsou se školou spojeni - se záměrem vytvořit ze školy komunitní centrum sídliště. V současné době je činnost sdružení orientovaná na volnočasové aktivity pro děti i dospělé a provoz DLŠ Větvíčka.

Větvička je tedy od svého počátku provozovaná občanských sdružením, neziskovou organizací. V době svého vzniku byla péče o děti předškolního věku formou neziskové organizace jednou ze tří základních legislativních možností – vedle mateřské školy (státní či soukromé) zařazené v rejstříku škol a péči o děti předškolního věku formou živnosti mimo rejstřík škol (Vošahlíková a kol., 2012).

V České republice vznikala nezisková organizace podle zákona 83/1990 Sb. o sdružování občanů.³⁵ Podle české legislativy nemusela nezisková organizace splňovat požadavky, které jsou kladeny na prostory a provoz mateřských škol zapsaných ve školském rejstříku. Vyplývalo to z §7 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví a prováděcí vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb, kde jsou stanoveny hygienické požadavky na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých. Tato ustanovení se výslovně vztahovala jen na školy ve školském rejstříku a na osoby provozující živnost (Vošahlíková a kol., 2012).

Legislativně se tedy vznik a provoz lesních školek v ČR pohyboval v jakémsi vakuu. **Tím, že zřizovatelem DLŠV bylo občanské sdružení a školka nebyla provozována jako živnost, nepodléhal zřizovatel žádnému kontrolnímu orgánu.** Vznikl tedy velmi široký, svobodný prostor pro sestavování programu školky, přemýšlení a definování její filozofie, prozkoumávání různých pedagogických přístupů, řešení organizačních problémů.

Přes nedostatek nařízení „shora“ cítili zakladatelé³⁶ DLŠV potřebu držet se jistých norem, standardů, podle kterých by byl provoz školky obhajitelný před případnými zvědavými otázkami nejen úředníků, ale především rodičů dětí, kteří by chtěli své děti do DLŠV posílat.

Takové opory se zakladatelům dostalo jednak prostudováním již zmiňované publikace Terezy Vošahlíkové a kol. Ekoškolky a lesní mateřské školy – praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol - a také navštěvováním vzdělávacího cyklu Školka blízka přírodě.

³⁵ aktualizace podle platného občanského zákoníku k 1. 1. 2015:

<http://frankbold.org/poradna/kategorie/obcanska-sdruzeni-zalozeni-fungovani-cinnost/rada/jak-spravne-zalozit-obcanske-sdr>

³⁶ V. Formánková, M. Nováková, P. Čechurová, M. Vřešťál

Znění podmínek a jejich aplikace na DLŠV viz přílohu I. Podmínky a plánování jejich naplnění bylo konzultováno při seminářích Školka blízka přírodě – setkávali se tam - jako účastníci - zástupci ze státních mateřských škol i lesních školek a klubů a lektory jim byli členové Asociace lesních MŠ spolu s mnoha odborníky na předškolní vzdělávání.

Přímo pro potřeby občanského sdružení KoŠ neproběhla žádná právní konzultace.

2.2 ZAŘAZENÍ LŠ DO REJSTRÍKU MŠMT

Co je vlastně lesní mateřská školka?

Česká legislativa zatím přesné vymezení tohoto pojmu nemá. Definici přejímám od Magdaleny Kapuciánové (Kapuciánová, 2010):

Lesní mateřská škola (sic!)³⁷ je formou předškolního zařízení, v jehož programu se většina aktivit odehrává venku, děti si hrají a učí se za každého počasí v lese, v krajině, v prostředí, které bylo po staletí pro vývoj dítěte přirozeným. Práce s dětmi je propojována s ročními obdobími. Prostřednictvím osobních zkušeností a zážitků se děti seznamují s přírodními zákony, učí se vzájemné spolupráci, rozvíjejí pozorovací schopnosti, vnímáním vlastního těla a rozvíjejí sebedůvěru. V lesních mateřských školách nechybí činnosti výtvarné ani činnosti zaměřené na jemnou motoriku, rozvoj řeči a školní připravenost.

Doplňuji základními charakteristikami lesních MŠ, tak jak je vidí Vošahlíková (Vošahlíková a kol., 2012)

1. Celoroční pobyt venku za každého počasí.
2. Není špatné počasí, pouze špatné oblečení.
3. Zázemí má charakter příležitostně využívaného vyhřívatelného přístřeší.
4. Základní prostředí výchovy je zpravidla v lese.
5. Třídu tvoří optimálně 15 dětí a minimálně 2 dospělí.
6. Základem pro pobyt s dětmi venku je vzájemná důvěra.
7. Dobrá komunikace s komunitou a rodiči je zásadní.

³⁷ v této podkapitole je citováno několik autorek, které používají výraz lesní mateřská škola; uvědomuji si nesrovnalosti a odkazuji k poznámce pod čarou č. 2

8. Východiskem pro vzdělávací program je situace, spontánní hra a přímá zkušenost dětí.
9. Lesní mateřská škola rozvíjí děti všestranně v souladu s platným kurikulem pro předškolní vzdělávání. (Vošahlíková a kol. 2012)

Lesní mateřské školy můžeme rozdělit z hlediska organizace na dva základní typy:

- a) samostatná lesní mateřská škola
- b) integrovaná lesní mateřská škola

Mimo těchto dvou základních typů existují také formy zapojení prvků lesních mateřských škol do programů běžných mateřských škol či ekoškolek. Mezi ně patří například jednorázové projektové týdny v lese nebo pravidelné denní návštěvy lesa. (Morávková, 2012)

Jasně vymezení podle zákonů ČR lesní školky nemají, přesto v odborných kruzích jsou výše popsaná definice a charakteristiky přijímány a diskutovány v procesu, který má vést k možnosti začlenění lesních školek do státního rejstříku mateřských škol. Tento úkol si jako jeden z cílů určila Asociace lesních MŠ.

Asociace lesních mateřských škol vzešla z již výše popsané Pracovní skupiny pro kontakt dětí s přírodou.

Tato skupina není funkční přibližně 3 roky.³⁸

Pilotní projekt ověřování lesní MŠ

Velký krok k vnímání lesních školek v ČR jako plnohodnotných předškolních zařízení byl učiněn při pokusném ověřování provozu integrované lesní mateřské školy Lesníček při Mateřské škole Semínko, o.p.s. Vyhlásilo jej ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a cílem bylo zjistit, zda a za jakých podmínek je možné integrování lesní

³⁸ zdroj: Valkounová Tereza, předsedkyně ALMŠ, členka pracovní skupiny; ústní sdělení, 2015

5. 9. 2013 zveřejnilo MŠMT tiskovou zprávu, ve které se uvádí:

Ministerstvo školství se také snaží co nejvíce podporovat i alternativy k běžným mateřským školám, finančně podporuje soukromé, firemní i univerzitní mateřské školy zapsané v školském rejstříku, na základě pokusného ověřování připravuje metodický materiál s doporučujícím postupem pro zřizování, provoz a vzdělávání v lesních třídách integrovaných do mateřské školy v rámci současné legislativy.⁴³

V současné době – od prosince 2014 – funguje na MŠMT pracovní skupina pro začlenění lesních MŠ do rejstříku státních školek.⁴⁴

2.3 ZÁKON „O DĚTSKÝCH SKUPINÁCH“

Legislativní nezařaditelnost lesních školek (spíše jejich vynětí z širokého seznamu občanských sdružení resp. spolků a podrobení větší kontrole ze strany státu) mělo ukončit přijetí *zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině*⁴⁵ – dále tento zákon uvádím pod názvem „zákon o dětských skupinách“. Veřejnosti byl tento krok prezentován jako nová alternativa ke stávající státní péči o děti⁴⁶, měl např. umožnit malým obcím jednodušeji zakládat školky s menším počtem dětí a zajistit státem garantovanou péči o děti.

Přes deklarovanou podporu (viz předchozí podkapitolu) alternativních zařízení zákon skutečnou alternativou není. Po jeho schválení existují jen tři varianty, podle kterých je možné o děti od 1 roku do zahájení povinné školní docházky pečovat. Buď formou domácí péče, v kolektivu pak docházkou do mateřské školy nebo – nově vzniklé – dětské skupiny. Tvrzení, že dětská skupina je alternativou ke stávající péči v MŠ, je sporné. Viditelné je to zejména v nutnosti dodržovat všechny hygienické předpisy a normy platné

⁴³ <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/predskolni-vzdelavani-je-jednou-z-priorit-msmt?highlightWords=pokusn%C3%A9+ov%C4%9B%C5%99ov%C3%A1n%C3%AD>

⁴⁴ zdroj: T. Valkounová, předsedkyně ALMŠ, členka pracovní skupiny; ústní sdělení, červen 2015.

⁴⁵ návrh zákona včetně důvodové zprávy zde: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=82&CT1=0>

⁴⁶ např. zde: http://zpravy.idnes.cz/poslanci-schvalili-zakon-o-detskyh-skupinach-fq0-/domaci.aspx?c=A140620_070159_domaci_kop

pro mateřskou školu (při péči nad 12 dětí) – což z dětských skupin vylučuje všechny, kteří o děti chtějí pečovat jinde než ve speciálně upravených budovách.

Podoba zákona o dětských skupinách by vedla k likvidaci lesních školek v podobě, ve které několik let fungovaly. Podle dobré praxe v zahraničí a ke spokojenosti dětí a jejich rodičů. (V roce 2014 docházelo do lesních školek v ČR přibližně 3000 dětí⁴⁷). Zákon ale neohrožoval jen lesní školky, postihoval mnoho jiných organizací, což bylo v médiích málo prezentováno. Tuto informaci uvádím proto, aby bylo zřejmé, jak široký dopad na pestrost předškolního vzdělávání v ČR mohl zákon o dětských skupinách – po svém schválení – mít.

Mnohé organizace, které pracují vícegeneračně (junáci, skauti, hasiči a další) si vytvořily pravidelný program pro předškolní děti. Jiné organizace se přímo specializují na práci s malými dětmi (mnohá rodinná a mateřská centra, předškolní kluby Člověka v tísní a jiné). Jejich společný kvalifikovaný odhad muví o řádu statisíců dětí, které by měly omezenou dostupnost pečujících či rozvojových programů, ať se jedná o celodenní péči nebo o zájmové činnosti. Přibližně 3000 dětí z lesních školek tak tvoří vlastně jen nepatrnou část, Asociace LMŠ si však jako první uvědomila právní rizika zákona v podobě předložené MPSV a proto jsou lesní školky stereotypně označovány za hlavní oběť zákona. Je vhodnější mluvit o “poskytovatelích pravidelné kolektivní péče o děti předškolního věku” (z pohledu signatářů⁴⁸ otevřeného dopisu panu premiérovi z 30. 10. 2014).

Služba péče o dítě v dětské skupině je dle zákona poskytována mimo domácnost dítěte v kolektivu dětí a je zaměřena na zajištění potřeb dítěte a na výchovu, rozvoj schopností, kulturních a hygienických návyků dítěte⁴⁹.

Příklad důvodů, proč lesní školky nemohou dodržet zákon o dětských skupinách a s jeho platností skončit svou stávající existenci:

hygiena – lesní školky mají alternativní zázemí; od týpí přes mongolské jurty, maringotky ke srubům. Podle dané lokality i zděné budovy, např. hájenky apod.

⁴⁷ zdroj: ALMŠ; ústní sdělení

⁴⁸ Michaela Bernardová, Unie center pro rodinu a komunitu; Tereza Valkounová, Asociace lesních mateřských škol; Aleš Sedláček, Česká rada dětí a mládeže; Jan Černý, Člověk v tísní

⁴⁹ zákon výslovně neuvádí, že obsahem péče o dítě v dětské skupině je vzdělávání. Tento fakt byl argumentem DLŠV při jednáních s politiky proti řazení lesních školek k dětským skupinám

- službu péče o dítě v dětské skupině lze poskytovat pouze v místnostech, které splňují technické požadavky na stavby kladené stavebními předpisy na byt, obytnou místnost nebo pobytovou místnost
- poskytovatel je povinen zajistit, aby byly splněny hygienické požadavky na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí pro venkovní prostory, místnost pro denní pobyt a odpočinek dětí, šatnu, hygienická zařízení, úklid a nakládání s prádlem upravené prováděcím právním předpisem
- hygienické požadavky na prostory a provoz dětské skupiny nad 12 dětí stanoví právní předpisy upravující hygienické požadavky na prostory a provoz⁵⁰

osoby způsobilé pečovat o děti v dětské skupině – lesní školky vybírají průvodce pečující o děti podle různých kritérií; stupeň a druh dosaženého vzdělání nejsou jedinými z nich.

- odbornou způsobilostí pečující osoby v dětské skupině je
 - a) odborná způsobilost k výkonu povolání všeobecné sestry, zdravotnického asistenta, ošetřovatele, porodní asistentky, zdravotně-sociálního pracovníka, zdravotnického záchranáře, psychologa ve zdravotnictví nebo specializovaná způsobilost k výkonu povolání klinického psychologa,
 - b) odborná způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka nebo odborná způsobilost pracovníka v sociálních službách,
 - c) odborná kvalifikace učitele mateřské školy, učitele prvního stupně základní školy nebo vychovatele.⁵¹

Proces přijímání nových zákonů není jednoduchý, stručně ho popisují níže (proces zpřehledňuje obr. č. 2, 3 a 4) – proto, abych zdůraznila, jak dlouhá to byla cesta - od podání návrhu zákona po jeho novelu a především proto, kolik energie a práce bylo ze strany Asociace lesních MŠ a jednotlivých lesních školek vynaloženo na to, aby tyto mohly fungovat tak, jak do té doby fungovaly. Aby byl zachován status quo – nikoli tedy využítá energie a potenciál na rozvoj organizací a alternativního předškolního vzdělávání.

⁵⁰ Zákon č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů – stejné jako u MŠ

⁵¹ podle tohoto seznamu by oprávněnou osobou pečující o děti v DLŠV nemohl být stávající průvodce, který je aprobovaným učitelem pro 2. stupeň ZŠ, v současné době v doktorském studiu pedagogiky

Proč se lesní školky dostaly do kritické situace – respektive proč Asociace lesních MŠ nezasáhla ještě před tím, než byl zákon navržen poslanecké sněmovně?

Zákonem se přirozeně zabývaly organizace, které měly za to, že je „pro ně“, že se jich týká, a MPSV jistě zohlednilo jejich připomínky. Zákon se připravoval mnoho let a od počátku měl stanovit podmínky pro provoz specifického typu péče o předškolní děti, zejména ty nejmenší. O povinném přechodu všech stávajících poskytovatelů služeb péče o děti do jejich nástupu do školy na režim dětské skupiny a tvrdých trestech za nedodržení předepsaných požadavků nebyli dotčení poskytovatelé informováni a tato zpráva se vlastně začala živelně šířit až při předložení zákona ke schválení parlamentem, navíc byla bagatelizována ze strany předkladatelů i některých organizací, které si přejí přijetí nátlakového zákona.⁵²

Od počátku procesu měla ALMŠ a její členové tyto cíle: dosáhnout neschválení zákona o dětských skupinách, respektive schválení pozměněné verze, která obsahuje možnost volitelné registrace u dětských skupin (nikoli povinné).

Dětská lesní školka Větvíčka se na tomto boji aktivně podílela následujícím způsobem:

1. zveřejňováním nesouhlasného stanoviska se zákonem (proklamace verbální - ústy jednotlivých členů, pomocí médií⁵³, zveřejňováním tiskových zpráv vlastních i převzatých od ALMŠ)
2. zkoumáním znění zákona o dětských skupinách a hledání možnosti jeho napadnutí – zadáno odborníkům na právo z řad rodičů DLŠV
3. osobními schůzkami s poslanci a senátory a vysvětlováním postoje, který lesní školky zastávají (poslanec PhDr. Ing. J. Valenta a senátoři D. Terelmešová a Ing. J. Bis)
4. aktivním šířením tří peticí na podporu lesních školek

⁵² zdroj: <https://docs.google.com/document/d/1sz9OqkLpv-kcSozGdeXM8OP5me9TCJLuRsR2gi-WtbI/edit?pli=1>

⁵³ např. zde: http://plzensky.denik.cz/zpravy_region/lesnim-skolkam-hrozi-zanik-20140724.html

5. zapojením do Týdne otevřených dveří lesních mateřských školek⁵⁴ - osvětová akce pro všechny poslance, kteří se zajímali o provoz lesních školek
6. v neposlední řadě vlastním dobrým příkladem fungování lesní školky bez problémů se vzděláváním dětí nebo ohrožením jejich zdraví a bezpečnosti

Předkladatelem zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině byla vláda ČR, konkrétně ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová-Tominová, návrh zákona předložila Poslanecké sněmovně ČR (dále sněmovna) 10. 1. 2014.⁵⁵

1. **Čtení** zákona proběhlo 26. 3. 2014 na 7. schůzi sněmovny.
2. **Čtení** - návrh zákona prošel obecnou rozpravou 13. 6. 2014 na 10. schůzi sněmovny. Lhůta pro zahájení třetího čtení byla změněna na 48 hodin po doručení pozměňovacích, popřípadě jiných návrhů poslancům.
3. **Čtení** proběhlo 20. 6. 2014 na 10. schůzi sněmovny. Návrh zákona byl schválen.

Během těchto čtení se v médiích začaly objevovat informace o schvalovaném zákoně⁵⁶, ALMŠ zastoupena svou předsedkyní začala s politiky vyjednávat, přesvědčovat je o tom, že schválením zákona by lesní školky byly odsouzeny k zániku, veřejnost se leckdy poprvé dozvídala o existenci lesních školek a způsobu jejich fungování.

Poslanecká sněmovna postoupila dne **30. 6. 2014 návrh zákona Senátu.**

4. 7. 2014 proběhl mimořádný slet členů ALMŠ s cílem prodiskutovat nastalou situaci a zaujmout společná stanoviska k dalšímu postupu.

Společné postoje přítomných školek definované v zápisu z mimořádného sletu:

1. Chceme pokračovat v činnosti – budeme hledat všechna řešení k zachování našeho fungování.

⁵⁴ 1. – 7. 9. 2014 <https://www.facebook.com/events/1534108930138479/>

⁵⁵ zdroj informací o legislativním procesu: www stránky poslanecké sněmovny ČR

⁵⁶ http://zpravy.idnes.cz/zakon-o-detskyh-skupinach-prvni-cteni-dy8-/domaci.aspx?c=A140205_132216_temata_maq, http://zpravy.idnes.cz/nova-pece-o-dite-hlidani-v-detske-skupine-u-zamestnavatele-p3t-/domaci.aspx?c=A130522_102018_domaci_kop,

2. Chceme působit legálně, být transparentní (neděláme nic špatného, abychom stáli mimo zákon).
3. Naše zázemí je dle současné praxe LMŠ dostačující, nechceme financovat nepotřebné stavby.
4. Máme plnou podporu a důvěru rodičů, to potvrzuje stále rostoucí počet lesních školek.
5. Naše kvalita spočívá ve vzdělávacím programu, nikoli v plnění podmínek pro interiery MŠ.
6. Máme závazky z různých grantů, je nevhodné rušit vybudovaná zázemí a vracet dotace.
7. Jsme připraveni na jednání o podmínkách ukotvení LMŠ v legislativě, postupujeme podle doporučení provozně hygienických podmínek zázemí LMŠ a máme vytvořené standardy kvality.

Strategie Asociace lesních MŠ (dle časových priorit)

1. intenzivní mediální kampaň pro změnu zákona;
2. tvorba aliancí s dalšími organizacemi;
3. osobní lobování u Senátorů pro změnu zákona (zasedání Senátu je 23. července);
4. tvorba legislativních podkladů pro ukotvení lesních MŠ – jednání s rezorty MZd, MŠMT, MPSV.

4. 7. 2014 byla založena e-petice⁵⁷ *Změňte zákon o dětských skupinách*, určená Senátu ČR; její autorka, předsedkyně ALMŠ Tereza Valkounová, v ní žádala Senát, aby rozhodl pro

- a) přijetí pozměňovacího návrhu ve smyslu volitelné registrace
- b) zamítnutí zákona.

Pod peticí bylo 13 862 platných podpisů.

⁵⁷ e-petice – internetové stránky umožňující vytváření peticí, založeno v roce 2014 zapsaným spolkem Náš hlas nahlas; <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=875532&typ=PLATNY>

Jako zástupkyně lesních školek na Plzeňsku⁵⁸ jsem iniciovala schůzky se senátory ČR zastupujícími Plzeňský kraj. Cílem schůzek bylo vysvětlit senátorům situaci, ve které se lesní školky ocitly. Osloveni s žádostí ke schůzce byli: Ing Jiří Bis, Dagmar Terelmešová, Doc. MUDr. Milada Emmerová, CSc. Schůzky proběhly dvě, s Ing. Jiřím Bisem a Dagmar Terelmešovou. Cíl byl splněn, o fungování lesních školek toho zmínění senátoři do schůzky příliš nevěděli, to ovšem nijak neovlivnilo projednávání zákona dne 24. 7. 2014 na 23. schůzi Senátu.

Senát návrh **vrátil sněmovně s pozměňovacími návrhy.**

11. 8. založena druhá e-petice týkající se problematiky: *Poslední krok: Petice za záchranu lesních školek určená PS PČR*. Autorkou byla opět T. Valkounová, petice žádala znění zákona o dětských skupinách ve smyslu volitelné registrace, počet podpisů: 15 094.

Asociace lesních MŠ vyhlásila tzv. Týden otevřených dveří v lesních školkách. Ten se konal od 1. – 7. září 2014 a byl určen návštěvám poslancům Parlamentu ČR – s cílem umožnit jim skutečně vidět provoz lesních školek, diskutovat s jejich provozovateli. Lesní školky z Plzeňského kraje spojily své síly, poslanci zastupující tento kraj byli obesláni zvacím dopisem⁵⁹. DLŠV navštívil jeden poslanec – PhDr. Ing. Jiří Valenta.

Při hlasování o zákoně vráceném Senátem - 23. 9. 2014 na 17. schůzi – se zdržel hlasování.

Sněmovna setrvala na původním návrhu zákona.

Zákon doručen prezidentovi k podepsání 30. 9. 2014. Prezident zákon nepodepsal a 9. 10. 2014 vrátil zpět sněmovně.

14. 10. 2014 byla připravena a rozeslána další petice.

⁵⁸ v té době fungovaly tři: DLŠV, Berounka v Druztové a Luční školka Prusiny

⁵⁹ text dopisu viz příloha III

Prezidentské veto zákonu o dětských skupinách potvrdilo, že zákon je skutečně diskriminující a nebezpečný. Sněmovna o něm bude jednat na schůzi začínající v úterý 21. října. Do této naděje, aby byl rizikový zákon vrácen k úpravě, nyní vkládáme všechny síly.

Rozhodli jsme se proto vyhlásit novou petici za všechny ohrožené organizace, aby byla zachována pestrost alternativ, která dnes funguje a je vážně ohrožena. Osud lesních mateřských školek se nyní spojil s osudem mnoha dalších organizací - školky pro chudé děti Člověka v tísní a dalších provozovatelů, mnohá rodinná centra, která se nemohou rychle přebudovat dle požadavků dětské skupiny. Ohrožení cítí i pravidelné aktivity s předškoláky junáků, skautů apod.

Prosíme Vás proto naléhavě o potvrzení Vašeho zájmu o dobrou věc - podepište novou petici zde: www.e-petice.cz/chcemepestrost

Obnovením Vašeho hlasu pomůžete nejen lesním školkám, ale i dalším stovkám organizací, kterým také hrozí zánik.

Petici budeme uzavírat v pondělí 20. října. Máme tedy pouhých pár dnů na to, abychom opět připomněli poslancům, že sledujeme jejich kroky a nepovolíme, dokud zákon nepřepracují.⁶⁰

Poslední petice na podporu lesních školek a nejen jich: *Chceme zachránit pestrost předškolní péče*, byla určena poslancům ČR s tím, aby zákon o dětských skupinách vrátili návrhovateli k přepracování. Autory byli: T. Valkounová (ALMŠ), P. Sedláček (Česká rada dětí a mládeže), N. Křístek (Unie center pro rodinu a komunitu) a J. Černý (Člověk v tísní). Počet podpisů: 16 636.

Hlasování o zákonu vráceném prezidentem proběhlo 31. 10., 4. 11. 2014 na 19. schůzi.

Sněmovna setrvala na původním návrhu zákona.

Schválený zákon doručen k podpisu premiérovi 7. 11. 2014.

Zákon vyhlášen 14. 11. 2014 ve Sbírce zákonů v částce 105 pod číslem 247/2014 Sb.

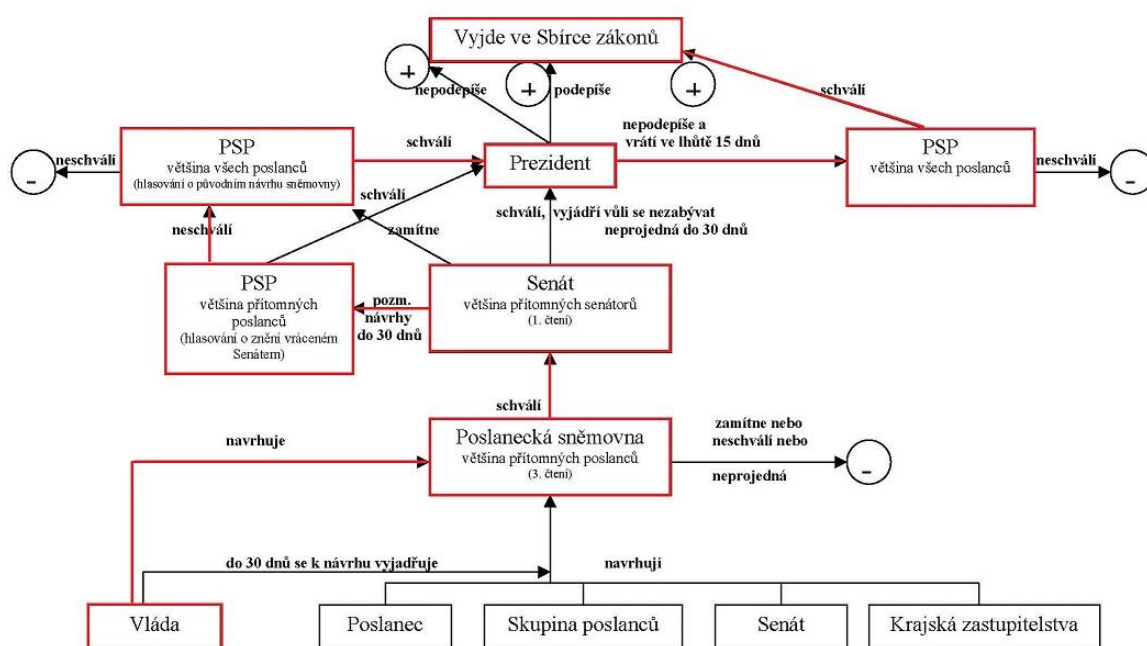
⁶⁰ zdroj: www stránky e-petice, autorka: T. Valkounová

Zákon o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů s účinností od 1. 9. 2014

obrázek č. 2 – vysvětlení legislativního procesu⁶¹

legenda k obrázku č. 2: PS = Předsedkyně sněmovny; Poslanecká sněmovna - O = organizační výbory, 1 = 1. čtení, V = výbory, 2. = 2. čtení, 3 = 3. čtení; Senát - předseda senátu, O = organizační výbor, V = výbor, S = senát; PS = poslanecká sněmovna; P = prezident; PS = poslanecká sněmovna

obrázek č. 3: proces schvalování zákona o dětských skupinách⁶²

Po schválení zákona vešlo ve známost, že lesní školky mají roční „ochrannou“ lhůtu na to, aby přizpůsobily svůj provoz novému zákonu – na 12 měsíců byla odložena jejich povinná

⁶¹ zdroj: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=82>

⁶² použito grafu schéma legislativních procesů ze www stránek poslanecké sněmovny ČR <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>

registrace u dětských skupin s tím, že bude podaná novela zákona, která umožní jejich existenci.

Obavy z nedostatku času na zákonné změny vysvětluje úryvek z textu petice *Změňte zákon o dětských skupinách*:

*Poslanci slibovaný rok na vyřešení situace lesních MŠ je nereálný optimismus a politický alibismus. Asociace lesních MŠ usiluje o legislativní ukotvení lesních školek od svého vzniku v roce 2011, postoj klíčového Ministerstva zdravotnictví se postupem času mění k horšímu, nyní otevřeně říká, že nelze ustupovat z nastavených parametrů pro MŠ a dětskou skupinu.*⁶³

V této době již byla připravována novela zákona; na obranu lesních školek a dalších zařízení, které zákon o dětských skupinách poškodil, vystupovali pedagogičtí odborníci i odborníci dalších oborů, kteří vyjadřovali lesním školkám a jejich fungování podporu.⁶⁴ Předsedkyně ALMŠ společně se zástupci dalších organizací stále podněcovala různá setkání s úředníky i politiky, kde byla vedena diskuze o zákoně.

Skupina poslanců předložila sněmovně návrh novely zákona o dětských skupinách

4. 12. 2014. Zástupcem navrhovatele byl pan Jiří Mihola.

Návrh novely zákona o dětských skupinách byl zaslán vládě k vyjádření stanoviska

5. 12. 2014.

Vláda zaslala stanovisko 23. 12. 2014.

- 1. Čtení** proběhlo 23. 1. 2015 na 25. schůzi. Návrh zákona přikázán k projednání výborům.
- 2. čtení:** v průběhu projednávání sněmovního tisku byl změněn zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Návrh zákona prošel obecnou rozpravou 12. 3. 2015 na 26. schůzi.
- 3. Čtení** proběhlo 8. 4. 2015 na 26. schůzi. Návrh zákona schválen.

⁶³ <http://e-petice.cz/petitions/zachovejme-lesni-materske-skolky-.html>; autorka: předsedkyně ALMŠ Tereza Valkounová

⁶⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=GaqrdUxr7c>

Poslanecká sněmovna postoupila dne 21. 4. 2015 návrh zákona Senátu.

Návrh projednán dne 13. 5. 2015 na 8. schůzi Senátu. Senát se návrhem nezabýval.

Zákon doručen prezidentovi k podepsání 19. 5. 2015. Prezident zákon podepsal 21. 5. 2015.

21.05.2015 21:52

Slavíme!

Dnes byla schválena novela zákona o dětských skupinách. Mnoho organizací pracujících s dětmi "jinak" má nyní potvrzenou možnost fungovat dále mimo režim dětských skupin.

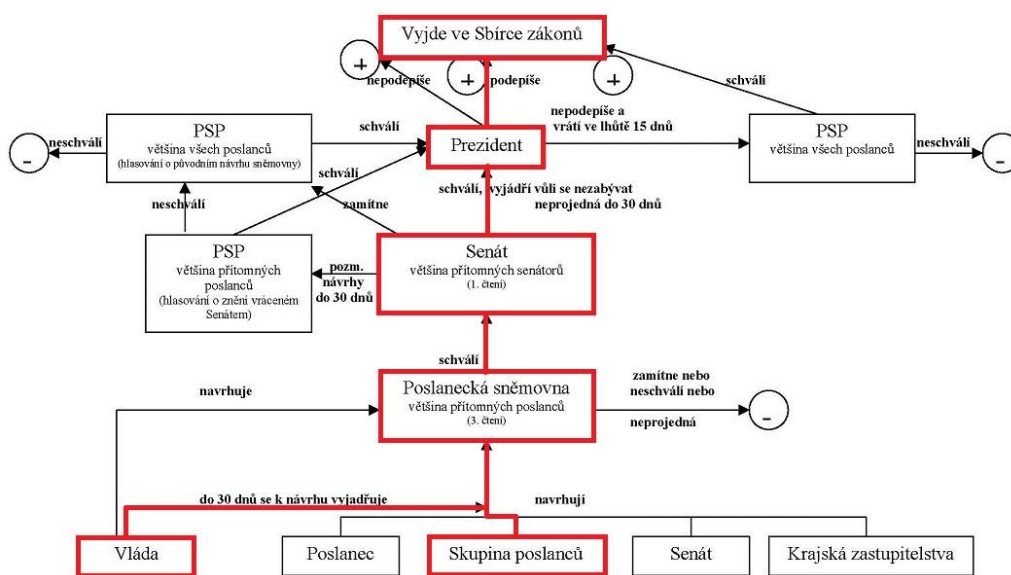
Děkuji Vám za podporu, která byla v časech vyjednávání velmi důležitá!

Tereza Valkounová⁶⁵

Schválený zákon doručen k podpisu premiérovi 1. 6. 2015.

Zákon vyhlášen 4. 6. 2015 ve Sbírce zákonů v částce 55 pod číslem 127/2015 Sb.

s účinností od 4. 6. 2015

Obrázek č. 4: proces schvalování novely zákona o dětských skupinách⁶⁶

⁶⁵ zdroj: www stránky e-petice; autorka: T. Valkounová

Legislativa je často vnímaná jako největší bariéra zakládání a provozu mateřské školy nového formátu, který se vymyká zdejším zvyklostem. Stejná situace byla před dvaceti lety v Německu. Pomohly pilotní projekty, výzkumy a zájem zřizovatelů, pedagogů a rodičů o rozšíření možností péče o děti. Nezbyvá než hledat kompromisy, sbírat zkušenosti a doufat, že i v České republice bude možné zakládat ekoškolkly a lesní mateřské školy s podporou a pochopením ze strany zákona i veřejnosti. (Vošahlíková a kol., 2012).

Text tři roky starý aktualizuji a doplňuji: podle mého vnímání je poptávka po zřizování alternativních zařízení ze strany rodičů a veřejnosti velká (tvrzení opírám dvěma fakty: zvyšujícím se počtem fungujících lesních školek a podporou veřejnosti při podepisování peticí na podporu zachování lesních MŠ.) Ze strany zřizovatelů větší u malých obcí a menší u velkých měst (nezmapováno odborně, pouze vjem z informací podávaných ústně při setkáních členů Asociace lesních MŠ, tzv. sletech). Poslední rok a půl byl velmi poznamenán nevyřešeným zákonem o péči o dítě v dětské skupině. Zřizovatelé si nebyli jistí, „co si mohou dovolit“. Nyní se situace stabilizovala a je čas na rozvoj lesních školek a zároveň na pokračující jednání o zařazení lesních školek do rejstříku MŠMT nebo jiné podpory zřizovatelů.

⁶⁶ použito grafu schéma legislativních procesů ze www stránek poslanecké sněmovny ČR <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>

3 STANDARDY KVALITY LESNÍCH MŠ

Cílem Standardů kvality lesních MŠ (dále Standardy kvality nebo Standardy) je zaručit dětem, jejich rodičům, pracovníkům lesních MŠ a orgánům státní správy určitou kvalitu práce v lesní MŠ. Standardy kvality byly vypracovány v rámci projektu Profesionalizace lesních MŠ v Praze. Otázka jejich závaznosti byla diskutována v rámci fokusních skupin a dále v širším kruhu na členských schůzích Asociace lesních MŠ. Naplnění Standardů je závazné pro každou členskou lesní MŠ ve lhůtě do 2 let od vzniku členství v ALMŠ. (Asociace lesních mateřských škol, 2014)

V případě organizací, které již členy ALMŠ jsou, platí povinnost přijetí Standardů do konce roku 2017. V opačném případě ztrácí práva i povinnosti členů Asociace.

Vyhodnocování plnění Standardů kvality má většinou formu sebehodnotící zprávy; poprvé a následně jednou za tři roky je vyhodnocení provedeno externě regionálními zástupci Skupiny pro kvalitu.

Dětská lesní školka Větvíčka se zúčastnila – v různém zastoupení - několika fokusních skupin, v říjnu 2014 byla hostitelem Sletu ALMŠ, který měl jako své hlavní téma právě zavádění Standardů. Mezi členy pracovního týmu Větvíčky⁶⁷ došlo ke konsensu, že Standardy kvality jsou pro Dětskou lesní školku Větvíčka dobrým nástrojem, který pomůže rozvoji školky. Zamýšlení se nad nimi, jejich pravidelná revize, to může být způsob evaluace práce, východisko pro práci budoucí. Nejde jen o shromáždění dokumentů, které dokládají naplnění jednotlivých standardů – většinu z nich navíc v DLŠV v průběhu provozu školky přirozeně potřebovali.

Vedením Asociace lesních MŠ byla koordinátorka DLŠV přizvána do skupiny pro kvalitu při Asociaci lesních MŠ (jako zástupce z Plzeňského kraje) - ta má za úkol podporovat zavádění standardů do praxe, rozhoduje o splnění kritérií Standardů kvality a uděluje Certifikát kvality.

DLŠV, ani žádná jiná lesní školka v ČR, zatím Certifikát kvality nezískala; uplynulý půlrok byl mimo jiné věnován právě přípravě na jejich zavedení.

⁶⁷ koordinátorka V. Formánková, průvodci I. Šoullová, V. Tichotová, M. Vřešťál a J. Prehlík

V následujících odstavcích popíšu stručně jednotlivé standardy⁶⁸ a situaci, ve které se – vzhledem k nim – nacházela DLŠV ve školním roce 2014/2015. Tato část bakalářské práce je významná pro budoucí fungování školky, zmapování situace bylo východiskem pro další práci, vedlo k vytvoření Dotazníku pro zkvalitnění provozu a bytí v Dětské lesní školce Větvíčka a k tvorbě dalších dokumentů.

Prvním krokem zavádění Standardů pro koordinátorku týmu lidí pracujících v lesní školce, bylo zmapování stavu, ve kterém se nachází jednotliví průvodci. Před setkáním členů ALMŠ, tzv. Sletem, na kterém byly Standardy diskutovány, byly všem čtyřem⁶⁹ položeny níže napsané otázky. Otázky byly předloženy e-mailem, nikoli jako oficiální dotazník⁷⁰, ale podklad pro společnou diskuzi, přípravu na slet Asociace.

1. Jaké jsou mé pedagogickovýchovné cíle?
2. Jaké klíčové dovednosti⁷¹ (u dětí) jsou vámi preferovány - a jak to konkrétně děláte?
3. Jsou klíčové dovednosti⁷², které u dětí opomíjíte podporovat a rozvíjet? Je to proto, že nechcete nebo nevíte jak?
4. Kde se cítíte jako učitel/ka⁷³ v lesní školce silný/á?
5. Kde cítíte své učitelské slabiny?
6. Znáte rámcový vzdělávací plán pro předškolní vzdělávání?
7. S jakými alternativními směry pedagogiky jste seznámeni?
8. Který alternativní typ pedagogiky preferujete?
9. Co vám vaši práci znesnadňuje? Máte i nápad jak to změnit?
10. Co vám při vaší práci pomáhá?

Při následné komunikaci mezi koordinátorkou a průvodci došlo ke konsensu, že RVP PV je složitý, průvodci jej znají, nicméně ne vždy mu rozumí, **Standardy jsou pro DLŠV přijatelné a smysluplné**, otázek bylo příliš nebo šly hodně do hloubky a od tématu –

⁶⁸ celé znění Standardů viz přílohu II

⁶⁹ složení průvodcovského týmu: M. Vřešťál, I. Šoulová, V. Tichotová, J. Prchlík

⁷⁰ o formě výzkumu formou dotazníku později ve čtvrté kapitole

⁷¹ uvádím v původním znění, s chybou, kterou jsem udělala: místo zamýšleného „kompetence“ jsem použila „dovednosti“

⁷² totéž

⁷³ v době sepsání otázek jsme v DLŠV používali termín učitel/učitelka (pedagog) místo pozdějšího průvodce

vzhledem k cíli: zjistit stav týkající se Standardů, celý tým by si měl ujasnit terminologii týkající se pedagogického konceptu DLŠV.

Tato diskuze byla podkladem pro další práci s týmem – viz další text „Personální standardy“.

3.1 PROCEDURÁLNÍ STANDARDY

Členění podkapitol:

- definice Standardu (S + příslušná číslice označující Standard); v příručce ALMŠ následují tzv. pomocné otázky k lepšímu porozumění Standardu – citováno z metodické příručky vydané ALMŠ, celé znění v příloze III
- tabulka, ve které je: výčet dokladů, které slouží k ověření jeho naplňování (D)⁷⁴ a stav příslušných dokumentů v DLŠV ve školním roce 2014/2015 (DLŠV)

Procedurální standardy určují srozumitelná a jasná pravidla práce lesní MŠ ve vztahu k dětem, jejich rodičům a veřejnosti.

S1: Cíle činnosti a zásady jejího poskytování

Školka má písemně definováno a zveřejněno poslání, výchovně vzdělávací cíle, zásady poskytování své činnosti a vymezen okruh osob, kterým je činnost určena. Výchovně vzdělávací cíle jsou v souladu s RVP PV.

D	DLŠV
Webové stránky (poslání/cíle/zásady/cílová skupina)	Ano , ale s nedostatečnými informacemi o poslání a cílech; stávající jsou v průběhu šk. roku 2014/2015 přepracovávány, se záměrem spustit nové v lednu 2015, v červnu 2015 stále původní

⁷⁴ tučně jsou vyznačeny ty, které jsou pro splnění Standardu povinné, ostatní mají podpůrnou funkci

ŠVP v souladu s RVP PV	Ne; ve školním roce 2014/2015 existuje jen příprava na ŠVP, tzv. Strategie školky 2014/2015 - podklady pro ŠVP ⁷⁵
Smlouva o výchově a vzdělávání dítěte	Ano ⁷⁶
Provozní řád	Ano
Stanovy	Ano ⁷⁷
Informační materiály	Ano

Tabulka č. 1: S1 Cíle činnosti a zásady jejího poskytování

S2: Smlouva o výchově a vzdělávání dítěte

Školka má se zákonnými zástupci dětí písemně uzavřenou dohodu o podmínkách a pravidlech výchovy a vzdělávání dítěte. Podle těchto pravidel postupuje.

D	DLŠV
Smlouva o výchově a vzdělávání dítěte	Ano
Doporučení pro vybavení dítěte	Ano
Provozní řád	Ano
ŠVP v souladu s RVP PV	Ne

Tabulka č. 2: S2 Smlouva o výchově a vzdělávání dítěte

S3: Dokumentace o výchově a vzdělávání dětí

Školka vede evidenci dětí a jejich individuálních potřeb. V tomto postupuje v souladu se zákonem o ochraně informací. Školka svou práci s dětmi a její přípravu dokumentuje.

D	DLŠV
Denní docházka	Ano
Informace o dítěti, jeho	Ano

⁷⁵ příloha IV⁷⁶ Smlouva o péči o dítě převzata od ALMŠ, upravena pro potřeby DLŠV⁷⁷ do konce roku 2015 bude probíhat úprava stanov občanského sdružení KoŠ podle Občanského zákoníku

zdravotním stavu a individuálních potřebách	
Vnitřní směrnice pro nakládání s osobními daty	Ano
Portfolia dětí	Ne
Zápisy z pedagogických porad	Ne
Pedagogické přípravy	Ne
Záznamy o rozvoji klíčových kompetencí dětí	Ne
Kniha úrazů	Ne

Tabulka č. 3: S3 Dokumentace o výchově a vzdělávání dětí

S4: Práce s dětmi

Pedagog pracuje v souladu s Etickým kodexem pedagoga MŠ⁷⁸. Jednání ve skupině a struktura dne mají známá pravidla. Základem pedagogické práce je vlastní školní vzdělávací program, který je v souladu s RVP PV. Pedagogický přístup vychází z prožitkového učení dětí v celoročním kontaktu s přírodou. Pedagog je schopen svou přípravu uzpůsobit aktuálnímu zájmu a potřebám dětí a aktuálním podmínkám prostředí, kde program probíhá. Pedagog umožňuje dítěti prožít bezpečné riziko. Prostředí s minimem hraček, které mají předem definovaný účel, podporuje u dětí rozvoj kreativity a sociálního učení. Školka zajišťuje předškolní výchovu a vzdělávání dětí. Sleduje rozvoj klíčových kompetencí dětí a informuje o tom zákonné zástupce dítěte nejméně 2 x do rokův individuálních pohovorech. Školka má vytvořen adresář odborného multidisciplinárního týmu, na který může v případě potřeby rodiče s dítětem odkázat.

D	DLŠV
Etický kodex pedagoga lesní MŠ	Ano – v původním znění nepřepřacovaném přímo pro DLŠV
Provozní řád školky	Ano
Pravidla školky	Ne
ŠVP v souladu s RVP PV	Ne

⁷⁸ etický kodex pedagoga lesní MŠ dostupný zde: http://lesnims.cz/sites/default/files/trpka/eticky_kodex_web_0.pdf

Pedagogické přípravy	Ne
Pracovní úlohy pro předškoláky	Ne
Reflexe vývoje dětí (dle kritérií vlastních či např. Výzkumného ústavu pedagogického)	Ano; ale jejich důsledné doplňování a zpracovávání je třeba zlepšit
Záznamy o rozvoji klíčových kompetencí dětí	Ne
Adresář školských poradenských pracovišť (PPP, SPC) a odborného multidisciplinárního týmu (dětský psycholog, logoped, speciální pedagog, pediatr, fyzioterapeut...)	Ano

Tabulka č. 4: S4 Práce s dětmi

S5: Zpětná vazba rodičů ke kvalitě činnosti

Školka vytváří příležitosti pro přijímání zpětné vazby od rodičů. Pozitivní i negativní zpětné vazby od rodičů vyhodnocuje. Má zpracována písemná pravidla pro vyřizování negativní zpětné vazby. Podle těchto pravidel postupuje.

D	DLŠV
Pohovory s rodiči	Ano
Dotazníky pro rodiče	Ne
Organizační řád (personální struktura a odpovědnosti)	Ne
Pravidla pro vyřizování stížností	ne
Smlouva o výchově a vzdělávání dítěte	ano
Provozní řád	ano

Tabulka č. 5: S5 Zpětná vazba rodičů ke kvalitě činnosti

S6: Partnerství

Školka spolupracuje s rodinami zapsaných dětí, s místní komunitou a komunitou lesních MŠ. Školka se alespoň jednou ročně účastní Členských schůzí ALMŠ (sletů).

D	DLŠV
Brigády ⁷⁹	Ano; připravuje se dřevo na topení a probíhají tzv. školnické práce – drobné opravy apod., významné byly brigády při dostavbě dřevěné jurty;
Výlety	Ano; např. část rodičů jezdívá na vodácké výlety
Slavnosti	Ano; v průběhu roku se konají nejméně 4 slavnosti
Přednášky otevřené veřejnosti	Ano; v průběhu šk. roku 2014/2015 byly uspořádány přednášky o zdravém stavování
Benefice	Ano; 13. 6. 2015 proběhla první
Jarmarky	Ne
Exkurze	Ano; DLŠV se zapojila do projektu Přírodovědných expedic – pro ALMŠ, která expedice zaštiťuje, je produkčně obstarává; zatím proběhly ornitologická, entomologická a botanická, na září 2015 je naplánovaná ex. zoologická. Expedice jsou určené pro učitele MŠ a průvodce lesních MŠ.
Prezenční listina sletů ALMŠ	ano
Společná školení	Ne

Tabulka č. 6: S6 Partnerství

S7: Poskytování informací o činnosti

Školka informuje o své činnosti tak, aby byl její obraz transparentní ve vztahu k rodičům zapsaných dětí, ve vztahu k zájemcům o docházku a k veřejnosti. Snaží se poskytovat dostatek informací a pečuje o dobré jméno lesní MŠ.

⁷⁹ z iniciativy rodičů vzniklo tzv. Páveve (Pátek ve Větvíčce), jde o neformální pravidelné setkávání rodičů dětí docházejících do školky přímo v zázemí DLŠV. Kromě společenského rozměru je touto akcí vytvořen časoprostor pro tzv. školnické práce – drobné opravy, úklid, příprava dřeva na topení.

D	DLŠV
Webové stránky	Ano
Schůzky s rodiči	Ano
nástěnka	Ne; pro technické obtíže
Maily	Ano
Dny otevřených dveří	Ano
Letáky	Ano
Příspěvky do místního a regionálního tisku	Ano
Slavnosti otevřené veřejnosti	Ano
Účast zástupců školky na akcích místní komunity	Ano
Výroční zpráva	Ne
Benefice	Ano
Jarmarky	Ne

Tabulka č. 7: S7 Poskytování informací o činnosti

3.2 PERSONÁLNÍ STANDARDY

(těžištěm je vztah lesní MŠ ke svým pracovníkům)

S8: Personální zajištění

Školka má písemně stanovenou personální strukturu. Je schopná popsat kvalifikační a osobnostní předpoklady zaměstnanců. Minimálně jeden pedagog má ukončené či probíhající vzdělání dle platné legislativy pro MŠ, nebo ukončil či je frekventantem akreditovaného vzdělávacího kurzu pro pedagogy, který organizuje ALMŠ. Se skupinou max. 16 dětí pracují vždy 2 pedagogové.

D	DLŠV
Organizační řád (personální struktura a odpovědnosti)	Ne
Osvědčení o studiu	Ano
Certifikát akreditovaného kurzu	Ano

při ALMŠ	
Adresář školských poradenských pracovišť (PPP, SPC) a odborného multidisciplinárního týmu (dětský psycholog, logoped, speciální pedagog, pediatr, fyzioterapeut...)	Ano
Denní docházka (dětí i pedagogů)	Ano

Tabulka č. 8: S8 Personální zajištění

S9: Profesní rozvoj pracovníků

Školka pravidelně vyhodnocuje práci pracovníků podle předem domluvených kritérií, oceňuje ji a podporuje zaměstnance v dalším profesním růstu. pedagogové alespoň jednou ročně navštíví lesní MŠ či kamennou školku.

D	DLŠV
Kritéria pro sebevyhodnocování a vyhodnocování	Ne
Sebehodnotící zpráva pracovníka (možno využít i jako podklad pro rozhovor s nadřízeným)	Ano⁸⁰
Vyhodnocování (např. vzájemná zpětná vazba pedagogů, rozhovor s nadřízeným)	Ano
Dlouhodobě vyrovnaný rozpočet	Ano; financování DLŠV je velmi složitá záležitost, skládá se z tzv. školkovného od rodičů dětí a dotací, grantů a darů. Školkové pokryje odměny pracovníků, není jim ale zaručena stabilní výše odměn.
Pracovní benefity	Ne
Záznamy o poradách týmu	Ano

⁸⁰ viz dále

Individuální vzdělávací plán pracovníků	Ne
Kurzy (např. Školka blízka přírodě)	Ano
Letní škola pro pedagogy lesních MŠ	Ano
Zápisy ze setkání se supervizorem	Ne; během školního roku 2014/2015 proběhla skupinová supervize vedená lektorkami z o.p.s. Step by step, nejsou zápisy.
Zpráva z výměnné exkurze do lesních či kamenných školek	Ne; návštěvy proběhly, zprávy nebyly sepsány

Tabulka č. 9: S9 Profesní rozvoj pracovníků

Základ sebehodnotící zprávy, seznam následujících otázek, byl vypracován na základě otázek pokládaných průvodcovskému týmu DLŠV v říjnu 2014. Tyto otázky byly průvodcům položeny na začátku června 2015 (odpovídala i koordinátorka DLŠV). Cílem bylo zjistit, které oblasti je třeba podrobit další společné diskuzi, které ošetřit, zjistit, kde průvodci potřebují v dalším školním roce pomoc ve svém profesním rozvoji.

1. Jaké jsou mé pedagogické cíle?
2. Kde se cítíte jako průvodce v lesní školce silný/á?
3. Kde cítíte své průvodcovské slabiny?
4. Znáte Rámcový vzdělávací plán pro předškolní vzdělávání?
5. Znáte a souhlasíte se Standardy kvality lesních školek?
6. Co vám vaši práci znesnadňuje? Máte i nápad jak to změnit?
7. Co vám při vaší práci pomáhá?
8. Vidíte se ve Větvíčce jako průvodce i za 1 rok, 3 roky, 5 let...?

Odpovědi přišly formou elektronické odpovědi e-mailem. Vyhodnocení otázek s následnou diskuzí je naplánováno na poslední pracovní poradě ve školním roce 2014/2015 – 1. 7. 2015. Na základě došlých odpovědí stanovila koordinátorka DLŠV následující body jako návrh programu této porady:

- během nejbližšího období společně projít RVP PV i Standardy kvality lesních MŠ – ujistit se tak v tom, že jsou srozumitelné a pochopitelné pro všechny členy týmu; stanovit jakou formou a kdy bude toto probíhat
- pracovat na organizačním řádu – stanovit personální strukturu a odpovědnosti
- vypracovat efektivní sebehodnotící dotazník pro další školní rok (pololetí?)
- vypracovat plán dalšího vzdělávání průvodců v DLŠV dle jejich potřeb
- ocenit dosavadní práci průvodců

3.3 PROVOZNÍ STANDARDY

(těžišťem jsou provozní předpoklady práce v lesní MŠ a předpoklady pro zvyšování její kvality)

S10: Prostředí

ŠVP je realizován primárně ve volné přírodě na základě dohody s majitelem/li pozemku. Zázemí školky je umístěno ve volné přírodě, či je z něj volná příroda dětem dosažitelná do 20 minut. Pokud má školka provoz déle než 3 hodiny, má k dispozici vyhřívatelné zázemí pro odpočinek dětí a zahřátí při jakémkoli počasí. Ve školce je k dispozici toaleta a pitná voda z ověřitelného zdroje. Provoz v zázemí plně vyhovuje podmínkám Ustanovení hygienických podmínek v zařízeních typu lesní MŠ.

D	DLŠV
Dohoda o užívání pozemku	Ano; v roce 2014 byla podepsána Nájemní smlouva se Správou veřejného statku města Plzně, která arboretum Sofronka obhospodařuje. Smlouva je na 5 let – pro svoji nestandardní délku (obvyklá je 1 rok) byla projednávána a schválena Radou města Plzně.
Dosažitelnost volné přírody dětmi do 20 minut	Ano; arboretum Sofronka je považováno za les
Provozní řád	Ano
ŠVP	Ne
Ustanovení hygienických	Ano

podmínek v zařízeních typu LMŠ

Tabulka č. 10: S10 Prostředí

S12: Nouzové a havarijní situace

Školka vědomě pracuje s riziky. Má písemně popsány nouzové a havarijní situace, ke kterým může dojít, a postup při jejich řešení. Všichni pracovníci jsou s tímto dokumentem seznámeni. Školka vede evidenci úrazů. Školka má povinně sjednáno úrazové a škodné pojištění. Pedagogové absolvovali kurz první pomoci. Tento kurz obnovují nejméně 1 x za 4 roky. Pedagogové mají vždy k dispozici lékárníčku a nabitý mobilní telefon se všemi potřebnými kontakty.

D	DLŠV
Dokument vyhodnocení rizik a přínosů	Ne
Dokument o postupu při nouzových a havarijních situacích	Ne
Doklad o tom, že se zaměstnanec seznámil s postupem při nouzových a havarijních situacích a byl proškolen v BOZP	Ne
Kniha úrazů	Ne
Denní docházka	Ano
Smlouva o úrazovém a škodovém pojištění	Ano
Osvědčení o absolvování kurzu první pomoci	Ano
Organizační řád (personální struktura a odpovědnosti)	Ne
Dokument o revizi lékárníčky	Ne
Domluvené ochranné zázemí	Ano
Dokumenty o revizi přístrojů (např. hasicího přístroje, kamen)	Ano

HACCP v případě stravování v lesní MŠ	Ne
---------------------------------------	----

Tabulka č. 12 S12 Nouzové a havarijní situace

S13: Zvyšování kvality činnosti

Školka pravidelně nejméně jednou ročně vyhodnocuje, zda je její práce na úrovni jednotlivců i organizace jako celku v souladu s definovaným posláním, cíli a zásadami. Využívá k tomu interní a externí zpětné vazby. Závěry z porad mají písemnou formu.

interní zpětná vazba:

D	DLŠV
Kritéria pro sebevyhodnocování a vyhodnocování	
Týmové vyhodnocování organizace jako celku (např. SWOT analýza)	
Vyhodnocování naplňování ŠVP	
Sebehodnotící zpráva o naplňování Standardů kvality	
Sebevyhodnocování a vyhodnocování pracovníků	
Zápisy z porad	

Tabulka 13: S13 Zvyšování kvality činnosti – interní zpětná vazba

D	DLŠV
Dotazníky pro rodiče (anonymní i jmenovité)	Ano
Stížnosti	Ano
Audity	Ne
Zpětná vazba od spřátelené lesní	Ano

MŠ	
Připomínky externistů a návštěvníků	Ano
Ohlasy veřejnosti	Ano
Studie, výzkumy a posudky odborníků	Ne
Zpráva o naplňování Standardů kvality od Skupiny pro kvalitu při ALMŠ	Ne

Tabulka 14: S13 Zvyšování kvality činnosti – externí zpětná vazba

4 EVALUACE DOSAVADNÍHO FUNGOVÁNÍ DLŠV

4.1 GENEZE EVALUACE, STANOVENÍ PROBLÉMU

Osobním kontaktem a individuální diskuzí s jednotlivými průvodci a rodinami dětí o fungování školky jsem jako koordinátorka DLŠV dospěla k názoru, že je třeba změnit některé zavedené skutečnosti, jiné prozkoumat a podrobit je společnému konsenzu. DLŠV dávno přerostla dobrý záměr zakladatelů – „aby byly naše děti venku a s dobrými lidmi“ – stal se z ní fungující podnik. Ale vzhledem k tomu, že jedním z cílů fungování DLŠV je funkční komunitní skupina, která poskytuje kvalitní předškolní vzdělávání a ne jen funkční firma, je efektivní komunikace mezi personálním týmem (koordinátorka, průvodci) a rodiči dětí nezbytná. Komunikace musí být partnerská, kritická a smysluplná. Zřizovatel DLŠV (v zastoupení svého předsedy, tudíž zakladatelky školky) nabízí určité možnosti, ale bez součinnosti průvodců a rodičů dětí – a i dětí samotných – nemůže DLŠV fungovat skutečně komunitně⁸¹. Právě osobní rozmluvy a drobné neshody s některými rodiči během posledního školního roku (2014/2015) ukázaly, že je potřeba se sjednotit v názoru na fungování školky, přizpůsobit je potřebám všech zúčastněných (dětí, rodičů dětí, průvodců, koordinátorky).

4.2 CÍLE EVALUACE

Cílům evaluace předcházela formulace těchto předpokladů:

Ne všichni rodiče dětí z DLŠV jsou spokojeni s dosavadním provozem.

Ne všichni rodiče dětí z DLŠV jsou spokojeni s programem ve školce.

Většina rodičů je spokojena s programem i provozem DLŠV.

Rodiče představují potenciál při rozvoji školky, spoluvytváří ji nečekanými nápady a podněty, které je dobré brát v potaz.

⁸¹ komunitou rozumím společenství, které (podle Wikipedie) charakterizuje zejména sdílená vzájemná interakce, vycházející například ze společných potřeb nebo zájmů.

Evaluace měla přinést odpovědi na tyto otázky:

Jsou rodiče dětí spokojeni s fungováním DLŠV a to

- s provozem školky?
- s programem?

Pokud nejsou, jaké jsou cesty pro jejich zlepšení?

Jaká bude docházka dětí v příštím školním roce (2015/2016)?

Dále byla evaluace provedena s úmyslem pečovat o dobré klima školky.

4.3 METODY EVALUACE

Sběr dat byl realizován prostřednictvím **rozhovorů** s rodiči dětí a průvodci ve školce a **strukturovaného dotazníku** – viz Přílohu VI.

„Dotazník pro zkvalitnění provozu a bytí dětské lesní školky Větvíčka“ – byl sestaven především jako výchozí bod v procesu hlubší evaluační sondy. Vychází ze struktury Standardů dobré lesní školky, je doplněný o individuální zvláštnosti DLŠV (např. místo setkávání).

O tomto dotazníku mělo být pak diskutováno **na společném setkání** (koordinátorka, průvodci, rodiče dětí), s cílem dojít ke společnému konsensu, na jehož základě bude DLŠV fungovat v příštím školním roce.⁸²

Dotazník byl rozeslán elektronicky rodičům dětí, které DLŠV navštěvují v současném školním roce, i těm, které ji navštěvovaly v roce minulém. Současně s dotazníkem byli rodiče elektronickou formou informováni o tom, že proběhne vyhodnocení – tzv. „schůzka nad dotazníkem“ - po společné domluvě o termínu.

Vyhodnocení dotazníků je provedeno kvantitativní analýzou a zaneseno do tabulky č. 15. Jedná se o zjištění názorů respondentů, nejde tedy o hloubkový průzkum.

⁸² Autorkou dotazníku je koordinátorka DLŠV, autorka této BP.

Celkem byl dotazník doručen 29 rodinám, z toho je:

- 11 rodin dětí, které DLŠV navštěvovaly a již nenavštěvují – vrátil se jeden vyplněný dotazník
- 18 rodin dětí, které v současné době DLŠV navštěvují – vrátilo se 17 vyplněných dotazníků.

Dotazník je směsí otázek základních, uzavřených a doplňujících, otevřených. Pro lepší porozumění byly pod otázkami kurzivou psané pomocné otázky nebo nápovědy.

4.4 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

Celkem bylo analyzováno 18 dotazníků v elektronické podobě, dvě rodiny vedly s koordinátorkou rozhovor o dotazníku ještě před společnou schůzkou, společné schůzky se nezúčastnilo 6 rodin. Všechny z časových nebo zdravotních důvodů. Dvě z těchto šesti rodin stály o náhradní schůzku, která proběhla, ostatním stačilo jednotlivé body projednávat prostřednictvím e-mailové korespondence.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.1	8.2	9.1.	9.2.	9.3.	10.	11.	11.2	12.	13.	14.
+	15	13	15	17	14	18	18	16	14	18	18	4	18	0	0	18	18	18
-	3	5	3	1	4	0	0	2	4	0	0	12	0	0	0	0	0	0
x	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	18	18	0	0	0

Tabulka č. 15: kvantitativní zaznamenání odpovědí 1 – 14

- + = vyhovuje, souhlasím
 - = nevyhovuje, nesouhlasím
 x = nevím, nedokážu říct

	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek
1.	a – osobní asistent	b	c	c	b
2.	b	d	e	e	d
3.	d	f	g	g	f
4.	f	i	r	r	k
5.	i	h	f	f	j
6.	k	l	l	h	m

7.	j	k	k	l	
8.	m	j	j	k	
9.		n	n	j	
10.		m	o	n	
11.		p	m	o	
12.			p	m	
13.					
14.					
15.					

Tabulka č. 16: docházka dětí na školní rok 2015/2016 – děti 3 – 6 let

	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek
1.		a		a	
2.		b		c	
3.		c		d	
4.		d			
Dítě s osobní asistencí	*				

Tabulka č. 17: docházka dětí na školní rok 2015/2016 – děti 2 – 3 roky

4.4.1 VYVOZENÍ ZÁVĚRŮ K JEDNOTLIVÝM OTÁZKÁM V DOTAZNÍKU

Vyjádření je souhrnem odpovědí zaznamenaných v dotazníku i v následné diskuzi nad ním. Kurzivou je pak zvýrazněno řešení, které bylo přijaté jako platné pro příští školní rok 2015/2016.

Ad1, provozní doba 8 – 16 hodin:

přestože panuje konsenzus nad tím, že předškolní děti mají právo na to vstávat ráno tak, aby byla zajištěna jejich potřeba spánku, potřeba některých rodičů dostát povinností u zaměstnavatele nabyla vrchu. Pro 3 rodiny je současná provozní doba od 8 do 16 hodin překážkou docházky jejich dítěte do DLŠV.

Od září 2015 bude možné předávat dítě v 7 hodin za následujících podmínek: bude se tak dít v prostorách Centra dětí a rodičů⁸³. Děti bude přejímat buď jeden z průvodců, nebo patřičně proškolený a kompetentní dobrovolník. Dětem bude umožněna relaxace, případně snídaně a zhruba v 7:45 hod se všichni vydají na místo obvyklého srazu. Cesta tam pěší chůzí dospělému trvá 10 minut. Děti budou mít pro usnadnění odrážedla nebo jízdní kola.

Ad2, místo předávání dětí:

předávání dětí bylo diskutováno stran názorů na bezpečnost dětí. Probírána byla dvě místa: u **parkoviště u železniční zastávky Plzeň Bolevec** (původní místo srazu, pro stavební práce na železnici přesunuto níže „k cisterně“) a „**u cisterny**“ – pár desítek metrů za železničním přejezdem, v zahrádkářské kolonii. DLŠV má písemnou dohodu s předsedou Českého svazu zahrádkářů o tom, že na části pozemku svazu smí mít uskladněná odrážedla, kárku a vozík potřebné k přesunům dětí k zázemí školky nebo na místo programu.

Věcná diskuze vedla k domluvě, že místo srazu bude „u cisterny“, byla přijata opatření, která mají vést k tomu, aby nedocházelo ke kolizím mezi zahrádkáři a školkou (překážení ve vjezdu do zahrad apod.)

Ad3, náhrady:

náhrady – v případě, že dítě onemocní nebo z jiných důvodů nemůže přijít do školky, mají rodiče možnost poslat dítě do školky v jiný den, než na který je přihlášeno a má jej zapláceno. Toto opatření je vstřícným krokem směrem k rodičům, za péči o dítě v lesní školce platí nemalé finance.

System náhrad byl opatřen proti neužívání – v současné době vzniká elektronická databáze docházky, která bude sdílená všemi rodiči. Pokud své dítě omluví nejdéle do 18 hodin dne, který předchází nepřítomnosti, mají právo na náhradu.

⁸³ Centrum dětí a rodičů (CeDR) sídlí na 1. ZŠ v Plzni, Západní 18

Ad4, ceník na školní rok 2014/2015:

Rodiče dětí chápou nutnost výše úhrady za péči o dítě. Je jim srozumitelné, co všechno úhrada zahrnuje a jak je s ní nakládáno. DLŠV nemůže být – ze své podstaty – registrovaná jako dětská skupina.⁸⁴ Rodiče všech zapsaných dětí se shodují na tom, že výhody, o které tím – oproti rodičům dětí z dětských skupin – přijdou, tedy odpisy z daní, dostatečně vyváží kvalita poskytované péče. Přesto je úhrada za péči o dítě značná, a pokud by byla nižší, mohli by své děti zapsat na více dní. Jedna rodina se z finančních důvodů ze školky odhlašuje a zapisuje své děti ke konkurenční lesní školce, která má úhradu nižší.

Ad 5, stravování:

S rodiči byl probrán důvod výběru dodavatele jídla. Ne všem jídlo z jídelny zdravé výživy Vegetka vyhovuje (nevyhovuje 4 rodinám). Byly probírány jejich potřeby a nároky na stravování dětí. Byly diskutovány alternativy dodavatele jídla: vegetariánské bistro Satyr, jídelna 1. ZŠ v Plzni, jídelny MŠ v okolí, restaurace Kačaba.

Po zjištění nákladů na obědy alternativních dodavatelů proběhla shoda nad pokračující spoluprací s Vegetkou; s tím, že přijímání dalších variant je kdykoli možné, DLŠV nezavazuje k odběrům z Vegetky žádná smlouva.

Ad 6, vyjádření o zdravotním stavu dítěte:

DLŠV se musí řídit platnými právními předpisy⁸⁵. Dosud je možné přijímat do lesní školky děti bez potvrzení o zdravotním stavu od lékaře, které vyplývá jako povinnost při registraci zařízení jako Dětské skupiny. Zřizovatel DLŠV považoval za etické znát vyjádření všech rodičů docházejících dětí o přijímání dětí bez potvrzení od lékařů. Pro některé rodiny by nebylo možné potvrzení získat, protože jejich děti nejsou očkovány běžným způsobem (individuální očkovací plán).

100% shoda o tom, že vyjádření rodičů o zdravotním stavu dítěte je dostačující, je podstatným opatřením proti případným neshodám a potížím mezi rodiči.

⁸⁴ více v kapitole legislativní rámeček

⁸⁵ více v kapitole Legislativní rámeček

Ad 7, práce s dětmi:

Práce průvodců s dětmi byla 100% ohodnocena jako vyhovující, s velkým důrazem na schopnost průvodců respektovat osobnost dětí a rozvíjení dobrých sociálních vztahů mezi dětmi. Přesto se v dotazníku objevovaly mnohé poznámky.

Zřizovateli z toho vyplynulo zjištění, že ne všichni rodiče se orientují v termínech autoritativní a respektující, ne všichni bezpečně znají pravidla, kterými se děti ve školce řídí, někteří rodiče (5) mají pochyby o dostatečné přípravě na školní docházku, ne všichni rodiče chápou význam tzv. bezpečného rizika, které je v programu školky.

Diskuze nad těmito tématy byla věcná, dospělo se k následujícímu: *diskutovaná témata budou vysvětlována a přibližována více než dosud. Jednak v osobních rozhovorech mezi koordinátorkou, průvodci a rodiči, dále prostřednictvím měsíčního oběžníku, jakýchsi elektronických novin, kde budou témata zpracována jako odborný článek a v neposlední řadě při společném setkávání rodičů.*

Ad 8, zpětná vazba:

Zpětná vazba byla napadána pro nedostatečnou pružnost, mnohým nevyhovuje její převážná dosavadní forma: emailová korespondence mezi koordinátorkou a rodiči.

Toto má být napraveno tím, že koordinátorka bude od příštího školního roku pracovat jen pro školku, nikoli současně v jiném zaměstnání. Tak by měl vzniknout jednak prostor pro komunikaci a také větší soustředění na vyřízení problémů.

Ad 9, poskytování informací:

Shoda o tom, že nedělní informační e-maily⁸⁶ jsou vyhovující, nicméně přicházejí pozdě na to, aby s nimi mohli rodiče pracovat při přípravě dětí na nadcházející týden (chodí v neděli večer, zpravidla kolem osmé hodiny). *Dohoda o včasnějším posílání e-mailů – v neděli nejdéle do 13 hodin.*

Ohlédnutí⁸⁷ mají kolísavou úroveň, někdy jsou posílána s velkým prodlením a stručná, rodiče si přejí více – klidně nekvalitních – fotografií, které ilustrují dění ve školce.

⁸⁶ průvodci školky posílají každý týden, zpravidla v neděli večer, informační e-mail o nadcházejícím týdnu

⁸⁷ ohlédnutí přichází zpravidla s informačními e-maily, je to forma evaluace práce s dětmi; obsahují vždy text o dění ve školce, někdy i fotografie; bývají zveřejněna na www stránkách školky – www.skolkavetvicka.cz

Někteří rodiče (4 rodiny) si přejí pravidelné setkávání s průvodci a rozmluvy o dítěti. Toto bude umožněno.

Zřizovatel vytvoří prostor pro to, aby se v čase provozu školky (v nutném případě mimo něj) mohli setkat průvodci s rodiči Např.: posílením dozoru nad dětmi buď koordinátorkou, nebo dobrovolníkem.

Ad 10, personální zajištění:

Rodičům stávající zajištění vyhovuje. Velmi pozitivní ohlas má praxe doprovázení dětí smíšenou dvojicí. Žádný z rodičů nezmínil potřebu tzv. školníka – člověka, který zajišťuje provozně technické záležitosti chodu školky (na rozdíl od zřizovatele. Ten toto chce řešit dobrovolníky.) Shoda nad faktem, že ve školním roce 2015/2016 bude – nejvíce – čtyřčlennou skupinu dětí od 2 do 3 let dvakrát týdně doprovázet stávající koordinátorka.

Ad 11, profesní rozvoj pracovníků:

Nebyly žádné připomínky k tomuto bodu, poznámky k práci průvodců (a z toho možné vyplnutí potřeby dalšího vzdělávání byly diskutovány u bodu 7.

Ad 12, prostředí:

Všem rodičům bez rozdílu stávající zázemí vyhovuje, přesto je napadají další vylepšení, která ale na dostatečné zabezpečení provozu nemají vliv, jen jej vylepšují.

Např. instalace venkovních kamen na dřevo, jakéhosi sporáku, na kterém lze s dětmi vařit nebo zastřešeného místa na umývání rukou s větší zásobárnou vody.

Ad 13, příměstské tábory:

Zabezpečení letního provozu vyhovuje; DLŠV během školního roku 2014/2015 má (měla) zavřeno celkem na 26 dní (prázdniny, státní svátky a významné dny). Toto je vyhovující.

Příměstské tábory – kdy je školka otevřena i dětem, které do ní během školního roku nedocházejí – jsou finančně udržitelnou variantou provozu, za předpokladu, že děti

doprovází zkušení průvodci. V letošním roce jde převážně o členy stabilního průvodcovského týmu Větvičky.

Ad 14, zapojení rodičů do provozu školky:

Po odeslání dotazníků rodičům vznikla rodičovská iniciativa – PAVEVE (pátek ve Větvičce). Ti, kteří cítí potřebu scházet se s ostatními rodiči ať už ke společnému sdílení nebo školnické práci (příprava dřeva a topení, drobné opravy apod.), mají možnost každý pátek po skončení provozu školky využívat zázemí DLŠV. Tímto se naplnila potřeba těch, kterým se zdálo rodičovské zapojení nedostatečné, a v dotazníku se již tato potřeba neukázala.

Zapojení rodičů do rodičovské rady není potřebné – rodiče se shodují, že jejich náměty a potřeby jsou průběžně reflektovány a probírány, není třeba zvláštní instituce. Někteří rodiče vnímají rozhodování o chodu školky čistě jako věc zřizovatele (2).

Ad 15, docházka dětí během příštího školního roku:

Docházka dětí do školky není stále uzavřenou, někteří rodiče zvažují konkrétní dny, kdy chtějí své dítě do školky posílat. Stále není dost přihlášených dětí na to, aby byl provoz školky stabilizovaný a nebyla ohrožena udržitelnost všech průvodců.

Shoda na tom, že je třeba školku více propagovat – konkrétní řešení: tisk a roznos letáků o školce; účast na veřejných akcích (např. Rodinný festival na 1. ZŠ v Plzni, Víkend otevřených zahrad, Velká letní slavnost pro veřejnost), úprava webových stránek a důsledná správa facebookového profilu školky, oslovení novinářů za účelem zviditelnění v regionálních médiích.

Docházka dětí 2 – 3 letých bude zpřesněna (konkrétní dny) po další domluvě s rodiči.

4.5 ZÁVĚR EVALUACE V DLŠV

Podle kladných ohlasů ze stran rodičů dětí i průvodců došlo k potřebnému vyjasnění situace ohledně provozu i programu v DLŠV. Byly stanoveny některé nové podmínky fungování (např. provozní doba, předávání dětí), potvrzeno pedagogické směřování školky, nutnost zavést Standardy kvality lesní MŠ, školce byla vyjádřena podpora stran jejího legislativního fungování (bez registrace u Dětských skupin). Dotazník bude standardním nástrojem evaluace i v příštích letech, bude ovšem zestručněn a předkládán v jiné formě. (Respondentům nevyhovovala forma dotazníku v programu Excel, bylo složité odpovědi zapisovat)

Byly zaznamenány podněty k dalšímu rozvoji školky a to jak týkající se zázemí (venkovní kamna), tak v programu školky. Zejména pak byla vyjádřena podpora tzv. lesních dnů – programu, kdy do DLŠV Větvička přichází děti ze základních škol. Tento druh programu je jakýmsi přesahem školky ke škole, přirozeným důsledkem fungování lesní školky.

Byly potvrzeny všechny předpoklady stanovené před začátkem evaluace.

Ne všichni rodiče dětí z DLŠV jsou spokojeni s dosavadním provozem.

Ne všichni rodiče dětí z DLŠV jsou spokojeni s programem ve školce.

Většina rodičů je spokojena s programem i provozem DLŠV.

Rodiče představují potenciál při rozvoji školky, spoluvytváří ji nečekanými nápady a podněty, které je dobré brát v potaz.

ZÁVĚR – KUDY A JAK DÁL?

O lesních školkách jsem se poprvé dozvěděla na konci února 2011, po prvním pátrání po informacích jsem toho o nich věděla minimálně, ale sílil ve mně pocit, že jdu dobrou cestou. Když se dnes podívám zpátky, je až úsměvné, že u zrodu první plzeňské lesní školky byl někdo, kdo nikdy neslyšel pojem udržitelný rozvoj a jeho jediným profesním předpokladem pro založení alternativní mateřské školky bylo to, že byl předsedou občanského sdružení Koš. Bylo velmi jednoduché přidat lesní školku jako jeden z projektů tohoto sdružení. Profesně jsem byla v předškolním vzdělávání na bodě nula, ale jako máma dvou dětí jsem s nimi znovuobjevila to, jak je příjemné hrát si venku, s vodou, blátem, v lese... trávili jsme venku hodně času a viděla jsem, jak mé děti v přírodě prospívají a přirozeně se učí. Učila jsem se s nimi i já. Bála jsem se, že s mým návratem do zaměstnání a jejich příchodem do budovy MŠ přijdou o velký kus přirozeného způsobu poznávání světa. Založila jsem pro ně lesní školku. Při psaní této práce jsem znovu procházela peripetemiemi vzniku lesní školky v době, kdy nebylo příliš rad jak na to, ale na druhou stranu jejímu vzniku příliš nebránilo. Sestavila jsem záznam o vývoji Dětské lesní školky Větvíčka, za jeho popisem vidím neustálý boj o dostatek financí na její provoz, omezení ze strany státu a některých institucí, ale i neuvěřitelnou podporu rodičů zapsaných dětí a další veřejnosti.

Díky lesní školce Větvíčka vznikla nová přátelství, profesní i osobní a vyvíjí se alternativní pedagogický koncept, který od předškolní výchovy přesahuje k základní škole.

Zajímavou kapitolou pro mě samotnou bylo sepisování historie lesních školek ve světě a především v ČR. Zdá se mi, že DLŠV na tuto historii přirozeně navazuje – přesto, že jak jsem psala, u jejího zrodu byl jen ten „dobrý nápad“.

Evaluace provedená na sklonku školního roku 2014/2015 dává Větvíčce možnost jít dál cestou, kterou si vybrali nejen její pracovníci, ale i rodiče dětí do školky zapsaných. Potvrzuje se tak závěr procesu, při kterém byl schvalován zákon o dětských skupinách, který jeden rok ohrožoval existenci lesních školek: rodiče dětí v ČR si přejí možnost vybrat si předškolní zařízení podle svého uvážení, třeba i bez podpory státu.

Profesně již nejsem na bodě nula, absolvovaným studiem na FPE ZČU v Plzni, dalším vzděláváním a praxí v DLŠV, spoluprací s ALMŠ jsem potvrdila – a nejen já, celý tým DLŠV - vážnost úmyslu vybudovat z Dětské lesní školky Větvička profesionální předškolní zařízení.

Chystaným zavedením Standardů kvality lesních MŠ chceme dostat úroveň vzdělávání, která je pro něj – dle našeho názoru - dostatečná.

Tato bakalářská práce nechť poslouží jako studijní materiál pracovnímu týmu Větvičky, ale i dalším kolegům – studentům oboru učitelství pro mateřské školy.

RESUMÉ

Práce se zabývá tématem lesních mateřských školek a popisuje vývoj Dětské lesní školky Větvička.

Hledá kořeny vybrané problematiky v zahraničí i v ČR.

Popisuje proces vzniku alternativního předškolního zařízení, ukazuje východiska, která mohou vést k zakládání lesní mateřské školky, popisuje lesní mateřskou školku a její provoz.

Empirická část je vedena v duchu evaluace dosavadní práce v jedné lesní školce.

Praktické části předcházelo uvědomění si aktuálního neuspokojivého stavu vzdělávání v lesní školce a otevření se možností jeho řešení.

Autorka zjišťuje názory na úroveň vzdělávání a provozu v lesní školce. Na své názory jsou dotazováni průvodci v lesní školce a rodiče dětí do ní zapsaných.

Výsledek evaluace slouží jako východisko pro další práci.

Klíčová slova:

dítě předškolního věku, přírodní prostředí, průvodce, lesní mateřská školka, pobyt v lese za každého počasí, legislativní podmínky, standardy kvality lesní školky, evaluace vzdělávání.

Summary

This bachelor's work deals with the topic of outdoor preschools and describes the development of outdoor preschool called Větvíčka.

The work looks for the historical roots of some specific issues both abroad and in the Czech Republic.

It describes the origins of alternative pre-school facilities, shows some starting points that can lead to outdoor preschools establishment and also describes the operation of this school. The empirical part is written in the spirit of the evaluation of the work in one outdoor preschool.

The practical part was preceded by an awareness of the current unsatisfactory state of education in outdoor preschool and opening up to the possibilities of its solution.

The author inquiries into the opinions on the level of education and operations in this outdoor preschool. These views are questioned the teachers in this outdoor preschool and the parents of the children enrolled into this school.

The result of the evaluation serves as a basis for further work.

Key words:

Pre-elementary school child, natural environment, teacher-guide, outdoor preschool, every day stay in forest in all weathers, legislative conditions, the quality standards of outdoor preschool, evaluation of education.

SEZNAM LITERATURY

CAIATIOVÁ, Maria, DELAČOVÁ, Světlana, MÜLLEROVÁ, Angelika: *Volná hra. Zkušenosti a náměty*. Praha: Portál, 1994* . ISBN: 80-7178-011-1.

*V knize je jednou uvedeno 1994, podruhé 1995

ČÍŽOVÁ, Žaneta: *Sociální a citový vývoj dítěte vzdělaného v lesní mateřské škole*.

Bakalářská práce. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2014.

HAVLÍNOVÁ, Miluše., VENCÁLKOVÁ, Eliška a kol.: *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-478-8.

JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina: *Ekonarologie. Příručka k projektu Alma Mater Studiorum*.

Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010.

JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina: *Příběh jako zdroj inspirace i povzbuzení. Úvod do environmentální naratologie*. In DLOUHÁ, Jana a kol.: *Vědění a participace. Teoretická východiska environmentálního vzdělávání*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1656-8.

KAPUCIÁNOVÁ, Magdalena: *Lesní mateřské školy*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova, 2010.

KIRCHNEROVÁ, Veronika., RUBEŠOVÁ, Radka.: *Výchova prožitkem: tvořivé hry a činnosti pro mateřské školy*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0505-0.

KOPŘIVA, Pavel., NOVÁČKOVÁ, Jana: *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála 2005, ISBN 80-901873-6-6

MORÁVKOVÁ, Martina: *Lesní mateřské školy (LMŠ) – alternativní způsob předškolního vzdělávání v České republice*. Bakalářská práce. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2013.

PRUCHA, Jan; WALTEROVÁ Eliška; MAREŠ, Jiří: Pedagogický slovník. 4. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-722-8.

SBÍRKA zákonů ČR. § 6 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí.

SMOLÍKOVÁ, Kateřina; OPRAVILOVÁ, Eva; HAVLÍNOVÁ, Miluše; BLÁHOVÁ, Alice; KREJČOVÁ, Věra: *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze 2006. ISBN 80-87000-00-5.

SVOBODOVÁ, Eva; ŠVEJDOVÁ, Hana: *Metody dramatické výchovy v mateřské škole*. Praha: Portál, 2011. ISBN: 978-80-262-0020-8.

SVOBODOVÁ, Eva; VÁCHOVÁ, ALENA; VÍTEČKOVÁ, Miluše: *Do školky za zvířátky*. Metodika práce s příběhy v MŠ. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0185-4.

UHŘÍČKOVÁ, Alena.: *Z pohádky do zahrádky*. Brno: Rezekvítek, 2002. ISBN 80-86626-02-4.

VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza: *Školka blízka přírodě. Příručka předškolního vzdělávání pro udržitelný rozvoj*. Praha: Asociace lesních mateřských škol, 2012.

VOŠAHLÍKOVÁ, T., KOZLOVÁ, D., NADACE PROMĚNY: *Ekoškolky a lesní mateřské školy. Praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Vyd. 2. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2012. ISBN 978-80-7212-537-1.

články

VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza: *Základy vzdělávání pro udržitelný rozvoj*. [on line]. Rvp,; [citováno 30. 6. 2011]. Online získáno: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/12983/ZAKLADY-VZDELAVANI-PRO-UDRZITELNY-ROZVOJ.html/>

VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Základy vzdělávání pro udržitelný rozvoj - metodika pro předškolní vzdělávání*. [on line]. Rvp,, [citováno 12. 7. 2011]. Online získáno:

<http://clanky.rvp.cz/clanek/s/P/12987/ZAKLADY-VZDELAVANI-PRO-UDRZITELNY-ROZVOJ--METODIKA-PRO-PREDSKOLNI-VZDELAVANI.html/>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ**seznam obrázků**

obrázek č. 1 - lokalizace lesních školek nebo klubů

obrázek č. 2 - vysvětlení legislativního procesu

obrázek č. 3 - proces schvalování zákona o dětských skupinách

obrázek č. 4 - proces schvalování novely zákona o dětských skupinách

seznam tabulek

tabulka č. 1 - S1 Cíle činnosti a zásady jejího poskytování

tabulka č. 2 - S2 Smlouva o výchově a vzdělávání dítěte

tabulka č. 3 - S3 Dokumentace o výchově a vzdělávání dětí

tabulka č. 4 - S4 Práce s dětmi

tabulka č. 5 - S5 Zpětná vazba rodičů ke kvalitě činnosti

tabulka č. 6 - S6 Partnerství

tabulka č. 7 - S7 Poskytování informací o činnosti

tabulka č. 8 - S8 Personální zajištění

tabulka č. 9 - S9 Profesní rozvoj pracovníků

tabulka č. 10 - S10 Prostředí

tabulka č. 12 - S12 Nouzové a havarijní situace

tabulka č. 13 - S13 Zvyšování kvality činnosti – interní zpětná vazba

tabulka č. 14 - S13 Zvyšování kvality činnosti – externí zpětná vazba

tabulka č. 15 - kvantitativní zaznamenání odpovědí 1 – 14

tabulka č. 16 - docházka dětí na školní rok 2015/2016 – děti 3 – 6 let

tabulka č. 17 - docházka dětí na školní rok 2015/2016 – děti 2 – 3 roky

seznam grafů

graf č. 5 - docházka dětí březen - červen 2012

graf č. 6 - docházka dětí školní rok 2012/2013

graf č. 7 - docházka dětí březen 2012 - červen 2015

graf č. 8 - průvodci v DLŠV

PŘÍLOHA I - PŘEHLED PODMÍNEK ZAKLÁDÁNÍ A PROVOZU LMŠ – ROK 2012

Podmínky jsou sepsané podle publikace Ekoškoly a lesní mateřské školy, praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol Terezy Vošahlíkové a kolektivu. Doplněné jsou poznámkami o tom, jak byly v době vzniku DLŠV naplňovány zřizovatelem DLČV – občanským sdružením Koš. Staly se podkladem pro organizaci a provozní řád v DLŠV.

1. Zajistit písemnou dohodu s majitelem či správcem lesa (pravidla pobytu v lese, povinnost majitele oznamovat vedení LMŠ plánované práce v lese)

- správcem námi vyhlédnuté lokality je Správa veřejného statku města Plzně (SVSMP); jednání probíhá s ing. Richardem Havelkou a Ing. Janem Kaňákem; pro dopolední pobyt nemáme písemnou dohodu, jen ústní. Platí domluva, že v okamžiku, kdy budeme mít zázemí a znát organizační podmínky celodenního provozu školky, přijde na řadu písemná dohoda. (V případě zamýšlené maringotky je třeba mít povolení ke stání a vjezdu do lesa.)

Prozatímní ústní dohoda: ráno se budeme v Sofronce scházet na ranní kruh a potom tam obědovat (pod altánem).

2. pokud se LMŠ bude pohybovat v chráněné krajinné oblasti či rezervaci je nutné respektovat omezení platná v příslušném území, na možnostech a pravidlech se lze domluvit se správcem rezervace či CHKO

- nevztahuje se na nás

3. Lze doporučit ochranný přístřešek, který lze v zimě vytápět (k uložení všech pomůcek, umožňující doplňkové aktivity LMŠ v případě velmi nepříznivého počasí)

- zatím není zázemí; možnosti:

- ideální místo = Sofronka (*zamýšlený byl pronájem tzv. pracovního domku v areálu jižní části arboreta Sofronka nebo využití bývalé laboratoře tamtéž. Oboje se souhlasem a na návrh správce arboreta; pozn. autorka.*)

- jsou ve hře sponzoři a granty, které by zajistily peníze na maringotku; tu můžeme umístit na pozemcích města

- žádost o spolupráci (mailem) majitelům „Ranče u Šídlováku“⁸⁸; telefonická domluva o využití zastřešených stolů a lavic v případě velmi nepříznivého počasí
- neopouštíme myšlenku sdílení budovy u Seneckého rybníka se skauty; ti by nám zázemí rádi poskytli, jsou ale vázáni nájemní smlouvou s městem, která neumožňuje přítomnost dalších organizací

4. při budování přístřešku LMŠ je nutné respektovat regulace vyplývající z platného územního plánu a je nutné se řídit stavebním zákonem, umístění přístřešku je třeba konzultovat na místně příslušném stavebním úřadu (netýká se např. maringotky)

- netýká se nás

5. vyhledat alternativní zázemí (běžná MŠ, ZŠ či jiná veřejná instituce) s písemně potvrzeným souhlasem jeho vedení o možné návštěvě dětmi z LMŠ

- zahájeno jednání s: 1. ZŠ (tělocvična, bazén, keramická dílna, místnost pro vlastní využití, možnost náhledů do vyučování v prvních třídách); dohoda probíhá s ředitelem školy Mgr. Radkem Dolenským
- s 90. MŠ – ředitelka Bc. Martina Cihlářová
- knihovnou města Plzně, pobočkou Bolevec (sídlí na 1. ZŠ) – Mgr. Eva Procházková
- se ZOO Plzeň – Mgr. Martin Vobruba
- využijeme zázemí sídla Občanského sdružení Koš (1. ZŠ) pro uložení pomůcek

6. písemně zpracovaná pedagogická koncepce LMŠ

- zatím není písemně zpracovaná; držíme se Kurikula podpory zdraví v mateřské škole (M. Havlíková, E. Vencálková (eds.), J. Havlová, Ivany Lacinová, N. Petrasová, H. Sedláčková, Z. Syslová, L. Šprachtová a kol., vydal Portál).

7. stanovit maximální velikost skupiny

- pro polodenní provoz nejvíce 15 dětí
- pro celodenní 15 – 20 dětí

⁸⁸ Ranč Šídlovák – místo u Šídlovského rybníka, kde je komerčně provozována nekuřácká hospoda se zastřešenou salaší, chov koní;

8. stanovit organizační podmínky (místo setkávání a vyzvedávání dětí, začátek a konce provozu LMŠ, zajištěný zastupující pedagogický dozor, čas pro individuální pohovory s pedagogy)

setkávání (platí pro polodenní provoz od března do června):

- rodiče přivedou děti k vratům dolní části Sofronky;
- nejbližší spoj MHD – konečná tram č. 1 Bolevec;
- auty: parkovat na parkovišti u železniční zastávky (chceme se vyhnout nepříjemnostem pro místní usedlíky, které by mohly vyplynout z většího množství projíždějících aut + Větvička chce být co nejvíce školkou šetřící přírodu)
- rodiče můžou přivést děti od 7:45 - 8:00

vyzvedávání – u altánu v Sofronce

- rodiče si děti vyzvednou od 11:30 – 12:00

pedagogové

Petra Čechurová, Martina Nováková, Milan Vřešťál

+ *stručné životopisy*

zastupující pedagogové

Veronika Formánková, Michaela Horáčková

individuální pohovory s rodiči: každý pedagog bude mít jeden den v týdnu tzv. „konzultační hodiny“ – po předchozí domluvě s rodiči, po skončení pracovní doby

9. vypracovat informační materiál pro rodiče, zahrnující mj. rizika, výhody a nevýhody LMŠ, který je základem jejich informovaného souhlasu o zařazení dítěte do LMŠ, včetně pravidel spolupráce rodičů s LMŠ

- smlouva o péči o dítě (převzatá od Asociace lesních mateřských škol); upravená pro účely Větvičky

10. seznam nezbytného vybavení do lesa

pro pedagogy:

- mobilní telefon, seznam kontaktů na rodiče a zástupce rodičů
- lékárnička
- plachta proti dešti, která může sloužit i jako podložka („stůl“)
- velká karimatka (pro případ převlékání dětí, na sezení)
- univerzální náhradní oblečení
- role igelitových sáčků, balení vlhčených ubrousků a papírových kapesníků, provázek/lano
- fleecová deka (pro rychlé zahřátí v zimě)
- lopatka / přenosné wc

pro děti:

- vhodné oblečení („cibulovité vrstvení“);
 - v létě více tenkých vrstev, vždy dlouhé rukávy a nohavice
 - pokrývka hlavy, ideálně i krku (rodičům se doporučují spíše světlejší barvy)
 - v zimě spodní vrstva hřejivá, podle potřeby další (1-3) vrstvy
 - svrchní kalhoty vodotěsné
 - bunda teplá a prodyšná
 - ochranný mastný krém na obličej a ruce
- celoročně kotníčkové pevné boty, za deště a bláta holínky (v zimě zateplené)
- batoh a v něm: svačina, pití, sáček „na poklady“, ručník, v zimě náhradní rukavice a termopolštářek
- na batohu karimatka velikosti čtverce

11. preventivní opatření pro zajištění bezpečí a hygieny dětí (každá LMŠ vyjednává o vlastním programu opatření s místním odpovědným úřadem), např. ve věci povinného očkování, ochrany před klíšťaty, způsoby mytí rukou, přístupu na toaletu atd.

- mytí rukou: pedagog má k dispozici skládací misku a vodu (studenou a teplou v termosce); dále gelovou dezinfekci
- toaleta: u altánu v Sofronce je WC; v lese pedagog určí místo pro vykonání potřeby
- klíšťata: dohoda s rodiči o používání (nebo nepoužívání) vlastních repetentů, v případě přisátí klíštěte pedagog klíště odstraní, místo přisátí označí lihovým fixem (zakroužkuje),

aby rodiče mohli sledovat vývoj poranění; rodiče jsou upozorněni na fakt, že je nezbytné dítě každý večer prohlédnout

12. koncepce financování

- zpracovává se
- jedním ze zdrojů informací je cash flow dodaný ALMŠ

13. zákonem povinné pojištění (stejně, jako pro běžné mateřské školy, případně s individuálním připojištěním ze strany zřizovatele)

- zpracovává se

PŘÍLOHA II – PRŮVODCI V DLŠV

V této příloze jsou medailonky těch průvodců, kteří byli s DLŠV Větvičkou spjati více než na dva měsíce.

Martina Nováková

Vzdělání: vystudovala Střední průmyslovou školu stavební, po skončení studia byla rok jako Au-pair v německé rodině se třemi dětmi.

Následovalo několik let práce v projekční firmě.

Absolvovala kurz Respektovat a být respektován - kurz o komunikaci a postupech, které vymezují hranice, podporují zodpovědnost a sebeúctu a zmírňují konflikty.

Byla iniciátorkou založení lesní školky v Plzni.

Proč lesní školka?

Po narození syna mě velice začala zajímat předškolní výchova ve spojení s přírodou.

Mgr. Petra Čechurová

Vzdělání: učitelství pro střední školy s aprobací biologie - matematika na PŘF v Brně

Praxe: 2 roky učitelka v mateřské škole v Kladrubech

- lektorka ekologických výukových programů pro mateřské školy (od září 2011 doposud)
- vedoucí přírodovědných kroužků pro předškolní i školní děti
- učitelka v lesní školce Větvička

Zkušenosti:

Je zakládajícím členem občanského sdružení Ekocentrum Tymián, které působí v Kladrubech na Tachovsku. Toto občanské sdružení je součástí sítě environmentálních informačních center Plzeňského kraje ENVIC. Poskytuje především poradenství pro veřejnost v oblasti ochrany životního prostředí. Dále se zabývá pořádáním nejrůznějších akcí přírodovědného charakteru pro veřejnost (přírodovědné vycházky, besedy). Od září roku 2011 nabízí občanské sdružení ekologické výukové programy pro mateřské školy především v Plzni a okolí. Petra je hlavním tvůrcem těchto programů a zároveň jejich lektorkou.

Proč lesní školka?

Myšlenka lesních mateřských škol se mi velice líbí. Díky tomu, že mám přímou zkušenost s "normální školkou", si uvědomuju, jak moc se LMŠ liší a jak moc dokáže obohatit děti především ve vztahu k přírodě. Nelíbí se mi dnešní trend vzdalování dětí přírodě. Proto se snažím dětem přírodu co nejvíce přiblížit právě v přírodovědném kroužku a také při

různých výpravách do přírody pro rodiče s dětmi, kde se snažím ukázat i rodičům, že pobyt v přírodě může být zajímavý.

Ing. Milan Vřešťál

Vzdělání: obor Technická Ekologie na ZČU v Plzni; akreditované studium pedagogiky a pedagogiky volného času - Krajské vzdělávací centrum v Plzni

Praxe: práce s dětmi ve SMT v Plzni. Vedení rukodělných kroužků pro předškolní a školní děti, vedení příměstského tábora, ekologické víkendovky a tábory Hnutí Brontosaurus, aktivity spojené s ekologií a ochranou zvířat v různých nevládních organizacích.

Proč lesní školka?

Příroda je pro mě domovem a radostí. Velmi mě těší, když mohu své dovednosti předávat dále, zajímá mě vzájemná interakce prostředí a člověka. Rád pracuji s dětmi a uvědomuji si, že právě zde jsou základní stavební kameny budoucí společnosti. Jsem přesvědčen o smysluplnosti koncepce LMŠ a právě proto jsem se rozhodl tento krásný projekt podpořit.

MgA. Veronika Formánková

Vzdělání: dramatická výchova na DAMU Praha; v současné době studuje na FPE ZČU v Plzni program Předškolní a mimoškolní pedagogika

Praxe: koordinátorka komunitní školy (1. ZŠ v Plzni); pedagog volného času pro děti druhého stupně ZŠ; divadelní praxe v divadelní společnosti Divadýlko Kuba; pedagog v lesní školce Větvička (březen 2012 doposud)

Zkušenosti: je předsedkyní občanského sdružení KOŠ, které je provozovatelem lesní školky Větvička.

Zároveň působila jako pedagog volného času pro děti druhého stupně ZŠ, čímž získala zkušenosti s výchovnou prací těchto dětí. V rámci této práce pořádala také různé akce pro děti v přírodě, čímž si uvědomila, jak důležitý je pro děti právě pobyt v přírodě. S předškolními dětmi pak pracovala v rámci své divadelní praxe v divadelní společnosti Divadýlko Kuba, kde cílovou skupinou byly právě děti předškolního a mladšího školního věku.

Proč lesní školka?

S příchodem vlastních dětí jsem se začala zabývat jejich (předškolním) světem - nepřijetí prvního dítěte do MŠ a snaha žít v souladu s udržitelným rozvojem mě přivedla k lesním školkám. Práce se staršími dětmi mi ukázala, jak je důležité už v předškolním věku seznamovat děti s principy udržitelného rozvoje. Viděla jsem jak děti, pro které byl pobyt v přírodě od raného dětství přirozený, děti, které byly vedeny k samostatnosti a

zodpovědnosti, uměly kvalitněji nakládat se svým volným časem a byly mnohem méně manipulovatelní než jejich vrstevníci.

Mgr. Iveta Šoullová

Vzdělání: obor Kulturní antropologie Předního východu (Mgr.) na FF ZČU v Plzni, zájmové mimooborové studium psychologie, filosofie a sociologie

Praxe s dětmi: vedoucí na léčebně – ozdravném pobytu pro chronicky nemocné děti (Mořský koník, VZP), vedoucí příměstského tábora (DDM, Praha 7), lektorka tanečního kroužku pod záštitou společnosti Rytmik, dobrovolnice v SOS Arše (Diakonie ČCE – středisko v Plzni) v programu „uschopňování dětí k bezpečnému zvládnutí krizových situací“, dobrovolnice ve společnosti Tady a Teď – doučování dětí ze sociálně slabých rodin, vedení ekovýchovných hodin pro organizaci na ochranu zvířat Svoboda zvířat.

Proč lesní školka?

V dnešní době se člověk velmi znatelně vzdaluje přírodě. Toto vzdálení se přírodě má na něho vliv jak zdravotní, tak z pohledu sociologie a psychologie vliv sociálně – psychologický. A nikoliv pozitivní, nýbrž negativní. Nejen že se u člověka, který vyrůstá v uzavřených prostorách, jež jsou prosty přírody a ještě k tomu dezinfikovány nejrůznějšími chemickými látkami, vytváří nepřiměřené, přehnané reakce imunitního systému – alergie, astma apod., u takového jedince dochází k závažným změnám v sociálním chování.

bc. Petra Šmrhová

Vzdělání: – úspěšně ukončila studium Vizuální kultury pro vzdělávání (oblast Speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě ZČU) včetně státní zkoušky z Pedagogiky.

Praxe: 15. rokem se pohybuje v prostředí organizace Junák a 12. rokem působí při jeho vedení. Pracuje se všemi věkovými skupinami, od „oldskautů“ přes dospívající až k předškolákům. Postupně absolvovala několik letních i víkendových kurzů a zkoušek (Zdravotník zotavovacích akcí, Vůdcovské zkoušky stávající ze 14 částí, např. Pedagogiky a Psychologie, v současné době dokončuje skautský kurz pro vedoucí zvaný Lesní škola, zaměřený na metodiku pro nejmenší).

Lesní školka mi dává možnost setkávat se ještě s další věkovou skupinou 3-4-letých dětí (a také jejich rodiči), které mají zase úplně jiný pohled na svět. A pohled skrz koruny stromů je tak krásný...

Mgr. Jiří Prchlík

Vzdělání - doktorské studium v programu Specializace v pedagogice

- učitelství pro 2. stupeň základní školy (Mgr.) na FPE ZČU v Plzni
- Roskilde University v Dánsku (zaměření na týmovou tvorbu projektu a komunikaci)

Praxe: učitel fyziky, výpočetní techniky a praktických činností (2. st. ZŠ); od r. 2007 spolupráce s Tyršovou základní školou v Černicích (1. st. ZŠ); 2003 – 2012 spolupráce se Střediskem volného času Plzeň – Bory (externí vedoucí zájmového kroužku Počítače a programování, pomoc při organizování akcí pro děti Čarodějnice, Pohádkový les, Nočník, příměstský letní tábor, výpomoc na letních táborech); dlouholetá zkušenost s dobrovolnickými aktivitami v neziskových organizacích.

Proč lesní školka?

Jako dítě jsem trávil mnoho času v přírodě. V současnosti s kamarády pořádáme čtyřsezónní vandry. Tělesné potřeby jsou úzce spjaty s duševními. Podvolení se tělesnému pohodlí s sebou nese ztrátu duševní aktivity, vůle a kreativity. Proto vyhledávám komunity lidí s vůlí tvořit a rozvíjet se. Projekt LMŠ je proto úžasný nejen svým vztahem k přírodě, ale i díky lidem, kteří se do něj zapojují.

Vendula Tichotová

Vzdělání - Akreditovaný kurz ministerstvem školství; lektorka jogy 3. a 2. stupeň; lektorka dětské jogy; pracovník v sociálních službách; vyučená servírka-kuchařka

Praxe: osobní asistentka autistickým, mentálně i zdravotně postiženým dětem v o.s. Hewer; spolupráce s o.s. Ledovce, Konventinka a Johan; pečovatelka v Charitě pro lidi s Alzheimerem a demencí; lektorka jogy pro děti, dospělé a seniory; lektorka motýlích tanců pro děti a dospělé; koordinátorka v hlídacím centru Skřítek; dobrovolnice v o.s. Žonglér-taneční vystoupení, bodypainting dětí; dobrovolnice v o.s. Happy Handicap; dobrovolnice divadelníků festivalu Souladění o.s. Terramitika; dobrovolnice na Klaun festíku-Plzeň; spoluorganizátorka festivalu Sochy 2014-Plzeň; organizace zájezdů a lektorování jogy v zahraničí u moře; au-pair v Anglii; tanečnice

Proč lesní školka?

Miluji děti a přírodu, jsou to pro mě nejlepší učitelé a inspirace. Jsme součástí přírody a těší mě, že se k ní lidé navrací zpět. Věřím, že projekt LMŠ je velkým přínosem a dobrým základem do života dětí. Jsem ráda, že ho můžu podpořit svou přítomností :-)

PŘÍLOHA III - STANDARDY KVALITY LESNÍCH MŠ

OBSAH

UVOD	3
1. Co to je „lesní mateřská škola“?	3
2. Co jsou to „Standardy kvality lesních MŠ“?	3
3. Práce s příručkou	3
STANDARDY KVALITY	4
I. PROCEDURÁLNÍ STANDARDY	4
S1: Cíle činnosti a zásady jejího poskytování	4
S2: Smlouva o výchově a vzdělávání dítěte	4
S3: Dokumentace o výchově a vzdělávání dětí	4
S4: Práce s dětmi	4
S5: Zpětná vazba rodičů ke kvalitě činnosti	5
S6: Partnerství	5
S7: Poskytování informací o činnosti	6
II. PERSONÁLNÍ STANDARDY	6
S8: Personální zajištění	6
S9: Profesní rozvoj pracovníků	6
III. PROVOZNÍ STANDARDY	6
S10: Prostorů	6
S11: Finanční udržitelnost	7
S12: Nouzové a havarijní situace	7
S13: Zvyšování kvality činnosti	7
VYHODNOCOVÁNÍ STANDARDŮ KVALITY	8
SKUPINA PRO KVALITU PŘI ASOCIACI LESNÍCH MŠ	8
PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE	9
ZÁVĚR	9
PŘÍLOHY	10
1. Zpráva o naplňování Standardů kvality lesních mateřských škol	
2. Vzor Certifikační kvality lesní MŠ příslušící Standardy kvality	

TIRAŽ

Standardy kvality lesních mateřských škol vstihly v rámci projektu Profesionálizace lesních mateřských škol v Praze, který byl podpořen Operačním programem Praha Adaptable.

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND
PRAHA & EU: INVESTUJEME DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

Editorka: Mgr. Veronika Zimmlerová
Spolupracovník: obecní program Školka blízka příroda 2013/14, zvláštní dík patří za spolupráci PhDr. Terze Váňkové, Ph.D., Mgr. Aleně Ladiškové, Marně Březinové, Jitce Pačtové, Kateřině Křezové a Mgr. Blance Dymáčekové
Grafický design a ilustrace: Terze Váňková
DTP: Studio PANTOM, Barbora Pavlovská

Vydala Asociace lesních mateřských škol, 2014
www.lesnimš.cz

STANDARDY KVALITY
LESNÍCH MATEŘSKÝCH ŠKOL

ve znění z 28. března 2014

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND
PRAHA & EU: INVESTUJEME DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

ÚVOD

1. Co to je „lesní mateřská škola“?

Lesní mateřská škola má provoz většinou čáru ve volné přírodě. Zároveň je prostě – je určeno k účelu příležitostného pobytu. Pedagogický program je v souladu s RVP PV. Jeho těžiště je v prožitkové pedagogice – ve volné hře a řízené činnosti v reálných situacích. Měls skupina dětí v doprovodu nejméně dvou pedagogů vytváří prostor pro individuální přístup a hlubší vztahy mezi lidmi.

2. Co jsou to „Standardy kvality lesních MŠ“?

Cílem Standardů kvality ALMS je aružit dětem, jejich rodičům, pracovníkům lesních MŠ a orgánům státní správy určitou kvalitu práce v lesní MŠ. Standardy kvality byly vypracovány v rámci projektu Professionalizace lesních MŠ v Praze. Odtážka jejich vznosti byla diskutována v rámci fokusních skupin a dále v širším kruhu na členských schůzích Asociace lesních MŠ. Naplnění Standardů kvality je závažné pro každou členskou lesní MŠ ve lháté do 2 let od vzniku členství v ALMS.

Standardy kvality se dají na procedurální, personální a provozní. Procedurální standardy určují srozumitelné a jasná pravidla práce lesní MŠ ve vztahu k dětem, jejich rodičům a veřejnosti. Personální standardy jsou zaměřeny na pracovníky organizace a na jejich profesní rozvoj. Provozní standardy popisují provozní předpoklady pro zajištění dobré kvality práce v lesní MŠ. Zahnují také způsob jejího vyhodnocování.

3. Práce s příručkou

Po úvodní části, kde jsou vymezeny základní pojmy, následuje část věnovaná Standardům kvality. Standardy kvality jsou rozděleny do tří skupin na procedurální, personální a provozní standardy. Standardů kvality je v souhrnu celkem 13. Každý Standard je představen definicí, doprovázen pomocnými otázkami k jeho lepšímu porozumění a výčetem dokladů, které slouží k ověření jeho naplnění. Pořadí dokladů pod pomocnými otázkami odpovídá pořadí jejich uvedení v definici Standardu. Vykázání tučně vyznačených dokladů je pro splnění Standardu povinné. Neaktuálně vyznačené položky jsou nejdůležitějším kritériem, jehož uvedení má pouze podpůrnou funkci.

V závěru příručky se nachází část věnovaná vyhodnocování Standardů kvality. Je tu také příklad dobré práce se zavádění Standardů do života jedné lesní MŠ. Přílohy tvoří formulář sebehodnotící/hodnotící zprávy s přehlednou tabulkou všech povinných dokladů Standardů kvality a vzor certifikátu dosvědčujícího kvalitu.

Tuto příručku doplňuje Balíček zkušenosti a materiálu k založení a provozu lesní mateřské školy vydaný ALMS v roce 2012 formou e-knihy. Dalším doplňkem je závorný Etický kodex pedagoga lesní MŠ, který vznikl současně se Standardy kvality lesních MŠ v roce 2014.

STANDARDY KVALITY

I. PROCEDURÁLNÍ STANDARDY

(tějšíem je vztah lesní MŠ k rodičům, dětem a veřejnosti)

S1: CÍLE ČINNOSTI A ZÁSADY JEJHO POSKYTOVÁNÍ

Školka má písemně definováno a zveřejněno poslání, výchovné vzdělávací cíle, zásady poskytování, výchovné vzdělávací cíle, zásady poskytování, výchovné vzdělávací cíle, zásady poskytování je činnost určena. Výchovné vzdělávací cíle jsou v souladu s RVP PV.

Kdo jsme, co děláme, pro koho (cílové skupiny), jak to děláme, jaký je náš cíl a proč to děláme? Právě to je to, na co se ptáme? Je náš ŠVP v souladu s RVP PV?

- Webové stránky (poslání/cíle/zásady/dětská skupina)
- ŠVP v souladu s RVP PV
- Smlouva o výchově a vzdělávání dítěte
- Provozní řád
- Stanovy
- Informační materiály

S2: SMLOUVA O VÝCHOVĚ A VZDĚLÁVÁNÍ DÍTĚTE

Školka má se zákonnými zástupci dětí písemně uzavřenou dohodu o podmínkách a pravidlech výchovy a vzdělávání dítěte. Podle těchto pravidel postupuje.

Jsou vyznačena vzájemně práva a povinnosti žáků a rodičů (popř. jiných zákonných zástupců dítěte)?

- Smlouva o výchově a vzdělávání dítěte
- Doporučení pro vybavení dítěte
- Provozní řád
- ŠVP v souladu s RVP PV

S3: DOKUMENTACE O VÝCHOVĚ A VZDĚLÁVÁNÍ DĚTI

Školka vede evidenci dětí a jejich individuálních potřeb. V tomto postupuje v souladu se zákonem

o ochraně informací. Školka svou práci s dětmi a její přípravu dokumentuje.

Jaké písemné dokumenty nám pomáhají při přípravě a práci s dětmi?

- Deník docházky
- Informace o dětech, jeho zdravotním stavu a individuálních potřebách
- Vnitřní směrnice pro nakládání s osobními daty
- Portfolia dětí
- Zápisy z pedagogických porad
- Pedagogické přípravy
- Záznamy o rozvoji klíčových kompetencí dětí
- Knihla úrazů

S4: PRÁCE S DĚTI

Pedagog pracuje v souladu s Etickým kodexem pedagoga lesní MŠ, jednání ve skupině a struktura dne mají známá pravidla. Základem pedagogické práce je vlastní školní vzdělávací program, který je v souladu s RVP PV. Pedagogický přístup vychází z prožitkového učení dětí v celoročním kontaktu s přírodou. Pedagog je schopen svou přípravu upravit aktuálnímu zájmu a potřebám dětí a aktuálním podmínkám prostředí, kde program probíhá. Pedagog umožňuje dětem prožít bezpečně riziko. Prostředí s minimem hraček, které mají předem definovaný účel, podporuje u dětí rozvoj kreativity a sociálního učení. Školka zajišťuje předložení výchovu a vzdělávání dětí. Sleduje rozvoj klíčových kompetencí dětí a informuje o tom zákonné zástupce dítěte nejméně 2x do roka v individuálních pohovorech. Školka má vytvořen adresář odborného multidisciplinárního týmu, na který může v případě potřeby rodiče s dítětem odškat.

Jak se pozná, že pedagog pracuje v souladu s Etickým kodexem pedagoga lesní MŠ? Má školka seznam pravidel společného soužití? Má deník docházky ve škole lesní MŠ? Má školka vytvořen adresář odborného multidisciplinárního týmu, na který může v případě potřeby rodiče s dítětem odškat.

II. PERSONÁLNÍ STANDARDY

(žebříčkem je vztah lesní MS ke svým pracovníkům)

S8: PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Škola má písemně stanovenou personální strukturu, je schopná popsat kvalifikační a osobnostní předpoklady zaměstnanců. Minimálně jeden pedagog má ukončené či probíhající vzdělání dle platné legislativy pro MS, nebo ukončil či je frekventantem akreditovaného vzdělávacího kurzu pro pedagogy, který organizuje ALMS. Se skupinou max. 16 dětí pracují vždy 2 pedagogy.

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

- Organizační řád (personální struktura a odpovědnosti)
- Ověření o studiu
- Certifikát akreditovaného kurzu při ALMS
- Adresa školních poradenských pracovišť (PPP, SPC) a odborného multidisciplinárního týmu (lékařský psycholog, logoped, speciální pedagog, pediatr, fyzioterapeut, ošar...)
- Denní docházka (dení pedagog)

S9: PROFESNÍ ROZVOJ PRACOVNÍKŮ

Škola pravidelně vyhodnocuje práci pracovníků podle předem domluvených kritérií, oceňuje ji a podporuje zaměstnance v dalším profesním

S6: PARTNERSTVÍ

Škola spolupracuje s rodinami zapsaných dětí, s místní komunitou a komunitou lesních mateřských škol. Škola se alespoň jednou ročně účastní Českých schůzí ALMS (škol).
Škola spolupracuje s rodiči a sourozenci zapsaných dětí? Jak probíhá vaše spolupráce se subjekty v místě vašeho působení? Jakou formou spolupracujete s ALMS?

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

- Brigády
- Výlety
- Slavnosti
- Přednášky otevřeně veřejnosti
- Benefice
- Jarmarky
- Ekurze
- Prezentace listina sítě ALMS
- Společná slavnost

S7: POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ O ČINNOSTI

Škola informuje o své činnosti tak, aby byl její obraz transparentní ve vztahu k rodičům zapsaných dětí, ve vztahu k zájemcům o docházku a k veřejnosti. Snaží se poskytovat dostatek informací a pečuje o dobré jméno lesní MS.
Jakými způsoby škola informuje rodiče zapsaných dětí? Jak o sobě děláte vidět zájemcům o docházku a další veřejnosti? Kdo obdrží školy na veřejnosti vyhoví? Je nádob ve škole odpovědný za tuto oblast?

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

- Webové stránky
- Schůzky s rodiči
- Návštěva
- Mály
- Dny otevřených dveří
- Letáky
- Příspěvky do místního a regionálního tisku
- Slavnosti otevřené veřejnosti
- Účast zástupců školky na akcích místní komunity
- Výroční zpráva
- Benefice
- Jarmarky

Kdo se podílí na jeho tvorbě? Jakou formou pedagogové předávají dětem informace? Jsou pedagogové schopni pochopit inspirativní?

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

- Etický kodex pedagoga lesní MS
- Průvodní řád školky
- SVP v součinnosti s RVP PV
- Pedagogické přípravy
- Pracovní úlohy pro předškoláky
- Reflexe výroje dětí (dle kritérií starších či např. Vytvářeního úrovně pedagogického)
- Zaznamenání o rozvoji klíčových kompetencí dětí
- Adresář školních poradenských pracovišť (PPP, SPC) a odborného multidisciplinárního týmu (lékařský psycholog, logoped, speciální pedagog, pediatr, fyzioterapeut...)

S5: ZPĚTNÁ VAZBA RODIČŮ KE KVALITĚ ČINNOSTI

Škola vřívá přilichosti pro přijímání zpětné vazby od rodičů. Pozitivní i negativní zpětné vazby od rodičů vyhodnocuje. MS zpracovává písemná pravidla pro výtvoření negativní zpětné vazby. Podle těchto pravidel postupuje.

Je rodičům jasné, jakým způsobem dávat škole zpětnou vazbu? Je jasné, na koho se zpětnou vazbu obrátit? Má škola pravidla pro výtvoření negativní zpětné vazby ke kvalitě své práce?

- Pohovory s rodiči
- Dotazníky pro rodiče
- Organizační řád
- Pravidla pro výtvoření sítě
- Smlouva o výtvoření a vzdělávání dítěte
- Průvodní řád

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

- Kritéria pro soboryhodnocování a vyhodnocování
- Sebehodnotící zpráva pracovníka (maštno využít jako podklad pro rozhovor s nadřízenými)
- Vyhodnocování (např. vzájemná zpětná vazba pedagogů, rozhovor s nadřízenými)
- Odměňování výborných rozpočtů
- Pracovní benefity
- Zaznamenání o poradách týmu
- Individuální vzdělávací plán pracovníka
- Kurzy (např. Škola bitis předčít)
- Letní škola pro pedagogy lesních MS
- Zápisy ze setkání se supervizorem
- Zpráva z výměnné akurze do lesních či kamenných škol

III. PROVOZNÍ STANDARDY

(žebříčkem jsou provozy předpoklady práce v lesní MS a předpoklady pro zvyšování její kvality)

S10: PROSTŘEDÍ

SVP je realizován primárně ve volné přírodě na základě dohody s majitelem/či pozemkem. Zásení školky je umístěno ve volné přírodě, či je z něj volná příroda dětem dostupná do 20 minut, pokud má škola provoz dle než 3 hodiny, má k dispozici vyřizovatelské zásení pro odpovídající děti a zahřívání při jakémkoli počasí. Ve škole je k dispozici toaleta a pitná voda z ověřitelného

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

- Kritéria pro soboryhodnocování a vyhodnocování
- Sebehodnotící zpráva pracovníka (maštno využít jako podklad pro rozhovor s nadřízenými)
- Vyhodnocování (např. vzájemná zpětná vazba pedagogů, rozhovor s nadřízenými)
- Odměňování výborných rozpočtů
- Pracovní benefity
- Zaznamenání o poradách týmu
- Individuální vzdělávací plán pracovníka
- Kurzy (např. Škola bitis předčít)
- Letní škola pro pedagogy lesních MS
- Zápisy ze setkání se supervizorem
- Zpráva z výměnné akurze do lesních či kamenných škol

S9: PROFESNÍ ROZVOJ PRACOVNÍKŮ

Škola pravidelně vyhodnocuje práci pracovníků podle předem domluvených kritérií, oceňuje ji a podporuje zaměstnance v dalším profesním

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

Je jasné, kdo má v týmu jako odpovědní a povinnosti? Je při přijímání zaměstnanců jasné, koho hledáte? Má alespoň jeden člen pedagogického týmu potřebné vzdělání? Pracují se skupinou dětí vždy 2 pedagogy?

- Dohoda o užívání pozemku
- Dosažitelnost veřejné přírody dělení do 30 minut
- Průvazní řád
- ŠVP
- Ustanovení hygienických podmínek v zařezáních typu LMS

§11: FINANČNÍ UDRŽITELNOST

Skolka má finanční řízení. Rozpočet je vypracován na minimálně jeden školní rok. Rozpočet je z dlouhodobého hlediska vyrovnaný.

Kdo je odpovědný za finanční management projektu? Má škola vypracovaný rozpočet, aby byla schopna zajistit dlouhodobý stabilní provoz? Jaké jsou finanční zdroje školky?

- Organizační řád (personální struktura a odpovědnosti)
- Dlouhodobá vyrovnaná rozpočet
- Tabulka cashflow
- Smlouva o výkonné a vzdělávací činnosti
- Fundraisingový plán

§12: NOUZOVÉ A HAVARIJNÍ SITUACE

Skolka vědomě pracuje s riziky. Má písemně popsaný nouzové a havarijní situace, ke kterým může dojít, a postup při jejich řešení. Všichni pracovníci jsou s tímto dokumentem seznámeni. Skolka vede evidenci úrazů. Skolka má povinně sjezdového úrazové a škodové pojištění. Pedagogové absolvovali kurz první pomoci. Tento kurz obnoví nejmeně se za čtyři roky. Pedagogové mají vždy k dispozici kšémičku a nabízejí mobilní telefon se všemi potřebnými kontakty.

S jakými riziky se můžete setkat v místě záměrné vaší školky? A v jejím okolí? Vše, jak byste postupovali, kdyby k nějakému úrazu? Usmí pedagogové poskytnout první pomoc? Kdo kontroluje dopravní předpisy? Kdo má na starosti, aby byl terénní telefon vždy nabíjen a byly v něm kontakty na všechny ročníky a všechny subjekty? Máte kontakt na správní úřad? Co je přehledem knihy úrazů? Má školka sjednané úrazové a škodové pojištění? Kdo by školka měla ochranně záměrně naplnit v případě povodně či deňmých mrazů?

- Dokument vyhodnocení rizik a přířas
- Dokument o postupu při nouzových a havarijních situacích

- Doklad o tom, že se zaměstnanc seznámil s postupem při nouzových a havarijních situacích a byli provázeni v BOZP
- Knihy úrazů
- Smlouva o úrazovém a škodovém pojištění
- Osměření o abstraktním kurzu první pomoci
- Organizační řád (personální struktura a odpovědnosti)
- Dokument o revizi lékařsky
- Dokument ochranně záměrní
- Dokumenty o revizi přířasů (teplo, hařichu přířroj, kamery)
- HACCP v případě stravování v lemní MŠ

§13: ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ČINNOSTI

Skolka pravidelně nejméně jednou ročně vyhodnocuje, zda je její práce na úrovni jednotlivců i organizace jako celku v souladu s definovanými posáňmi, cíli a zásadami. Využívá k tomu interní a externí zpětné vazby. Závěry z porad mají písemnou formu.

Jakou formu vyhodnocování používáte na úrovni pracovníků? Jakou na úrovni organizace jako celku? Co je přehledem vyhodnocování napřimování ŠVP? Jak často vyhodnocujete? Je to dostatečně často? Kdo všechno může vaří školce děti zpětnou vazbu? Jaký je vztah ALMS ke kvalitě va vaří školce? Co je přehledem pásemných zázřasů z porad?

Interní zpětná vazba:

- Kritéria pro sebevyhodnocování a vyhodnocování
- Týmní vyhodnocování organizace jako celku (např. SWOT analýza)
- Vyhodnocování napřimování ŠVP
- Sebehodnotící zpráva o napřimování Standardů kvality
- Sebevyhodnocování a vyhodnocování pracovníků
- Zřijřzy z porad

Externí zpětná vazba:

- Dotazníky pro rodiče (anonymní i jmenovité)
- Setřas
- Audity
- Zpětná vazba od spřatřicet lemní MŠ
- Připomněky externistů a návštěvníků
- Ohlasy veřejnosti
- Studie, výřasny a posouřty odborníků
- Zpráva o napřimování Standardů kvality a uděľuje od Skupiny pro kvalitu při ALMS

VYHODNOCOVÁNÍ STANDARDŮ KVALITY

Standardy kvality jsou zřasné pro všechny členy ALMS s písemností od 1. 2015. Střasující členové ALMS mají povinnost spřatř Standardy kvality do 1. 2017. Budoucí členové ALMS mají povinnost Standardy kvality spřatř do 2 let od vzniku členství v ALMS. Následně je vyhodnocování písemně Standardů kvality prováděně každoročně.

Vyhodnocování písemně Standardů kvality má větřřnou formu sebehodnotící zprávy (viz přířas), kterou školka elektronicky odeřře Skupině pro kvalitu nejpozději do 2 měsíců před uplynutím písemnosti Certifikační kvality.

Povně a následně jednou za 3 roky je vyhodnocování provedeno externí regionální zřasupí Skupiny pro kvalitu. Externí vyhodnocování probíhá řřastěně i v zřasě školky. Prováďř se na zřasě elektronické zřasody adresované Skupině pro kvalitu. K zřasody je řřeba v elektronické formě přřřádit sebehodnotící zprávu a měřřeně z povinných dokladů dšasodů, jejich písemně Standardů (jejich seznam je uveden

na webu Asociace lemních MŠ www.lesnims.cz). Zřasody o externí vyhodnocování s přířřasnými doklady je nutné podat nejpozději do 3 měsíců před uplynutím písemnosti Certifikační kvality. U písemného externího vyhodnocování se zřasody podává ve řřastě 3 měsíců před písemnou návštěvou zřasupce Skupiny pro kvalitu v zřasě školky.

Skupina pro kvalitu při ALMS pro sebevyhodnocování vyhodnocování školce uděľř Certifikační kvality s písemností jednoho roku. Pokud školka Standardy nespřatř, má 3 měsíce od posledního nedšřpného vyhodnocování na to, aby Standardy napřimla. Pokud Standardy nebude napřimovat ani po uplynutí této řřastě, nebude jí přřřáden Certifikační popřř, ji bude odeřřán. Na nejblížřím sřasě ALMS se pak bude hlasovat o jejím vyřřoubění z ALMS.

ALMS bude zřasodřřř Standardů kvality do praxe lemních MŠ podporovat nespřatřpným řřastě ročními seminářřem a zřasodřřpnou poradensřkou službou.

SKUPINA PRO KVALITU PŘI ASOCIACI LESNÍCH MŠ

lemních MŠ, ke kterým zřasě přřřstup, podléhá zřkonu o ochranně informacř.

Skupina pro kvalitu při Asociaci lemních MŠ podporuje zřasodřř Standardů do praxe poradřřím lemních mateřřských seminářřů. Každoročně Standardy kvality reviduje s ohledem na aktuální vřvoj práce v lemních MŠ. Členové Skupiny pro kvalitu se dšřle vzdělávají v oblastech, které Standardy kvality popisují.

Práce Skupiny pro kvalitu je financována z projektdů pro řřizení kvality a z poplatků členů ALMS. Její práce je úsporně, efekřivně a v souladu s udržitelným rozvojem.

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE

První zkušenosti Devětistlu se zaváděním Standardů kvality (Mgr. Veronika Zimnelová)

Naše lesní mateřská školka vznikla v roce 2011 z rodičovské iniciativy. V našem zastoupení se účastnila roční práce ve lokálních skupinách, kde Standardy kvality lesních MŠ vznikaly. Nyní naše školka získává se zaváděním Standardů kvality do své praxe první zkušenosti. Jaké jsou?

Zavádění Standardů kvality má dopad na celou naši školku. Důležité je především východisko, jak ke Standardům přistupujeme. Jejich zavádění je totiž možné vnímat jako rutinní administrativní nutnost, a nebo ho lze chápat jako vítanou příležitost reflexe naší práce. My jsme si vybrali druhou možnost. Někde nám jen o mrtvé dokumenty k doložení splnění kritérií. Potřebné dokumenty jsou pro nás nášlapnými kameny na cestě za tím nejdůležitějším – na cestě za živými dobrými vztahy ve škole. Procedurální, personální, provozní standardy – ani to až odpovídá, ale je možné za tím vidět konkrétní vztahy školky k dětem, rodičům, pracovníkům a veřejnosti.

Zásadní podle nás je, že Standardy určují jakési minimum, podle čeho se pozná dobrá práce lesní školky, a že toto minimum je především známo všem zúčastněným. Situace je přehledná. Je tu školka se zvažem dobré práce a jsou tu osoby ve vztahu k ní, které mají představu, co od školky očekávat. Standardy podle nás přispívají k tomu, že očekávání a vztahy ve škole jsou obecně vyjasněnější, což vede k prohloubení stability projektu.

ZÁVĚR

Pevně doufáme, že tato příručka podpoří kvalitu práce v lesních MŠ tak, aby z ní měli užitek děti, jejich rodiče, pracovníci lesních MŠ i orgány státní správy.

9

PŘÍLOHY

1. Zpráva o naplňování Standardů kvality lesních mateřských škol

Typ zprávy			
Datum		Místo	
Jméno a příjmení hodnotitele		E-mail	
		Telefon	
Identifikační údaje lesní MŠ (provozovatel, adresa, IČ)			
		E-mail	
		Telefon	

Otřuh standardů	Standard kvality	Povinný doklad	Spolňuje/nespolňuje	Poznámky
	S1: Cíle činnosti a zásady jejího poskytování	Webové stránky SVP v souladu s RVP PV Smlouva o výcvkové a vzdělávací dhlže Provozni řád		
	S2: Smlouva o výcvkové a vzdělávací dhlže	Smlouva o výcvkové a vzdělávací dhlže		
	S3: Dokumentace o výcvkové a vzdělávací dhlže	Denní dockážka Informace o dhlči, jeho zřizování stavu a individuálních potřebách		
	S4: Práce s dětmi	Etický kodex pedagoga lesní MŠ Provozni řád školky SVP v souladu s RVP PV Reflexe vývoje dhlči Záznamy o rozvoj Mlčových kompetencí dhlči Adresář školkyjsk poradenských pracovišt a odborného muhlisociálního týmu		
	S5: Zpětné vazba rodičů ke kvalitě činnosti	Organizační řád Pravidla pro vztřizovací sítěnosd		
	S6: Partnerství	Prezenční listina dhlči ALMS Webové stránky Schůzky s rodiči		
	S7: Poskytování informací o činnosti			

(čistěním je vztah lesní MŠ k rodičům, dětem a veřejnosti)

10

Okruh standardů	Standard kvality	Povinný doklad	Spínuje/nespínuje	Poznámky	
II. PERSONÁLNÍ STANDARDY (které jsou vzhledem ke svým pracovním podmínkám)	S8: Personální zajištění	Organizační řád Ověřovací studie			
	S9: Profesionální rozvoj pracovníků	Certifikát akreditovaného kurzu při ALMŠ Deník docházka Kritéria pro selekci učitelů a výhodnocení Selekční zpráva pracovníků Záznamy o poradách týmu Zpráva z výškové sburže do lesních či kmenových školáků			
	S10: Prospěšnost	Desažetnost volně přirody dělení do 20 minut Provozní řád			
	S11: Finanční udržitelnost	Dlouhodobě vyrovnaný rozpočet			
	S12: Nouzové a havarijní situace	Dokument vyhodnocení rizik a přírodních Dokument o postupu při nouzových a havarijních situacích Doklad o seznámení zaměstnanců s postupem při nouzových a havarijních situacích a o proběhnutí v BOZP Karta úrazů			
	S13: Zvyšování kvality činnosti	Seřazená a uzavřená a školená pojíždění Ověřovací a absolvovací kurzy první pomoci Dokument o revizi lékárníčky Kritéria pro selekci učitelů a výhodnocení Týmové vyhodnocení organizace jako celku Vyhodnocení naplňování ŠNP Selekční zpráva o naplňování Standardů kvality Zápis z porad			
	III. PROVOZNÍ STANDARDY (které jsou provozní předpoklady pro zvyšování její kvality)				

Prohlášíme, že naše lesní MŠ uznává příručku „Standardy kvality lesních mateřských škol“ v jejím aktuálním znění jako základ pro svou práci.

**ASOCIACE
LESNÍCH MŠ**

Asociace lesních mateřských škol
se sídlem Štikova 47, Praha 6, IČO: 22907122, www.lesnims.cz

uděluje
na základě splnění podmínek daných ve Standardech kvality
pro lesní mateřské školy

CERTIFIKÁT KVALITY

č. 24

Název subjektu: MŠ JURTA
Sídlo subjektu: VÍTEZSTVÍ 29, 405 02, DĚČÍN - NEBOČADY
IČ: 71 342 311

s platností do 25. 7. 2018

V Praze dne 8. 8. 2014
PhDr. Tereza Valkounová
předsedkyně Asociace lesních mateřských škol

PŘÍLOHA IV – DOPIS POSLANCŮM ČR ZASTUPUJÍCÍCH PLZEŇSKÝ KRAJ

Lesní školky Plzeňska k zákonu o dětských skupinách

Vážený pane poslanče,

rádi bychom Vás požádali o osobní schůzku na téma zákona o dětských skupinách, kterým se brzy bude opět zabývat Poslanecká sněmovna.

Zákon v původním znění existenčně ohrožuje naše lesní školky.

Každý, kdo bude splňovat definici dětské skupiny, se musí do roka registrovat u MPSV. Pokud to neudělá, hrozí mu sankce a konec provozu. Pro lesní školky je splnění podmínek zákona v přímém rozporu s jejich konceptem. U dětské skupiny do 12 dětí např. vyhláška vyžaduje 3m² na dítě (např. lesní MŠ mají program venku, nepotřebují proto tak velký interiér), umyvadla ve výšce 50cm s napojením na tekoucí teplou a studenou vodu (mytí rukou lze řešit i jinak), sprchový kout atd. Ze strany MZd se jedná o minimální podmínky pro státem garantovanou péči, jiná zařízení by proto měla existovat mimo ni. To ale navrhovaný zákon znemožňuje.

Co konkrétně hrozí? Zrušení 3000 míst ve 120. lesních školkách v ČR, zrušení až 600 pracovních míst lidí, kteří jsou v lesních MŠ zaměstnaní, ohrožení pracovních míst rodičů, kteří preferují lesní MŠ

Na Plzeňsku fungují již čtyři lesní školky: Lesní školka Větvička a Lesní školka Medvíďata v Plzni, Lesní školka Berounka v Druztové (Plzeň-sever) a Luční školka Prusiny u Nebílov (Plzeň-jih). Tyto čtyři školky poskytují zázemí pro celkem asi 50 dětí.

Lesní školky jsou již zavedenou součástí předškolního vzdělávání, a to např. již od 50. let v Dánsku, 20 let v Německu (1500 aktuálně fungujících lesních MŠ). Počet 120 lesních MŠ v ČR, které vznikají v posledních asi 10 letech, dokládá poptávku po tomto vzdělávacím směru i u nás. Lesní školky kladou důraz na zdravý vývoj v pohybu, výchovu a vzdělávání dětí v přímém kontaktu s přírodou, posilují komunitní způsob života, podporují rodiny. V neposlední řadě mají kvalitní předškolní přípravu (potvrzeno závěry MŠMT z dvouletého pokusného ověřování lesní MŠ Lesníček).

Zástupci výše uvedených lesních školek Plzeňska by Vás tímto chtěli požádat o podporu. Zákon o dětských skupinách je určitě potřebný, je však nutné **jej schválit s pozměňovacím návrhem** tak, aby neohrozil provoz lesních školek.

Důležité je, aby **registrace k dětské skupině byla volitelná** nikoli povinná. Kdo má zájem stát se dětskou skupinou garantovanou a zvýhodněnou státem, zaregistruje se dle zákona. Ostatní budou moci fungovat dále. Není třeba obávat se oslabení vlivu zákona - existuje pozitivní motivace k registraci - kdo se neregistruje, nebude mít daňové úlevy, nebude se smět označovat jako dětská skupina (konkurenční nevýhoda), nebude moci žádat o některé granty atd.

Pozměňovací návrh ve smyslu volitelné registrace byl schválen poslaneckou Stálou komisí pro rodinu a rovné příležitosti, předložen jako sněmovní tisk 82/3, později 82/4 část „C.“

Byl zamítnut ve 164. hlasování, 20. června 2014 (přehled hlasů: <http://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=59248>). Na jednání 24. července 2014 jej schválil Senát (sněmovní tisk 82/6).

Vážený pane poslanče, žádáme Vás tímto o osobní schůzku.

Také Vás srdečně zveme na Týden otevřených dveří v lesních mateřských školkách, který proběhne v celé republice v prvním zářijovém týdnu. Do našich školek se můžete přijít podívat:

- 2. září v 10 hodin do Luční školky Prusiny
- 5. září do dětské lesní školky Větvička

Velmi děkujeme, že se budete zabývat naším tématem.
S pozdravem,

Veronika Formánková, Lesní školka Větvička
Lenka Horáčková, Lesní školka Berounka
Zdeněk Chval, Lesní školka Medvíďata
Mgr. Eva Volfová, Luční školka Prusiny

Kontakty:
Eva Volfová, 605 702 744, skolka@prusiny.cz

PŘÍLOHA V – STRATEGIE ŠKOLKY 2014/2015 – PODKLADY PRO ŠVP DLŠV

Příloha IV – Strategie školky 2014/2015 – podklady pro ŠVP DLŠV *v příloze je upravená verze Strategie – bez rozpočtu na školní rok 2014/2015 a přílohy (Jak zapojovat prvky vzdělávání pro udržitelný rozvoj do praxe školky*

– manuál pro sebehodnocení, který byl vytištěný jako studijní materiál pro účastníky cyklu seminářů Škola blízka přírodě ve šk. roce 2012/2013; je to materiál sestavený Asociací lesních mateřských škol.)

identifikační údaje o školce

Název: Dětská lesní školka Větvicka

právní forma: občanské sdružení resp. zapsaný spolek

zřizovatel: občanské sdružení KoŠ, Západní 18, Plzeň 323 00

tel.: 603 430 253 (předsedkyně sdružení)

pracoviště školky: Arboretum Sofronka Plzeň – severní část areálu + okolní lesy náležející SVSMP

e-mail: skolkavetvicka@seznam.cz, verform@seznam.cz (koordinátorka školky)

www.skolkavetvicka.cz; fb: dětská lesní školka Větvicka

IČ: 66363489

vedoucí projektu: MgA. Veronika Formánková

název vzdělávacího projektu: Dává nám to smysl

Východiskem našeho projektu je přesvědčení, že děti předškolního věku mají zažívat co nejvíce pobytu v přírodě, užívat si ji, radovat se z ní tak, aby se do ní rády vracely. Aby vzpomínky na bytí v přírodě byly vzrušující, příjemné, zábavné... s tím přichází to, že pomocí výukových programů, spoluprací s lidmi z různých oborů, s dalšími organizacemi a našim vlastním příkladem (naším vlastním příkladem = příkladem dospělých pracujících ve Větvické) přírodu poznají i z hlediska odborného a budou se učit o ni starat, aby byla stejně vzrušující, příjemná, zábavná a v neposlední řadě životadárná i pro děti budoucí.

„Každé dítě by mělo mít svůj vlastní svět, kde jsou bábovičky z písku, luční kobylky, vodní brouci, pulci, žáby, motýli, lesní jahody, třešně, žaludy, kaštiny, lezení po stromech, brouzdání se potokem, lekníny, veverka, netopýři, včely, morčata, štěňata, strniště,

smrkové šišky, oblázky, písek, hadi, borůvky a sršni; a každé dítě, které o tento svět přijde, zároveň přijde i o nejlepší zdroj své výchovy.

Tím, že se s jednotlivými složkami tohoto světa seznámí, dostane se do styku s vnitřní harmonií přírody. Toto poučení je nenásilné, přirozené a celistvé.“ (napsal Luther Burbank - v roce 1907 - cit. českého překladu převzata z Gould, 2005: str. 418).

Chceme posilovat klíčové kompetence dětí i dospělých (pedagogů, rodičů dětí i širší veřejnosti) pro udržitelné jednání (umožňují jednat tak, že současné potřeby jsou uspokojovány s ohledem na potřeby současných i budoucích obyvatel planety Země.

Chceme umožnit všem zúčastněným v projektu (a to s ohledem na jejich věk):

- jednat zodpovědně ve vztahu k lidem a životnímu prostředí
- uplatňovat emoční inteligenci (empatie, solidarita)
- respektovat sebe a druhé, živé i neživé složky životního prostředí
- jednat spravedlivě vůči sobě a druhým
- myslet celostně a systémově (holisticky)
- pracovat mezioborově, vidět mezioborové souvislosti
- spolupracovat, participovat na udržitelném rozvoji
- myslet kriticky
- vnímat a chránit rozmanitost

Toto vše pomocí příběhů, her a prožitků.

A tak Ronja šla. Brzy poznala, jak byla hloupá, když si myslela, že kamenná síň je celý svět. Ani ohromný Mattisův hrad nebyl celý svět. Ani ohromná Mattisova hora nebyla celý svět. Svět byl mnohem větší. Svět byl takový, až člověk ztrácel dech. Samozřejmě slyšela, jak si Mattis s Lovisou povídají o životě kolem hradu. Třeba o řece si povídali. Ale teprve když viděla, jak se prudce valí pod Mattisovou horou, pochopila, co to řeka je. I o lese mluvili. Ale teprve když viděla, jak je tmavý a jak šumí stromy, pochopila, co je les, a tiše se zasmála, jenom tak, z radosti, že řeky a lesy prostě jsou. Jak by to nebylo k smíchu! Nechtěla věřit, že jsou tak velké stromy a že je tolik vody!

Šla stezkou přímo do divokého lesa, až přišla k tůňce. Dál už se nesmí, řekl jí Mattis. Tůňka se černala mezi tmavými smrky, bíle svítily jen pohupující se lekníny na hladině. Ronja nevěděla, že to jsou lekníny, ale dlouho se na ně dívala a smála se, prostě proto, že jsou.

Celý den zůstala u tůňky a dělala všelicos, co předtím nikdy nezkusila. Házela do vody smrkové šišky a smála se, když poznala, že odplouvají, cáká-li nohama. Takovou legraci ještě nikdy nezažila. V nohou cítila radost a volnost, když mohla cakat, a ještě větší, když mohla šplhat. Kolem tůňky byly velké, mechem porostlé kameny, po kterých se dalo lézt, a plno smrků a borovic, po kterých se dalo šplhat. Ronja lezla a šplhala, až slunce začalo klesat za hřeben lesa. Snědla chléb a vypila mléko, které měla s sebou v malém koženém vaku. Pak si lehla do mechu, aby si chvílku odpočinula. Vysoko nad ní šuměly stromy. Ležela a dívala se na ně a tiše se smála jen proto, že jsou. Potom usnula. (A. Lingrenová, Ronja, dcera loupežníka)

Projekt ***Dává nám to smysl*** navazuje na projekt z předcházejícího školního roku. Doplní projekt školkové zahrady; nadále se budeme věnovat vzdělávání dětí v oblasti poznávání přírody a vhodného lidského počínání v ní. Hlavní náplní programu bude rozvoj smyslů, zkoumání různých ekosystémů a posilování emoční inteligence a zodpovědnosti za své jednání.

Důraz bude kladen na mezilidské vztahy. Větvička je školkou, kde se všem zúčastněným má dostat respektujícího způsobu komunikace, kde je podporovaná individualita, tvořivost, kde je podněcovaná chuť se učit, objevovat a být. To vše ve společenství, které je bezpečné, vstřícné, empatické.

Hlavním rámcem celého dění v lesní školce Větvička je zapojování prvků vzdělávání pro udržitelný rozvoj do praxe. (viz příloha)

Cílem projektu je posilovat klíčové kompetence dětí i dospělých (pedagogů, rodičů dětí i širší veřejnosti) pro udržitelné jednání.

Umožnit dětem předškolního věku pobývat každý den v přírodě, poznávat ji a učit se vracet jí v dobrém to, co dobrého si lidé berou.

Chceme dětem vytvořit prostředí, ve kterém se budou cítit dobře a bezpečně, které je bude rozvíjet po všech vývojových stránkách.

Chceme dětem umožnit bezpečně riskovat.

Děti budou nenásilnou a přirozenou cestou získávat základní i širší poznatky a vědomosti o rostlinách, živočiších a přírodních dějích v regionu.

Do programu a provozu školky budou zapojeni rodiče a prarodiče dětí (pomoc při vytváření výukových prvků a programu, asistence pedagogům, pomoc při péči o zázemí školky); různí odborníci z různých oborů (včelař, truhlář, chovatel koní a jiných zvířat, zahradník, kuchařka a další).

Školka bude pokračovat v navázané spolupráci s první třídou základní školy GFK – předškoláci z lesní školky budou docházet jednou měsíčně do základní školy a děti z první třídy naopak do lesní školky na výuku prvouky. Dále je plánována spolupráce se vznikající Montessori základní školou a především s první třídou 1. ZŠ – tady je plánována pravidelná výuka žáků 1. ZŠ v místě zázemí lesní školky Větvička.

Povedlo se dohodnout spolupráci s třídní učitelkou této třídy i vedením 1. ZŠ v tomto rozsahu: děti ze základní školy budou pravidelně docházet na celý vyučovací den do arboreta Sofronka. V nepříznivém počasí budou využívat zázemí školky. Děti ze školky v tomto čase (jednou za čtrnáct dní) budou buď na výletě, nebo naopak využijí zázemí základní školy (např. keramickou dílnu).

Lesní školka Větvička bude dále nabízet dalším mateřským školám seznámení se svým provozem a programem udržitelného vzdělávání prostřednictvím společného programu v lese.

Také jsou plánovány badatelské exkurze pro širší „dospělou“ veřejnost. Pedagogové lesní školky připraví několik dvou až tříhodinových setkání, jejichž cílem je přiblížit faunu a floru okolí lesní školky pohledem odborníků. Půjde např. o pozorování a určování vodních živočichů, ptáků apod.

Dalším cílem je spolupráce.

- s rodinami dětí docházejících do lesní školky.
- komunitou zahrádkářů, kteří jsou nedaleko školky
- s 1. základní školou v Plzni, s první třídou základní školy Gymnázia Františka Křížáka, s nově vznikající Montessori základní školou a několika plzeňskými mateřskými školami (např. církevní mateřská škola Kardinála Berana).
- s pracovníky arboreta Sofronka.
- se Západočeskou univerzitou, pedagogickou fakultou.
- s Asociací lesních mateřských školek (www.lesnims.cz) a projektem Školka blízka přírodě (www.skolkablizkapriode.cz)
- s regionálními odborníky napříč různými profesemi (včelař, architekt, kuchařka...).

Všechny tyto subjekty bychom chtěli aktivně zapojit do dění v lesní školce v průběhu školního roku. Rádi bychom prostřednictvím této spolupráce prohloubili zájem veřejnosti o výchovu a vzdělávání dětí v souladu s přírodou.

Očekávané výstupy / výsledky:

- vytvoření výukových prvků podporujících přirozený rozvoj smyslů
- dokončení nebo revize starších projektů
- materiální zabezpečení výukových programů lesní školky (pracovní listy, pomůcky)
- zvýšení zájmu o lesní školky a vzdělávání dětí v souladu s přírodou
- rozvoj mezigenerační spolupráce

Strategie pro školní rok 2014/2015

- další rozvoj a úprava stávajícího zázemí - zdravého, bezpečného a estetického - pro děti i pedagogy
- posílení klíčových kompetencí dětí (RVP PV)
- vytvoření a realizace několika výukových celků zaměřených na poznávání ekosystémů pro děti lesní školky Větvička a děti ze spřátelených vzdělávacích institucí.

- pokračování v započatých projektech: školková zahrada, pozorování a zkoumání včel, třídění a přeměna odpadu
 - spolupráce s odborníky různých profesí ve formě vzájemných návštěv (např. hajný, včelař, truhlář, zahradník, atd.)
 - obohacení prostředí lesní školky o výukové prvky, které budou využívány pro vzdělávací účely dětí lesní školky (smyslový chodník, úprava a doplnění vodních kaskád, kompost, dendrofon a hrací kameny, lezecké a houpací sítě atd.)
 - posílení odborných kompetencí pedagogů lesní školky (zároveň i jejich osobnostní rozvoj)
 - ustálení provozních záležitostí ve školce včetně školního vzdělávacího plánu a HACCP
- péče o dobré klima školky**

Dřevojurta Větvička – je třeba zastřešeného vytápěného prostoru, který bude vyhovovat spíše nejvíce 15 dětí a dvou dospělých.

Kruhový prostor jurty se zdá být vhodný pro setkávání s dětmi – je dobrý, neboť ho lze do nekonečna prostorově uspořádat. Nevznikají mrtvé kouty a tvar přímo vybízí ke komunikaci, vytvoření debatního kroužku. Kruh je zastoupen v přírodě ve formě obrazců na vodě, duhy, polární záře, zeměkoule, měsíce, stromu, života atd. Kruhové stavby neefektivněji využívají prostor. Je to ideální tvar „domu“ z hlediska minimalizace energetických ztrát polokoule (nejmenší povrch, největší objem).

Přírodní divadlo: chybí nám podobný „komunikační“ prostor. Divadlo má být místem nejen pro vzdělávání (např. dramatická výchova), ale také setkáváním s rodiči dětí nejen při školkových slavnostech.

Pódium by mělo v příznivém počasí sloužit pro odpočinek a spaní dětí. Další využití pódia se týká takového vzdělávání, kterému více vyhovuje rovná podlaha (nebo velká rovná plocha) – např. konstruktivní a grafické činnosti, výše popsanou plochu vyžadují také určité pohybové činnosti – a lesní školka Větvička chce poskytovat plnohodnotné předškolní vzdělávání.

Obě plánovaná zařízení – mají sloužit nejen lesní školce Větvička, ale i dalším subjektům, které Sofronku navštěvují. Lze je využít třídou základní školy nebo jiné mateřské během jejich vyučovacího procesu, můžou se zde pořádat různé přednášky, dětská představení, koncerty, SVSMP může divadlo využít v rámci některých svých akcí v arboretu.

Pořízením těchto zázemí tedy podporujeme využití a zkvalitnění arboreta Sofronka jako jedinečného centra lesní pedagogiky.

Očekávané výstupy / výsledky:

- zhotovení a instalace dřevojurty a přírodního divadla = stabilní a udržitelné zázemí školky

V oblasti uvažování je projekt „Dědská“ a „Babská“ školka. Nápad využívat zázemí školky seniory vznikl při Víkendu otevřených zahrad. Při této akci školku navštívila řada aktivních senierek a seniorů a nejednou zaznělo přání „mít taky takovou školku“. Zatím není jasné, jak přesně propojit chod školky se seniory, ale nabídnout např. jednou týdně odpoledne školku k jejich setkávání, jako zajímavého prostoru v zajímavém prostředí, je to nejjednodušší.

V případě že se nám podaří nabídnout rodičům kvalitní vzdělávání, které bude probíhat v přírodním prostředí, předpokládáme, že zájem o lesní školku poroste. Rodiče by měli zjistit, že les jejich dětem prospívá, že jsou zdravé a spokojené. Díky spolupráci se základní školou budeme mít možnost odhalit případné nedostatky v přípravě dětí z lesní školky na školu. Po nástupu „našich“ dětí do školy by tento fakt měl pomoci obhájit pedagogiku v lesní školce vedle školek tradičních.

Projekt budeme považovat za úspěšný, pokud rodiče dětí s námi budou spolupracovat i v dalších letech - nebude-li přílišná fluktuace dětí i dospělého personálu.

způsob prezentace projektu širší veřejnosti:

- informace na veřejné „nástěnce“ – vrata do arboreta Sofronka
- informace na webových stránkách www.skolkavetvicka.cz
- informace na sociální síti (Facebook)
- slavnosti otevřené širší veřejnosti
- tiskové zprávy o činnosti i jednotlivých akcích (slavnostech) zaslané do různých médií
- reportáže o školce v regionálních televizích (Zak Tv, Plzeňská 1, Česká televize)
- prezentace projektu na Dnu otevřených dveří 1. ZŠ (zpravidla začátek prosince)
- prezentace při seminářích programu Školka blízka přírodě a závěrečné mezinárodní konferenci
- prezentace projektu při dalších akcích pro veřejnost i odborníky (Víkend otevřených zahrad, exkurze pořádané SVSMP a další)

rozpočet na šk. rok 2014/2015

příloha Jak zapojovat prvky vzdělávání pro udržitelný rozvoj do praxe školky

PŘÍLOHA VI – DOTAZNÍK PRO ZKVALITNĚNÍ PROVOZU A BYTÍ DĚTSKÉ LESNÍ ŠKOLKY VĚTVIČKA

Dotazník byl z původního nevyhovujícího formátu Excel přepsán do formátu Word.

1. provozní doba 8 - 16 hodin

vyhovuje

nevyhovuje

(potřebuju změnit na... nezmění-li se doba, nemůžu dítě do školky posílat...

nezmění-li se provozní doba, bude to pro naši rodinu méně komfortní)

moje návrhy nebo připomínky:

2. předávání dětí "u cisterny"

vyhovuje

nevyhovuje

v případě, že potřebujete změnu - návrhy, kde má předávání probíhat)

3. náhrady – lze čerpat do dvou měsíců od poslední absence vztahující se k dané náhradě

souhlasím

nesouhlasím

moje návrhy nebo připomínky:

4. ceník na šk. rok 2015/2016⁸⁹

pro děti 3 - 7 let

5 dní 5400 Kč

4 dny 5000 Kč

3 dny 3800 Kč

2 dny 2700 Kč

děti zapsaných

1 den 1600 Kč

sleva pro dva sourozence 15%

sleva pro tři sourozence 30%

pro děti 2 – 3 roky

2 dny 1600 Kč

1 den 2700 Kč

tato cena platí pro sourozence

ve školce; pro ostatní + 20%

⁸⁹ Školkovně zahrnuje: odměny průvodcům a koordinátorovi za práci v provozní době Větvíčky i další práci mimo provoz (např. porady po odevzdávání dětí, víkendové akce, přípravy během některých prázdninových dní), odměnu pro účetní, úrazové pojištění dětí, pojištění jurty, nájem v arboretu, členský příspěvek Asociaci lesních MŠ, poplatky za webovou doménu, příspěvek na školkové telefonování, příspěvek na palivo do kamen, příspěvek na materiál a pomůcky

Školkovně nezahrnuje: financování obědů a jejich dovoz; financování dalšího rozvoje zázemí školky, výukové prvky a materiál a pomůcky (dotace, granty – včetně jejich zpracování); správu webových stránek školky; správu movitých věcí a majetku; zjištění provozu zázemí školky.

vyhovuje

nevyhovuje

moje návrhy nebo připomínky:

(např. výše školkovného ovlivňuje počet dní docházky mého dítěte)

5. stravování

dovoz jídla z jídelny zdravé výživy Vegetka mi

vyhovuje

nevyhovuje

moje návrhy nebo připomínky:

6. vyjádření o zdravotním stavu

Od šk. roku 2015/2016 chce školka požadovat místo vyjádření od lékaře vyjádření od rodičů. (To bude obsahovat informace o všech zdravotních omezeních nebo doporučeních + další informace, které se zdají rodičům důležité - rituály dítěte apod.)

vyjádření od rodičů je pro mě dostatečné

chci, aby školka evidovala vyjádření o zdravotním stavu dětí od lékařů

moje návrhy nebo připomínky:

7. práce průvodců s dětmi

vyhovuje

nevyhovuje

místo pro jakékoli připomínky nebo návrhy k programu školky:

např.: Vadí vám některá témata nebo naopak schází?

Vyhovuje vám prozkoumávání určitých témat nebo prozkoumávání toho "co den přinese"?

Je pro vás důležité, aby průvodci znali a respektovali rámcový vzdělávací plán pro předškolní vzdělávání?

Rozvíjí naše školka dítě harmonicky ve všech oblastech - není něčeho příliš a něčeho zas málo?

Který přístup k dětem preferujete - respektující nebo autoritativní?

Jaký máte vztah (nebo spíše oslovují vás?) k alternativním pedagogickým směrům - montessoriovské, waldorfské školy, jénský plán, daltonské školy, Začít spolu apod.?

8. Zpětná vazba

8.1 dostává se vám dostatečné zpětné vazby, když vznesete nějakou připomínku?

8.2 očekáváte pravidelné schůzky průvodců s rodiči nebo osobní e mailovou korespondenci, telefonát?

moje návrhy nebo připomínky:

9. poskytování informací

9.1 jsou naše nedělní informační maily vyhovující?

místo pro vaše připomínky a návrhy:

9.2 jsou naše ohlédnutí vyhovující?

místo pro vaše připomínky a návrhy:

- 9.3 uvítali byste pravidelný čas a prostor pro setkávání s průvodci?
např. by mi vyhovovalo, kdybych se tak jednou za tři měsíce mohl/a sejít s průvodci třeba na 20 minut a povídat si o svém dítěti

10. Personální zajištění⁹⁰

vyhovující
 nevyhovující
 místo pro vaše připomínky a návrhy:

11. profesní rozvoj pracovníků

- 11.1 máte doporučení pro pracovníky Větvíčky, ve které oblasti na sobě mají více pracovat?
 11.2 máte doporučení na nějaký kurz nebo seminář?

12. prostředí - současné zázemí školky nám

vyhovuje
 nevyhovuje
 místo pro vaše připomínky a návrhy:
(můžete přemýšlet o přímém zázemí, jeho dosažitelnosti...)

13. příměstské tábory

Letní provoz školky Větvíčka je omezen na příměstské tábory, na které mají přednostní právo děti docházející do školky. Cena týdenního turnusu bude včetně obědů 1. 550 Kč (pro sourozence cena za jednoho: 1. 500 Kč).

system letního fungování formou příměstských táborů

vyhovuje
 nevyhovuje
 termíny, které by vám vyhovovaly:

14. zapojení rodičů do provozu školky

dostatečné
 nedostatečné
Přemýšlejte např. o tom, zda vám vyhovuje občasné svolání k "brigádě", zda vám vyhovují čtyři velké slavnosti/setkání za školní rok, zda cítíte potřebu zapojit se více do rozhodování o školce (tzv. rodičovská rada?)...

15. docházka mého dítěte ve školním roce 2015/2016

(ano x ne; pokud si nejste jisti přesným dnem, stačí počet plánovaných dní)

pondělí		úterý		středa		čtvrtek		pátek	
---------	--	-------	--	--------	--	---------	--	-------	--

Místo pro jakékoli další prohlášení, vyhlášení, připomínky, ocenění, obrázek pro oživení dotazníku apod.:

⁹⁰ pro školní rok 2015/2016 plánuje školka následující: 4 průvodci pro děti 3 - 6 let; 1 koordinátor (zároveň na dva dny průvodce mladších dětí)

PŘÍLOHA VII – VÝVOJ ZÁZEMÍ DLŠV VE FOTOGRAFIÍCH

Les - největší a nejlepší přírodní učebna od března 2012.

Březen 2012; jediným zázemím je plachta proti dešti.

Červen 2012 lavička u ohniště u rybníka Vydymáček.

Srpen 2012 - přivezení maringotky.

Zařízení maringotky z vlastních zdrojů.

Říjen 2012 - suchá toaleta.

Zařízení maringotky vyrobené na míru SOU stavebním.

Kamna v maringotce.

Zima 2013.

Jaro, léto 2012.

9

Jaro, léto 2013/2 – místo budoucího stání týpí i jurt.

Jaro, léto 2013 - ohniště s potokem (významným herním i učebním prvkem) v pozadí.

První zasazená rostlina (pomlázka z velikonočního programu).

Léto 2013.

"Umývárna".

Kompost.

Slack line – pro balanční aktivity.

Celkový pohled na zázemí školky v létě 2013 - od jihu.

Říjen 2013 - stavba mongolské jurty.

Listopad 2013- přístřešek před jurtou.

Povalový chodník přes mokřad v blízkosti školky.

Listopad 2013 - vybavení jurty.

Leden 2014.

Léto 2014 - po vráčení jurty opět postaveno týpí.

Léto 2014 - dětské kompostovací toalety.

Školková zahrádka – léto 2014 (vrbičkové iglú).

Školková zahrádka – léto 2014 (hmyzí domek, bylinková spirála, permakulturní záhon, vrbičkové iglú).
Pohled ze severu.

Říjen – prosinec 2014- stavba dřevěné jurty.

Prosinec 2014 - kolaudace dřevěné jurty.

Prosinec 2014 - stavba přírodního divadla.

Únor 2015 v jurtě.

13. 6. 2015 letní slavnostní otevření dřevojurty a divadla.

Červen 2015 - lesy v okolí Boleveckých rybníků. Nejdůležitějším zázemím je stále les.

Zdroj fotografií: archiv DLŠV, autoři: Milan Vřešťál, Veronika Formánková, Jiří Prchlík.